

MINISTERUL MUNCII
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE

APROB

Ludovic ORBAN

Prim-ministru al României

M E M O R A N D U M

Avizat:

Raluca TURCAN, viceprim-ministru

Bogdan Lucian AURESCU, ministrul afacerilor externe

Marian Cătălin PREDOIU, ministrul justiției

Marcel Ion VELA, ministrul afacerilor interne

Cristina Monica ANISIE, ministrul educației și cercetării

Ion ȘTEFAN, ministrul lucrărilor publice, dezvoltării și administrației

Ioan Marcel BOLOȘ, ministrul fondurilor europene

Nelu TĂTARU, ministrul sănătății

Lucian Nicolae BODE, ministrul transporturilor, infrastructurii și comunicațiilor

Daniel RĂDULESCU, președintele Agenției Naționale pentru Romi

Adela COJAN, președintele Casei Naționale de Asigurări de Sănătate

Sorin GRINDEANU, președintele Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații

Tudorel ANDREI, președintele Institutului Național de Statistică

De la: Victoria Violeta ALEXANDRU, ministrul muncii și protecției sociale

Tema: Cel de al 18-lea raport național privind aplicarea prevederilor Cartei Sociale Europene Revizuite a Consiliului Europei

România a ratificat Carta Socială Europeană Revizuită a Consiliului Europei prin Legea nr. 74/1999, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 193 din 4 mai 1999.

Ca urmare a ratificării sale de către Suedia, România, Franța și Slovenia, Carta Socială Europeană Revizuită a intrat în vigoare la 1 iulie 1999.

Pentru România, ratificarea Cartei Sociale Europene Revizuite are semnificația unui angajament politic de promovare și asigurare a standardelor sociale, reconfirmându-și prin aceasta angajamentul de a-și adapta mecanismele legale și instituționale la standardele și valorile specifice democrațiilor europene.

Obligațiile rezultate în urma aderării la acest tratat european impun continuarea reformelor interne în toate domeniile vieții sociale, cu scopul de a contribui la asigurarea unei reale protecții sociale a cetățenilor atât în mediul de muncă cât și în afara acestuia.

Ratificarea Cartei Sociale Europene Revizuite a impulsionează reformele interne în domeniul social și va stimula în continuare apropierea legislației naționale de normele europene, având în vedere convergența principiilor promovate la nivelul Uniunii Europene și Consiliului Europei.

Mecanismul de control al Cartei Sociale Europene Revizuite este asigurat de un comitet de experți independenți (Comitetul European pentru Drepturi Sociale), care examinează rapoartele transmise anual de către părțile contractante, și un comitet guvernamental care analizează concluziile experților independenți. Comitetul guvernamental prezintă Comitetului de Miniștri un raport ce include propriile sale concluzii, la care anexează și raportul Comitetului European pentru Drepturi Sociale. Pe baza acestui raport și după consultarea Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, Comitetul de Miniștri poate formula, dacă este cazul, recomandări la adresa părților contractante la Cartă.

Cel de al 18-lea raport național se referă la dispozițiile acceptate aparținând Grupului 4 de articole din Carta Socială Europeană Revizuită, "*Copii, familie și migranți*":

- Articolul 7: Dreptul copiilor și al tinerilor la protecție;
- Articolul 8: Dreptul lucrătoarelor la protecția maternității;
- Articolul 16: Dreptul familiei la protecție socială, juridică și economică;
- Articolul 17: Dreptul copiilor și al adolescenților la protecție socială, juridică și economică;
- Articolul 19 (par. 7 și 8): Dreptul lucrătorilor migranți și al familiilor lor la protecție și asistență;
- Articolul 27 (par. 2): Dreptul lucrătorilor cu responsabilități familiale la egalitate de șanse și de tratament.

Raportul prezentat în anexă cuprinde informațiile transmise de instituțiile cu responsabilități în domeniu referitoare la evoluțiile legislative și măsurile adoptate în direcția asigurării conformității cu prevederile Cartei Sociale Europene Revizuite, în perioada de referință 1 ianuarie 2014 - 31 decembrie 2017.

Cel de al 18-lea Raport național privind aplicarea prevederilor Cartei Sociale Europene Revizuite (aparținând Grupului 4 de articole din Carta Socială Europeană Revizuită, "*Copii, familie și migranți*"), este supus avizării și aprobării, în vederea transmiterii acestuia Secretariatului pentru Carta Socială Europeană și Codul European de Securitate Socială, din cadrul Consiliului Europei.

Europene Revizuite a Consiliului Europei

România a ratificat Carta Socială Europeană Revizuită a Consiliului Europei prin Legea nr. 74/1999, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 193 din 4 mai 1999. Ca urmare a ratificării sale de către Suedia, România, Franța și Slovenia, Carta Socială Europeană Revizuită a intrat în vigoare la 1 iulie 1999.

Pentru România, ratificarea Cartei Sociale Europene Revizuite are semnificația unui angajament politic de promovare și asigurare a standardelor sociale, reconfirmându-și prin aceasta angajamentul de a-și adapta mecanismele legale și instituționale la standardele și valorile specifice democrațiilor europene.

Obligațiile rezultate în urma aderării la acest tratat european impun continuarea reformelor interne în toate domeniile vieții sociale, cu scopul de a contribui la asigurarea unei reale protecții sociale a cetățenilor atât în mediul de muncă cât și în afara acestuia.

Ratificarea Cartei Sociale Europene Revizuite a impulsionează reformele interne în domeniul social și va stimula în continuare apropierea legislației naționale de normele europene, având în vedere convergența principiilor promovate la nivelul Uniunii Europene și Consiliului Europei.

Mecanismul de control al Cartei Sociale Europene Revizuite este asigurat de un comitet de experți independenți (Comitetul European pentru Drepturi Sociale), care examinează rapoartele transmise anual de către părțile contractante, și un comitet guvernamental care analizează concluziile experților independenți. Comitetul guvernamental prezintă Comitetului de Miniștri un raport ce include propriile sale concluzii, la care anexează și raportul Comitetului European pentru Drepturi Sociale. Pe baza acestui raport și după consultarea Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, Comitetul de Miniștri poate formula, dacă este cazul, recomandări la adresa părților contractante la Cartă.

Cel de al 18-lea raport național se referă la dispozițiile acceptate aparținând Grupului 4 de articole din Carta Socială Europeană Revizuită, "*Copii, familie și migranți*":

- Articolul 7: Dreptul copiilor și al tinerilor la protecție;
- Articolul 8: Dreptul lucrătoarelor la protecția maternității;
- Articolul 16: Dreptul familiei la protecție socială, juridică și economică;
- Articolul 17: Dreptul copiilor și al adolescenților la protecție socială, juridică și economică;
- Articolul 19 (par. 7 și 8): Dreptul lucrătorilor migranți și al familiilor lor la protecție și asistență;
- Articolul 27 (par. 2): Dreptul lucrătorilor cu responsabilități familiale la egalitate de șanse și de tratament.

Raportul prezentat în anexă cuprinde informațiile transmise de instituțiile cu responsabilități în domeniu referitoare la evoluțiile legislative și măsurile adoptate în direcția asigurării conformității cu prevederile Cartei Sociale Europene Revizuite, în perioada de referință 1 ianuarie 2014 - 31 decembrie 2017.

Cel de al 18-lea Raport național privind aplicarea prevederilor Cartei Sociale Europene Revizuite (aparținând Grupului 4 de articole din Carta Socială Europeană Revizuită, "*Copii, familie și migranți*"), este supus avizării și aprobării, în vederea transmiterii acestuia Secretariatului pentru Carta Socială Europeană și Codul European de Securitate Socială, din cadrul Consiliului Europei.

CEL DE AL 18-LEA RAPORT NAȚIONAL

PRIVIND APLICAREA

CARTEI SOCIALE EUROPENE REVIZUITE

PREZENTAT DE

GUVERNUL ROMÂNIEI

pentru perioada 1 ianuarie 2014 - 31 decembrie 2017

referitor la Grupul 4 de articole din Carta Socială Europeană Revizuită,
"Copii, familie și migranți": 7, 8, 16, 17, 19 (par. 7 și 8) și 27 (par. 2)

Articolul 7 - Dreptul copiilor și al tinerilor la protecție

Paragraful 1

- *Comitetul a solicitat Informații suplimentare privind aprobarea Hotărârii de Guvern privind reglementarea prestării de către copii de activități remunerate în domeniile cultural, artistic, sportiv, publicitar și de modelling, aflată în fază de elaborare la momentul ultimei raportări.*

Hotărârea de Guvern a fost aprobată la începutul anului 2015. Actul normativ a avut la bază prevederile art. 92 alin. (2) din Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și are drept scop reglementarea condițiilor care trebuie respectate în situația prestării de către copii a activităților remunerate în domeniile cultural, artistic, sportiv, publicitar și de modelling, precum și procedura de informare prealabilă a serviciului public de asistență socială de către părinții/reprezentanții legali ai acestuia.

De asemenea, această hotărâre răspunde uneia din obligațiile pe care România și le-a asumat prin ratificarea Convenției Organizației Internaționale a Muncii nr. 182/1999 privind interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor și acțiunea imediată în vederea eliminării lor, ratificată prin Legea nr. 203/2000, respectiv asigurarea unei protecții adecvate a copiilor împotriva exploatării prin muncă, atât în ceea ce privește muncile intolerabile, cât și cele periculoase, cât și în cazurile în care aceștia sunt implicați în prestarea unor activități în domenii de activitate cum ar fi: cel cultural, artistic, sportiv, publicitar și de modeling, etc.

Elaborarea acestei hotărâri a avut la bază un amplu proces de consultare atât la nivel național, cât și la nivel central. Prima formă a proiectului de hotărâre a fost elaborată în cadrul Programului ILO-IPEC în perioada 2005-2006, cu consultare națională, atât la nivel central (reprezentanți ai instituțiilor membre ale Consiliului Național Director pentru prevenirea și combaterea exploatării copiilor prin muncă - CND, inclusiv sindicate și patronate), cât și la nivel județean/ sectoare ale Municipiului București (47 DGASPC-uri, 42 inspectorate de muncă, echipele intersectoriale locale cu reprezentanți ai protecției copilului, sănătate, educație, poliție, inspectorate de muncă din 12 județe).

În contextul transpunerii în legislația internă a Directivei UE 94/33 prin HG nr. 600/2007 privind protecția tinerilor la locul de muncă, proiectul de act normativ a fost împărțit în două proiecte: unul adresat muncilor periculoase în general și celălalt muncilor periculoase din domeniile cultural, artistic, sportiv, publicitar și de modelling.

Primul proiect s-a concretizat în HG nr. 867/2009 privind interzicerea muncilor periculoase pentru copii, care conține prevederi comune domeniilor formal și informal și lista de munci periculoase pentru copii din sectorul informal, iar celălalt capitol a fost reglementat de HG 75/2015 privind reglementarea prestării de către copii de activități remunerate în domeniile cultural, artistic, sportiv, publicitar și de modelling.

- *Dispozițiile Codului Muncii referitoare la vârsta minimă de angajare nu se aplică muncii efectuate în afara unui cadru de muncă oficial, cum ar fi munca independentă sau munca neremunerată.*

Potrivit art. 13 din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, cu modificările și completările ulterioare, persoana fizică dobândește capacitate de muncă la împlinirea vârstei de 16 ani. Totodată, textul de lege anterior amintit precizează faptul că persoana fizică poate încheia un contract de muncă în calitate de salariat și la împlinirea vârstei de 15 ani, cu acordul părinților sau al reprezentanților legali, pentru activități potrivite cu dezvoltarea fizică, aptitudinile și cunoștințele sale, dacă astfel nu îi sunt periclitate sănătatea, dezvoltarea și pregătirea profesională.

Încadrarea în muncă a persoanelor sub vârsta de 15 ani este interzisă, în conformitate cu prevederile art. 13 alin. (3) din actul normativ mai sus precizat.

De asemenea, precizăm faptul că legislația muncii din România reglementează în mod distinct, prin legi speciale, activitatea desfășurată în forme atipice de muncă, precum voluntariatul sau profesiile libere.

- *Comitetul a întrebat ce măsuri întreprind autoritățile din domeniul protecției copilului în vederea identificării cazurilor de copii cu vârsta sub 15 ani care lucrează pe cont propriu sau în economia informală, în afara cadrului unui contract de muncă.*

Sectorul informal este definit de HG nr. 867/2009 privind interzicerea muncilor periculoase pentru copii drept „sectorul în care activitatea desfășurată de un copil pentru persoane fizice se realizează fără o formă contractuală reglementată de lege, cum ar fi: activitățile domestice în gospodăriile proprii sau în alte gospodării, activitățile din agricultura, activitățile de pe strada: spălatul geamurilor în intersecții, închirierea unui loc de parcare, distribuirea de pliante/reviste și altele asemenea, piețe, gări și porturi, activitățile tradiționale: topirea metalelor neferoase, fabricarea cărămizilor și altele”.

Muncile periculoase din sectorul informal sunt identificate de direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului (DGASPC), prin compartimentele specializate - intervenție în situații de abuz, neglijare, trafic și migrație, la semnalarea copiilor, profesioniștilor și a oricăror alte persoane care se întâlnesc cu astfel de situații. Semnalarea din partea profesioniștilor este obligatorie, la fel ca în cazul oricărei forme de violență asupra copilului, acest lucru fiind stipulat în Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Mecanismul prin care se semnalează, se identifică, se planifică și se acordă serviciile necesare copiilor și familiei, precum și monitorizarea cazurilor sunt cuprinse în HG nr. 49/2011 pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind prevenirea și intervenția în echipă multidisciplinară și în rețea în situațiile de violență asupra copilului și de violență în familie (anexa 1) și a Metodologiei de intervenție multidisciplinară și interinstituțională privind copiii exploatați și aflați în situații de risc de exploatare prin muncă, copiii victime ale traficului de persoane, precum și copiii români migrați victime ale altor forme de violență pe teritoriul altor state (anexa 2).

HG nr. 867/2009 prevede și măsurile pentru părinți în cazul în care aceștia sunt cei care își exploatează proprii copii prin munci informale în sectorul informal, cu excepția domeniilor cultural, artistic, sportiv, publicitar și de modelling. Astfel, părinții sunt obligați să frecventeze programe de educație parentală sau, după caz, de consiliere, în baza serviciilor asigurate sau facilitate de DGASPC. Totodată, părinții pot fi sancționați contravențional dacă refuză serviciile menționate anterior. Persoanele fizice care implică copiii în munci periculoase sunt sancționate contravențional.

În ceea ce privește prevenirea muncilor periculoase în domeniile cultural, artistic, sportiv, publicitar și de modelling, prin HG nr. 75/2015 au fost reglementate condițiile care trebuie respectate în situația prestării de către copii a activităților remunerate. Aceste condiții privesc părinții, însoțitorii și organizatorii evenimentelor. Astfel, părinții au obligația de a notifica prealabil serviciul public de asistență socială cu privire la desfășurarea de către proprii copii de activități remunerate în aceste domenii, iar DGASPC monitorizează și aplică sancțiunile.

În conformitate cu prevederile legislației muncii în vigoare, Inspecția Muncii poate dispune măsuri obligatorii în cazurile în care sunt depistați copii care desfășoară activități lucrative prin încălcarea dispozițiilor legale privind limita de vârstă, precum și a celor referitoare la regimul de muncă al minorilor.

Prin activitățile de control, inspectorii de muncă au verificat și modul în care angajatorii respectă prevederile legale referitoare la încadrarea în muncă a tinerilor cu vârste cuprinse între 15 și 18 ani.

Pentru perioada de raportare, rezultatele acțiunilor de control în domeniul relațiilor de muncă s-au concretizat în următoarele rezultate:

Nr. crt.	INDICATORI	2014	2015	2016	2017
0	1	3	4	5	6
1	Nr. controale efectuate, dintre care:	130.720	72.882	76.690	73.002

	- pentru depistarea cazurilor de muncă nedeclarată	127.903	70.976	74.097	69.190
2	Nr. TOTAL salariați ai angajatorilor controlați, dintre care:	3.972.699	3.318.419	3.353.998	2.969.449
a	- femei:	1.847.089	1.531.949	1.443.342	1.298.925
b	- tineri între 15 - 18 ani:	9.529	7.927	3.861	5.278
3	Nr. TOTAL angajatori sancționați pentru muncă fără forme legale de angajare, dintre care:	4.226	3.072	2.901	2.426
	- Nr. angajatori care folosesc la muncă tineri între 15 - 18 ani fără forme legale de angajare	57	66	88	95
4	Nr. TOTAL persoane depistate care lucrează fără forme legale de angajare, dintre care:	14.096	10.332	9.936	5.609
a	- femei	5.480	2.559	2.415	-
b	- tineri între 15 - 18 ani	71	102	123	-

Așa cum am menționat în toate rapoartele anterioare, vârsta minimă de încadrare în muncă este, potrivit art. 45 alin. 4 din Constituție, de 15 ani. În concordanță cu această normă constituțională, Codul Muncii stabilește că persoana fizică dobândește capacitate de muncă la împlinirea vârstei de 16 ani (art. 13 alin. 1), dar persoana fizică poate încheia un contract individual de muncă în calitate de salariat și la împlinirea vârstei de 15 ani cu acordul părinților sau al reprezentanților legali pentru activități potrivite cu dezvoltarea fizică, aptitudinile și cunoștințele sale, dacă astfel nu îi sunt periclitate sănătatea, dezvoltarea și pregătirea profesională (art. 13 alin. 2).

Așadar, între 15 și 16 ani persoana dispune de o capacitate restrânsă de a se încadra în muncă.

Conform art. 13 alin. 3 din Codul muncii republicat, modificat și completat, minorii în vârstă de până la 15 ani nu pot încheia un contract de muncă (orice tip de contract individual de muncă) în calitate de salariat.

Potrivit art. 265 alin. 1 din Codul muncii republicat, modificat și completat, încadrarea în muncă a unui minor cu nerespectarea condițiilor legale de vârstă sau folosirea acestuia pentru prestarea unor activități cu încălcarea prevederilor legale referitoare la regimul de muncă al minorilor constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

În acest context, în perioada de raportare, Inspekția Muncii, prin inspectoratele teritoriale de muncă, a sesizat organele abilitate, după cum urmează:

Nr. crt.	INDICATOR	2014	2015	2016	2017
0	1	3	4	5	6
	Nr. infracțiuni pentru încadrarea în muncă a minorilor cu nerespectarea condițiilor legale de vârstă sau nerespectarea regimului de muncă al minorilor	25	60	49	60

Direcția de Combateră a Criminalității Organizate (DCCO) din cadrul MAI și structurile corespondente din teritoriu investighează cazurile de trafic de minori în contextul în care infracțiunile în care au fost identificate victime minore îndeplinesc criteriile stabilite de lege pentru a putea fi încadrate în categoria infracțiunilor de criminalitate organizată, a căror

urmărire penală revine DIICOT și a căror investigare se referă la săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 211 Cod Penal privind traficul de minori.

În scopul unei mai bune protecții a victimelor minore, prin *OUG nr. 18* din 18 mai 2016 au fost introduse prevederi cu privire la anumite circumstanțe agravante ale acestei infracțiuni, ce au în vedere calitatea traficantului ori anumite condiții de comitere a faptei.¹

Pentru identificarea și monitorizarea cazurilor de exploatare prin muncă a copilului, la nivelul de județ sunt constituite echipe multidisciplinare și interinstituționale, din care fac parte reprezentanți ai Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, Inspectoratul Teritorial de Muncă, Inspectoratului de Poliție Județean, Inspectoratului Școlar Județean, Direcției de Sănătate Publică, organizațiilor neguvernamentale, Inspectoratului de Jandarmi Județean și Agenției Naționale împotriva Traficului de Persoane.

Traficul de persoane este o infracțiune gravă, circumscrisă criminalității organizate și nu trebuie confundată cu prostituția ilegală sau voluntară, proxenetismul, cerșetoria (benevolă sau forțată) ori cu prestarea de muncă / servicii cu încălcarea normelor legale privind salarizarea, condiții de muncă etc.

În ceea ce privește munca forțată, trebuie analizate toate condițiile referitoare la munca prestată, pentru a se face o diferențiere clară între traficul de persoane în scopul exploatarei prin muncă și celelalte infracțiuni/nereguli ce derivă din legislația în domeniul muncii și care pot fi identificate și sancționate de structurile specializate în protecția muncii la nivel național al țării de destinație (neîncheierea unui contract de muncă, neacordarea repausului săptămânal, nerespectarea dispozițiilor privind munca suplimentară sau munca de noapte, încălcarea normelor de protecția muncii etc.).

De asemenea, traficul de persoane în scopul exploatarei prin muncă forțată nu trebuie confundat cu fapta de "*supunerea la muncă forțată sau obligatorie*" prev. de art. 212 Cod Penal sau cu fapta de "*înșelăciune*" prevăzută de art. 244 Cod Penal, care sunt nu în competența de urmărire a structurilor de combatere a criminalității organizate.

Potrivit cazuisticii înregistrate în ultimii ani, cele mai comune forme de exploatare în cazul traficului de minori au fost **exploatarea sexuală** - specifică pentru victimele minore cu vârste între 15-18 ani, **obligarea la practicarea cerșetoriei și criminalitatea forțată** - specifică pentru victimele minore cu vârste sub 14 ani și într-o mai mică măsură, exploatare prin muncă forțată, de regulă pe plan intern.

De fiecare dată când au existat date privind posibila exploatare a unui minor, structurile specializate au inițiat investigații în vederea salvării victimelor și tragerii la răspundere a făptuitorilor, cooperând în acest sens cu toate instituțiile implicate în lupta anti-trafic, la nivel național și internațional.

Totodată, în perioada analizată (2014-2017), dar și în anul curent, DCCO a participat la nivelul EUROPOL, în cadrul Zilelor Comune de Acțiune la nivel European/*EMPACT - Joint Action Days on THB* dedicate prevenirii și combaterii traficului de minori și a celor ce au vizat traficul în scop de muncă forțată, prin efectuarea deopotrivă de acțiuni de prevenire cu un grad sporit de vizibilitate, dar și operațiuni de culegere de informații, controale, urmărire a indicatorilor de trafic/de risc la punctele de frontieră dar și, acolo unde stadiul urmăririi penale a permis, de destructurare a grupărilor organizate ce operează pe acest segment, la care au participat și reprezentanți ai ANITP, IGPF, IGI și ai MMJS.

¹ ART. 211 Traficul de minori

- (1) Recrutarea, transportarea, transferarea, adăpostirea sau primirea unui minor, în scopul exploatarei acestuia, se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.
- (2) Pedepsa este închisoarea de la 5 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi atunci când:
 - a) fapta a fost săvârșită în condițiile art. 210 alin. (1);
 - b) fapta a fost săvârșită de către un funcționar public în exercițiul atribuțiilor de serviciu;
 - c) fapta a pus în pericol viața minorului;
 - d) fapta a fost săvârșită de un membru de familie al minorului;
 - e) fapta a fost săvârșită de către o persoană în a cărei îngrijire, ocrotire, educare, pază sau tratament se afla minorul ori de o persoană care a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului.

Paragraful 2

La intrarea în vigoare a H.G nr. 867/2009 privind interzicerea muncilor periculoase pentru copii, Inspekția Muncii a desfășurat o acțiune ținută privind munca tinerilor în vederea implementării acestui act normativ și evaluării situației existente.

În continuare, în perioada care vizează prezenta raportare, respectiv perioada 2014-2017, Inspekția Muncii a desfășurat anual, conform programului cadru de acțiuni, campanii care au avut ca tematică verificarea activității desfășurate de către tineri în domenii susceptibile utilizării frecvente a muncii tinerilor și copiilor precum: construcții, prelucrarea și conservarea cărnii/peștelui, a produselor de brutărie și a produselor făinoase, depozitarea și comercializarea produselor cerealiere și a produselor de panificație, fabricarea și comercializarea produselor lacatate, fabricarea băuturilor alcoolice și răcoritoare, industria lemnului, comerțul cu ridicata și cu amănuntul, pază, unități care desfășoară activități în stațiuni montane și pe litoral, unități care desfășoară activitate pe timpul nopții (restaurante, baruri, cluburi, discoteci, jocuri de noroc, unități de comerț cu program non-stop, unități distribuție carburant), colectarea și reciclarea deșeurilor nepericuloase, întreținerea și repararea autovehiculelor, alte prestări de servicii.

Inspekția Muncii nu deține o statistică cu privire la neconformitățile depistate sau la numărul de sancțiuni aplicate asociate unei anumite categorii profesionale a lucrătorilor sau legate de vârsta acestora.

Paragraful 3

- *Comitetul a solicitat informații suplimentare privind aprobarea Hotărârii de Guvern privind reglementarea prestării de către copii de activități remunerate în domeniile cultural, artistic, sportiv, publicitar și de modelling, aflată în fază de elaborare la momentul ultimei raportări.*

Hotărârea de Guvern a fost aprobată la începutul anului 2015. Actul normativ a avut la bază prevederile art. 92 alin. (2) din Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și are drept scop reglementarea condițiilor care trebuie respectate în situația prestării de către copii a activităților remunerate în domeniile cultural, artistic, sportiv, publicitar și de modelling, precum și procedura de informare prealabilă a serviciului public de asistență socială de către părinții/reprezentanții legali ai acestuia.

De asemenea, această hotărâre răspunde uneia din obligațiile pe care România și le-a asumat prin ratificarea Convenției Organizației Internaționale a Muncii nr. 182/1999 privind interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor și acțiunea imediată în vederea eliminării lor, ratificată prin Legea nr. 203/2000, respectiv asigurarea unei protecții adecvate a copiilor împotriva exploatării prin muncă, atât în ceea ce privește muncile intolerabile, cât și cele periculoase, cât și în cazurile în care aceștia sunt implicați în prestarea unor activități în domenii de activitate cum ar fi: cel cultural, artistic, sportiv, publicitar și de modeling, etc.

Elaborarea acestei hotărâri a avut la bază un amplu proces de consultare la nivel național, atât la nivel central. Prima formă a proiectului de hotărâre a fost elaborată în cadrul Programului ILO-IPEC în perioada 2005-2006, cu consultare națională, atât la nivel central (reprezentanți ai instituțiilor membre ale Consiliului Național Director pentru prevenirea și combaterea exploatării copiilor prin muncă - CND, inclusiv sindicate și patronate), cât și la nivel județean/sectoare ale Municipiului București (47 DGASPC-uri, 42 inspectorate de muncă, echipele intersectoriale locale cu reprezentanți ai protecției copilului, sănătate, educație, poliție, inspectorate de muncă din 12 județe).

În contextul transpunerii în legislația internă a Directivei UE 94/33 prin HG nr. 600/2007 privind protecția tinerilor la locul de muncă, proiectul de act normativ a fost împărțit în două proiecte: unul adresat muncilor periculoase în general și celălalt muncilor periculoase din domeniile cultural, artistic, sportiv, publicitar și de modelling.

Primul proiect s-a concretizat în HG nr. 867/2009 privind interzicerea muncilor periculoase pentru copii, care conține prevederi comune domeniilor formal și informal și lista de munci periculoase pentru copii din sectorul informal, iar celălalt capitol a fost reglementat de HG

75/2015 privind reglementarea prestării de către copii de activități remunerate în domeniile cultural, artistic, sportiv, publicitar și de modelling.

- *Comitetul întreabă dacă limitele maxime de lucru de 6 ore pe zi și 30 de ore pe săptămână aplicate tinerilor între 15 și 18 se aplică și tinerilor cu vârsta de peste 15 ani care sunt încă supuși învățământului obligatoriu. În caz contrar, întreabă care este durata maximă zilnică și săptămânală a muncii în timpul școlarizării și în afara școlii pentru copiii de peste 15 ani care sunt încă supuși învățământului obligatoriu.*

Potrivit prevederilor art. 3, lit.a) coroborat cu art. 10, alin.(1) din H.G. nr.600/2007 privind protecția tinerilor la locul de muncă, durata timpului de muncă reglementată la art.10, alin.(1) se aplică tinerilor, așa cum sunt definiți la art.3, lit.a), care au încheiat un contract individual de muncă în conformitate cu legislația în vigoare, indiferent dacă fac sau nu obiectul școlarizării obligatorii.

„ART. 3

În sensul prezentei hotărâri, termenii și noțiunile folosite au următoarea semnificație:

a) tânăr - orice persoană în vârstă de cel puțin 15 ani și de cel mult 18 ani;”

„ART. 10

(1) În cazul tinerilor durata timpului de muncă este de maximum 6 ore/zi și 30 de ore/săptămână.”

- *Comitetul a întrebat dacă perioada de odihnă a tinerilor are o durată de cel puțin două săptămâni consecutive în timpul vacanței de vară.*

H.G. nr.600/2007 nu conține prevederi potrivit cărora perioada de odihnă a tinerilor să fie de minimum două săptămâni consecutive în timpul vacanțelor școlare (Directiva 94/33/CE privind protecția tinerilor la locul de muncă, ale cărei prevederi au fost transpuse integral în legislația națională prin H.G. nr.600/2007, nu stipulează faptul că perioada de odihnă a tinerilor trebuie să fie de minimum două săptămâni consecutive în timpul vacanțelor școlare), însă potrivit prevederilor art.15 tinerii beneficiază de un concediu de odihnă suplimentar de cel puțin 3 zile lucrătoare iar în cazurile prevăzute la art.5 alin. (2) și (3), angajatorii se asigură că perioada liberă de orice muncă este inclusă, în măsura posibilului, în cadrul vacanțelor școlare ale copiilor care fac obiectul școlarizării obligatorii pe bază de program integral, impusă de legislația națională.

- *Comitetul a solicitat informații privind durata vacanțelor școlare în România.*

În conformitate cu Ordinul Ministrului Educației Naționale nr. 3382/24.02.2017, în structura anului școlar 2017/2018, sunt prevăzute vacanțe școlare după cum urmează:

Vacanța de iarnă 23 decembrie 2017 - 14 ianuarie 2018

Vacanța intersemestrială 3 februarie - 11 februarie 2018

Vacanța de primăvară 31 martie - 10 aprilie 2018

Vacanța de vară 16 iunie - 9 septembrie 2018

Prin excepție, la clasele terminale:

- Clasa a VIII-a începe vacanța de vară în 8 iunie, având 34 de săptămâni de școală;
- Clasele a IX-a și a XI-a au 37 de săptămâni de cursuri.

În fiecare an școlar se emite un astfel de ordin, variațiile fiind de 2-3 zile, produse de modificările de date calendaristice în raport cu zilele săptămânii.

- *Comitetul a remarcat că există încă o rată ridicată de abandon școlar în rândul copiilor romi și al copiilor din zonele rurale sau defavorizate.*

Pentru îmbunătățirea situației copiilor provenind din medii defavorizate, inclusiv mediul rural, MEN continuă să deruleze un pachet de programe sociale, finanțate de la nivel central sau din

fonduri ale consiliilor locale/ județene, programe care sprijină accesul și participarea la educație și formare profesională: **Rechizite școlare**, Euro 200, **Bursa profesională**, **Decontarea navetei**, **Bani de liceu**, **Mierea și fructele**, **Școala după școală**, **Programul "A doua șansă"**, **Programul - pilot de acordare a unui suport alimentar pentru preșcolarii și elevii din 50 de unități de învățământ preuniversitar de stat (Masa caldă)**, **Tichete pentru grădiniță**, **Programul pentru școli al României în perioada 2017-2023**, **Acordarea de burse**.

Indicatorul cel mai relevant corespunzător pachetului de programe sociale, în sensul eficienței, este RPTS (Rata Părăsirii Timpurii a Școlii), care a avut valoarea 19,1 % în 2015 respectiv 18,1 % în 2017.

MEN a inițiat un set de proceduri de identificare a copiilor cu risc de abandon numit "**Sistem de avertizare pentru RPTS (Reducerea Părăsirii Timpurii a Școlii)**" finanțat de UE (15000 Euro) - prin Structural Reform Unit, agenție specializată a COM.

Proiectul cu finanțare europeană „**Educație timpurie incluzivă și de calitate**” urmărește creșterea accesului și calității serviciilor de educație timpurie pentru copii ante-preșcolari din creșe și grădinițe prin elaborarea și implementarea unor politici și strategii și practici coerente și fiabile în domeniul educației timpurii, precum și asigurarea resursei umane specializate și calificate pentru educația și îngrijirea copiilor antepreșcolari în 235 de creșe și grădinițe - baze de practică.

MEN are pregătite fișe de proiect pentru a accesa programele:

- **Sistem informatic pentru managementul școlarității din învățământul preuniversitar (SIMS 2017-2020)**” (36 de luni 30 mil. euro) pentru colectarea gestionarea și analiza informațiilor referitoare la rezultatele școlare și activitatea școlară zilnică din învățământul preuniversitar;
- **Platforma Națională a Educației** (36 de luni 30 mil. euro) pentru crearea unei platforme școlare educaționale on-line și a unei biblioteci școlare virtuale;
- **Județ informatizat** - vor fi dotate clasele V-XII și cele de profesionale cu tablete pentru elevi, tablă smart și videoproiector în fiecare clasă;
- **Proiectul WI - FI Campus**.

Activități întreprinse pentru asigurarea accesului și a șanselor egale la educație pentru rromi (în perioada 1 ianuarie 2014 - 31 mai 2018) inițiate/ derulate de MEN împreună cu partenerii săi instituționali

1. Colectarea datelor de la ONG-urile rromone și de la alți parteneri în vederea stabilirii cifrei de școlarizare pentru acordarea de locuri distincte la admiterea tinerilor rromi în facultăți în anul universitar 2016-2017

Față de anul universitar 2015-2016, când au fost acordate 611 locuri (reprezentând 1% din numărul total de locuri bugetate pentru ciclul de licență, în învățământul de stat), pentru anul universitar 2016-2017 au fost oferite 622 locuri pentru rromi în cadrul a 48 de instituții de învățământ superior de stat, cărora - **ca noutate** - li s-au adăugat alte 265 de locuri pentru anul I, la masterat. Pentru anul universitar 2017-2018, au fost acordate 1000 de locuri (întâietate mondială), distribuite astfel: 637 (licență), 293 (masterat) și - **altă noutate** - 62 de locuri la doctorat. Și pentru admiterea în anul universitar 2018-2019, 636 sunt locuri pentru licență, 257 pentru masterat și 60 pentru doctorat.

2. Întreprinderea măsurilor necesare pentru continuarea pregătirii inițiale, la nivel universitar, a viitorilor profesori de limba rromani și de specialiști în domeniul lingvistic rrom, în cadrul Facultății de Limbi și Literaturi Străine a Universității din București

Pentru anul universitar 2017-2018, au fost alocate de către MEN 15 locuri, completate de Univesitatea din București cu alte 6 locuri, pentru viitori profesori și specialiști rromi. 10 absolvenți au urmat masterate în profil lingvistic rrom, 5 au obținut titlul de doctor în domeniul lingvistic rrom și al școlarizării rromilor și alți 6 sunt în prezent doctoranzi în anii II și III, în același domeniu.

Limba rromani nu s-a studiat doar la Universitatea din București - la Facultatea de Limbi și Literaturi Străine (FLLS din anul 1992) -, dar și la UBB Cluj Napoca (curs opțional, din 2016) și la Universitatea Petru Maior din Tg. Mureș, din 2014). Universitatea din București, secția de limba și literatura rromani (ca primă specializare) înscrie, anual, 21 de studenți rromi, care studiază, ca a doua specializare, și o altă limbă.

3. Informarea rețelei școlare și a comunităților rromice asupra continuării facilității inițiate de MEN privind acordarea, și pentru anul școlar 2017-2018, de locuri distincte la admiterea elevilor rromi în licee la diferite specializări

Anual, între 2700-3200 de elevi rromi sunt admiși la cl. a IX-a pe astfel de locuri, elevii provenind: 1/4 din București, 1/2 din alte orașe, 1/4 din mediul rural.

4. Stabilirea cadrului de continuare a cursurilor tradiționale de vară de limba și metodică predării limbii rromani

Aceste cursuri s-au desfășurat pe trei module (în perioada 23 august - 03 septembrie 2016, la Costinești) pentru profesori și potențiali profesori de limba rromani, educatori și învățători care predau sau vor predă în limba maternă rromani (inițiator: Direcția Minorități, parteneri: CCD Constanța, Fundația Ruhama din Oradea, Școala Costinești, REF RO, Divers, Romtext). Au luat parte pe lângă 47 de persoane din România și 4 cursanți din străinătate (s-a ajuns la ediția a XXXVI-a). Începând din anul 1999 și până în 2015, s-au organizat câte 1-3 școli de vară și câte 1-3 stagii intensive de limba și metodică predării limbii rromani, cu participarea a câte 30-90 cursanți rromi/ vară (cele mai multe organizate de MEN și UNICEF - între 2001 și 2013), pregătindu-se în total peste 1500 de cadre didactice care predau limba/ în limba maternă rromani și/ sau potențiali profesori de limba rromani și de istoria rromilor, traducători etc.

5. Formarea continuă

În conformitate cu prevederile *Strategiei Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rromilor pentru perioada 2016-2020*, s-au desfășurat activități de formare continuă a cadrelor didactice de limba/ în limba rromani, în cadrul cărora, partenerii (Departamentul pentru Relații Interetnice și MEN - DM) au asigurat, anual, pregătirea a 40 de cadre didactice care predau limba rromani/ în limba rromani, istoria și tradițiile rromilor.

6. Continuarea măsurilor pentru prezervarea limbii, istoriei și culturii rromani în context didactic

Se asigură predarea, în continuare, a câte **3-4 ore/ săptămână de limbă maternă rromani**, la cls. I-XII, respectiv **1 oră/săpt. de istoria și tradițiile rromilor**, la cl. a VI-a și a VII-a, în aproape toate județele. Aproximativ 26.000 - 31.000 de elevi (11-13%, din 39 de județe, studiază integral în limba maternă rromani (un număr de 300-420 elevi) sau studiază ore de limba și istoria rromilor.

7. Continuarea măsurilor în vederea predării în limba maternă rromani, la nivelul învățământului preșcolar

Se continuă predarea în limba maternă rromani, inclusiv prin abordări bilingve (rromani-română, rromani-maghiară), în ultimii trei ani existând, anual, cca. 7-10 grupe de grădiniță de acest tip (AB, BH, BZ, CJ, CL, IS, OLT, TM).

8. Continuarea măsurilor în scopul predării în limba maternă rromani, la clasele pregătitoare și la cl. I-IV (cu 4 ore/ săpt. obligatorii de limba și literatura română)

Anual, între 300-420 de elevi rromi au ales studiul în limba rromani la clasele pregătitoare și la clasele I-IV (în anul școlar 2017-2018, în județele: Alba, Bihor, Cluj, Hunedoara, Ialomița, Mureș, Timiș). La clasele V - VIII, studiul integral în limba rromani există, la nivel de țară, doar într-o singură unitate școlară, la Șc. nr. 12 Măguri - Lugoj, jud. Timiș (între 75-90 elevi, anual).

9. Continuarea eforturilor de a se asigura posturi finanțate pentru profesorii de limba și istoria rromilor, a învățătorilor și educatorilor care predau în limba rromani

În ultimii doi ani, au existat între 350-420 cadre didactice, care au asigurat atât predarea limbii rromani/ în limba rromani, cât și predarea istoriei și a tradițiilor rromilor în aproape trei sute de unități școlare cu elevi preponderent rromi.

10. Continuarea eforturilor de pregătire prin cursuri de formare inițială de către MEN a potențialilor mediatori școlari rromi

Între 2014-2017, Ministerul Educației Naționale și partenerii săi au sporit numărul de mediatori școlari pregătiți prin diferite cursuri. De exemplu, în anul 2016, au fost pregătiți 138 de noi mediatori școlari (60 de către Reprezentanța UNICEF în România, împreună cu ISJ Bacău și

Direcția Minorități din MEN, în lunile februarie și aprilie 2016; 23 de către MEN și CCD Constanța în luna iunie 2016, la Costinești; 30 de către "Divers" Tg. Mureș, iulie 2016, CCD Mureș și MEN; 25 de către "Salvați Copiii", în august 2016, CCD Constanța și MEN. În anul 2017, MEN și CCD Constanța au format alți 30 de cursanți și MEN împreună cu CCD Bacău - alți 45, astfel încât s-a ajuns la un număr de 1360, 80% dintre ei fiind rromi. Se continuă eforturile de a menține și de a finanța, de către MEN, posturile de mediatori școlari rromi. Din cei 1360 de mediatori școlari pregătiți (între 2003 - 2017) un număr de 420-440 au funcționat și funcționează, anual, în sistemul educațional.

11. Continuarea finanțării de către MEN a unor concursuri naționale școlare în profilul limbii și istoriei rromilor

În 2016, s-au desfășurat: Olimpiada națională școlară de limba romani (ediția a XVII-a, la Eforie Nord/ Agigea pentru 74 de concurenți la faza națională); Concursul național școlar de istoria și tradițiile rromilor (ed. a IX-a, la Brăila); Concursul național școlar „Diversitatea” (ianuarie-decembrie: 290 persoane în faza finală, 900 persoane în faza de masă); Concursul național de creație literară în limba rromani „Ștefan Fuli” (ed. a V-a, la Carei). În 2017, competițiile școlare rrome s-au derulat astfel: Olimpiada națională școlară de limba romani (ediția a XVIII-a, la Baia Mare pentru 74 de concurenți la faza națională); Concursul național școlar de istoria și tradițiile rromilor (ed. a X-a, la Brașov); Concursul național școlar „Diversitatea” (ianuarie-decembrie: 290 persoane în faza finală, 900 persoane în faza de masă); Concursul național de creație literară în limba rromani „Ștefan Fuli” (ed. a VI-a, la Buzău).

12. Continuarea finanțării manualelor școlare editate anual de către MEN pentru predarea limbii, a istoriei și a tradițiilor rromilor, dar și a materialelor educaționale auxiliare pentru limba rromani, educația interculturală și diversitate etc., împreună cu partenerii.

În România, MEN dispune de întreg setul de manuale de limba și literatura rromani, de istoria și tradițiile rromilor, pentru învățământul obligatoriu (cl. I-X), dar și pentru nivel universitar. În anul 2013, patru manuale de matematică în limba rromani, pentru cls. I - IV, au fost editate de UNICEF și MEN, în cadrul Campaniei „Hai la școală”, iar în anul 2014 s-a editat un suport de curs „Romanipen educațional”, pentru a fi utilizat în cadrul programelor de formare a mediatorilor școlari, a personalului didactic nerrom, care își desfășoară activitatea la clasele cu elevi rromi. După elaborarea între 2013- 2015 a noilor programe școlare pentru cl. pregătitoare și cls. I-IV, MEN a inițiat și a demarat publicarea manualelor noi pentru limba rromani, însoțite și de varianta digitală (s-a editat manualul pentru cl. I/ anul I de studiu).

13. Repartizarea cifrei de școlarizare

Luând în considerare prevederile Hotărârii Guvernului nr. 18/2015 pentru aprobarea *Strategiei Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2015-2020*, cu modificările și completările ulterioare, menționăm că pentru anul universitar 2018 - 2019, Ministerul Educației Naționale va aloca distinct un număr de locuri/granturi de studii finanțate de la bugetul de stat, special cu următoarele destinații: rromi, domenii prioritare de dezvoltare ale României, absolvenți ai liceelor situate în mediul rural și locuri destinate formării inițiale a viitoarelor cadre didactice. S-au avut în vedere următoarele:

- 1) Locurile pentru rromi sunt în concordanță cu solicitările universităților;
- 2) Locurile pentru domeniile prioritare se bazează pe raportarea la data de 1 ianuarie 2018, fiind în directă corelație cu numărul de studenți bugetați la programe de studii existente în cadrul domeniilor prioritare de dezvoltare ale României;
- 3) Locurile pentru absolvenți cu bacalaureat al liceelor situate în mediul rural sunt distribuite în scopul asigurării egalității de șanse în domeniile de studii universitare.

14. Date statistice

Date extrase din Raportul ANS (ianuarie 2018) referitoare la numărul studenților de etnie romă pe cicluri de studii, precum și numărul studenților din medii dezavantajate socioeconomic pe cicluri de studii:

- În ianuarie 2018, din datele raportate de către 51 de instituții de învățământ superior dintre care 48 învățământ superior de stat, 1 instituție de învățământ superior de stat

militară și 4 instituții de învățământ superior acreditate, rezultă că sunt înmatriculați un număr de 1197 studenți de etnie romă din care 83,46 % la nivel de licență, 14,79 % la masterat și 1,75 % la doctorat.

- În ceea ce privește numărul studenților din mediile dezavantajate socio-economic în ianuarie 2018, din datele raportate de către 61 de instituții de învățământ superior dintre care 46 instituții de învățământ superior de stat, 4 instituții de învățământ superior de stat militare și 11 instituții de învățământ superior particular acreditate, rezultă că sunt înmatriculați un număr de 137190 studenți proveniți din medii dezavantajate socio-economic, din care 79,31 % la nivel de licență, 19,34 % la masterat și 1,35 % la doctorat.

Paragraful 4

Potrivit art. 265 alin. 1 din Codul muncii, republicat, modificat și completat, încadrarea în muncă a unui minor cu nerespectarea condițiilor legale de vârstă sau folosirea acestuia pentru prestarea unor activități cu încălcarea prevederilor legale referitoare la regimul de muncă al minorilor constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

În consecință, Inspekția Muncii, prin inspectoratele teritoriale de muncă, a sesizat organele de cercetare penală pentru încălcarea prevederilor legale menționate, cifrele corespunzătoare perioadei de raportare fiind următoarele:

Nr. crt.	INDICATOR	2014	2015	2016	2017
0	1	3	4	5	6
	Nr. infracțiuni pentru încadrarea în muncă a minorilor cu nerespectarea condițiilor legale de vârstă sau nerespectarea regimului de muncă al minorilor	25	60	49	60

Paragraful 5

Potrivit art. 159 alin. 3 din Codul muncii, republicat, modificat și completat, la stabilirea și la acordarea salariului este interzisă orice discriminare pe criterii de sex, orientare sexuală, caracteristici genetice, vârstă, apartenență națională, rasă, culoare, etnie, religie, opțiune politică, origine socială, handicap, situație sau responsabilitate familială, apartenență ori activitate sindicală.

Prin hotărâre de Guvern se stabilește în fiecare an salariul minim garantat în plată.

În perioada 2014 - 2017, salariul minim brut pe țară a avut următoarea evoluție:

Anul	Începand cu ziua luna	Salariul minim (lei)	Actul normativ prin care s-a stabilit
2014	1 ianuarie	850	HG nr. 871/14.11.2013
	1 iulie	900	
2015	1 ianuarie	975	HG nr. 1091/10.12.2014
	1 iulie	1.050	
2016	1 mai	1.250	HG nr. 1.017/30.12.2015
2017	1 februarie	1.450	HG nr. 1/06.01.2017
2018	1 ianuarie	1.900	HG nr. 846/29.11.2017

Potrivit art. 260 alin. 1 lit. a) din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, modificată și completată, nerespectarea dispozițiilor privind garantarea în plată a salariului minim brut pe țară constituie contravenție și se sancționează cu amendă.

În perioada de raportare, nerespectarea de către angajatori a prevederilor legale referitoare la garantarea în plată a salariului minim brut pe țară a fost sancționată după cum urmează:

Nr. crt.	INDICATOR	2014	2015	2016	2017
0	1	3	4	5	6
	Nr. amenzi aplicate pentru nerespectarea dispozițiilor privind garantarea în plată a salariului minim brut pe țară	309	221	183	140

Câștigul salarial mediu net pe total economie și sexe=

	Câștigul salarial mediu net pe total economie și sexe (lei/salariat)		
AN	Total	Femei	Barbați
2014	1697	1627	1761
2015	1859	1783	1928
2016	2046	1968	2116
2017	2338	2288	2383

Sursa datelor: INS, Cercetarea statistică anuală privind costul forței de muncă

Pentru mai multe detalii vezi baza de date on-line TEMPO:

<http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Anul	Perioada din anul respectiv	Hotărârea de Guvern (H.G.)	Salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată (lei)	Câștigul salarial mediu nominal pe economie (brut) - lei (medie anuală)	Ponderea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată în câștigul salarial mediu nominal pe economie (brut) (col 3/col 4)
0	1	2	3	4	5
2013	ianuarie	HG nr 1225/2011	700	2163 *)	32,4 %
	Inceput cu 1 februarie	HG nr 23/2013	750		34,7 %
	Inceput cu 1 iulie	HG nr 23/2013	800		37,0 %
2014	Inceput cu 1 ianuarie	HG nr 871/2013	850	2328 *)	36,5 %
	Inceput cu 1 iulie	HG nr 871/2013	900		38,7 %
2015	Inceput cu 1 ianuarie	HG nr 1091/2014	975	2555 *)	38,2 %
	Inceput cu 1 iulie	HG nr 1091/2014	1050		41,1 %
2016	Inceput cu 1 mai	HG nr 1017/2015	1250	2809 *)	44,5 %
2017	Inceput cu 1 februarie	HG nr 1/2017	1450	3223 *)	45,0 %

*) medie anuală, date finale;

Conform datelor de mai sus, **ponderea** salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată în câștigul salarial mediu nominal pe economie (brut) a fost:

- în luna decembrie 2013: 37,0%
- în luna decembrie 2014: 38,7%
- în luna decembrie 2015: 41,1%
- în luna decembrie 2016: 44,5%
- în luna decembrie 2017: 45,0%

Anul	Perioada din anul respectiv	Salariul de bază minim pe țară (lei) - <u>NET (persoane aflate în întreținere - zero)</u>	Câștigul salarial mediu nominal pe economie (lei) - <u>NET (medie anuala)</u>	Ponderea salariului de bază minim <u>net</u> pe țară (persoane aflate în întreținere - zero) în <u>câștigul</u> salarial mediu nominal pe economie <u>NET (medie anuala)</u> (col 3/col 4)
0	1	3	4	5
2013	ianuarie	538	1579 *)	34,1 %
	Incepand cu 1 februarie	574		36,4 %
	Incepand cu 1 iulie	609		38,6 %
2014	Incepand cu 1 ianuarie	644	1697 *)	37,9 %
	Incepand cu 1 iulie	678		40,0 %
2015	Incepand cu 1 ianuarie	732	1859 *)	39,4 %
	Incepand cu 1 iulie	785		42,2 %
2016	Incepand cu 1 mai	925	2046 *)	45,2 %
2017	Incepand cu 1 februarie	1065	2338 *)	45,5 %

*) media anuală, date finale;

Conform datelor de mai sus, ponderea salariului de bază minim net pe țară în câștigul salarial mediu nominal pe economie (net) a fost:

- în luna decembrie 2013: 38,6%
- în luna decembrie 2014: 40,0%
- în luna decembrie 2015: 42,2%
- în luna decembrie 2016: 44,3%
- în luna decembrie 2017: 45,5%

Ucenicia

Referitor la evidențierea modificărilor legislative survenite în perioada de referință:

Legea nr.279/2005 privind ucenicia la locul de muncă, cu modificările și completările ulterioare a fost modificată în anul 2017, modificările fiind următoarele:

- majorarea sumelor de bani acordate angajatorului care încheie un contract de ucenicie, astfel angajatorul care încheie un contract de ucenicie, beneficiază, la cerere, pe perioada derulării contractului de ucenicie, de o sumă în cuantum de 1125 lei/lună (echivalentul în lei a 250 euro/lună) acordată din bugetul asigurărilor pentru șomaj în limita fondurilor alocate cu această destinație;
- corelarea nivelurilor de calificare pentru care se organizează programe de ucenicie cu Cadrul Național al Calificărilor aprobat prin HG nr.918/2013.

Având în vedere faptul că în textul concluziilor Comitetului din 2015, la pagina 11, se menționează că ucenicia se adresează persoanelor cu vârsta de peste 16 ani, dar nu mai mult de 25, facem mențiunea că ucenicia la locul de muncă se adresează persoanelor interesate cu vârsta de peste 16 ani, fără a impune un plafon privind vârsta maximă, conform art.3:

“ART. 3 Ucenicia la locul de muncă se adresează:

a) persoanelor interesate, cu vârsta de peste 16 ani, care doresc să se concentreze pe învățare pornind de la situațiile profesionale reale, concrete, cerute de practicarea unei ocupații direct la locul de muncă;

b) angajatorilor care doresc să organizeze activități de ucenicie la locul de muncă potrivit domeniilor de activitate, pentru locurile de muncă declarate vacante.”

Potrivit art. 6 alin. (1) din Legea nr. 279/2005 privind ucenicia la locul de muncă, republicată, modificată și completată, contractul de ucenicie este un contract individual de muncă de tip particular, încheiat pe durată determinată, în temeiul căruia o persoană fizică, denumită ucenic, se obligă să se pregătească profesional și să muncească pentru și sub autoritatea unei persoane juridice sau fizice denumite angajator, care se obligă să îi asigure plata salariului și toate condițiile necesare formării profesionale. Conform alin. 2 al aceluiași articol, încheierea, executarea, modificarea, suspendarea și încetarea contractului de ucenicie se fac în condițiile respectării reglementărilor Legii nr. 53/2003 - Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la ucenicie și la contractul individual de muncă.

Conform art. 9 alin. (5) și 6 din Legea nr. 279/2005, privind ucenicia la locul de muncă, republicată, modificată și completată, salariul de bază lunar, stabilit prin contractul de ucenicie la locul de muncă, este cel puțin egal cu salariul de bază minim brut pe țară, în vigoare pentru un program de 8 ore pe zi, respectiv de 40 de ore în medie pe săptămână

Paragraful 6

Art. 194 din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, cu modificările și completările ulterioare, stipulează faptul că angajatorii au obligația de a asigura participarea la programe de formare profesională pentru toți salariații, cel puțin o dată la 2 ani dacă au cel puțin 21 de salariați sau cel puțin la 3 ani dacă au mai puțin de 21 de salariați.

Participarea la formare profesională poate avea loc la inițiativa angajatorului sau la inițiativa salariatului (art. 196 alin. 1 din Codul muncii, republicat, modificat și completat).

În cazul în care participarea la cursurile sau stagiile de formare profesională este inițiată de angajator, toate cheltuielile ocazionate de această participare sunt suportate de către acesta (art. 197 alin. 1 din Codul muncii, republicat, modificat și completat).

În cazul în care salariatul este cel care are inițiativa participării la o formă de pregătire profesională cu scoatere din activitate, angajatorul va analiza solicitarea salariatului împreună cu sindicatul sau, după caz, cu reprezentanții salariaților. Angajatorul va decide cu privire la cererea formulată de salariat în termen de 15 zile de la primirea solicitării. Totodată angajatorul va decide cu privire la condițiile în care va permite salariatului participarea la forma de pregătire profesională, inclusiv dacă va suporta în totalitate sau în parte costul ocazionat de aceasta (art. 199 din Codul muncii, republicat, modificat și completat).

Referitor la monitorizarea privind includerea timpului petrecut în formarea profesională în timpul normal de lucru și remunerația pentru lucrătorii tineri, instituția noastră nu dispune de date statistice cu privire la acest aspect.

Paragraful 7

Dreptul la concediul de odihnă anual plătit este garantat tuturor salariaților, în conformitate cu prevederile art. 144 din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, odată cu încheierea contractului individual de muncă salariatul dobândește drepturile prevăzute la art. 39 din actul normativ anterior precizat, printre care cel de la art. 39 litera c) dreptul la odihnă anual plătit. Precizăm, totodată, că durata efectivă a concediului de odihnă anual se stabilește în contractul individual de muncă, cu respectarea legii și a contractelor colective aplicabile și se acordă proporțional cu activitatea prestată într-un an calendaristic.

Astfel, dreptul la concediu de odihnă anual plătit este garantat tuturor salariaților, inclusiv tinerilor cu vârste cuprinse între 15 și 18 ani. Dreptul la concediu de odihnă anual nu poate forma obiectul vreunei cesiuni, renunțări sau limitări.

Potrivit prevederilor art. 147 alin. 1 din Codul muncii, republicat, cu modificările și completările ulterioare, tinerii în vârstă de până la 18 ani beneficiază de un concediu de odihnă suplimentar de cel puțin 3 zile lucrătoare.

Prin activitățile de control, inspectorii de muncă au verificat și modul în care angajatorii respectă prevederile legale referitoare la concediul de odihnă al salariaților, inclusiv al tinerilor lucrători. În cazul în care se constată încălcarea acestor dispoziții legale, se dispun măsuri obligatorii, cu termene concrete de realizare. Codul muncii nu prevede sancțiuni contravenționale pentru nerespectarea dispozițiilor referitoare la concediul de odihnă al salariaților.

Paragraful 8

Prevederile Codului muncii interzic persoanelor care nu au împlinit vârsta de 18 ani să presteze muncă de noapte, astfel cum reglementează art. 128 din Codul muncii: *“(1) Tinerii care nu au împlinit vârsta de 18 ani nu pot presta muncă de noapte. (2) Femeile gravide, lăuzele și cele care alăptează nu pot fi obligate să presteze muncă de noapte”*.

Așa cum am menționat anterior, potrivit art. 265 alin. 1 din Codul muncii republicat, modificat și completat, încadrarea în muncă a unui minor cu nerespectarea condițiilor legale de vârstă sau folosirea acestuia pentru prestarea unor activități cu încălcarea prevederilor legale referitoare la regimul de muncă al minorilor constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

Totodată, H.G. nr.600/2007 privind protecția tinerilor la locul de muncă nu prevede excepții de la prevederile art.12 care reglementează munca de noapte.

„ART. 12

(1) Tinerii nu pot presta muncă de noapte.

(2) Copiii angajați în condițiile prevăzute la art. 5 alin. (2) și (3) nu pot presta muncă între orele 20,00 și 6,00.”

Paragraful 9

Potrivit prevederilor art. 39, alin. (4) din Legea securității și sănătății în muncă nr. 319/2006, cu modificările ulterioare, constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 4000 lei la 8000 lei, încălcarea prevederilor referitoare la efectuarea examenului medical și a examinărilor medicale periodice prevăzute la art. 13 lit. j) din Legea nr. 319/2006.

În cadrul controalelor pe care inspectorii de muncă le realizează în unitățile economice, un punct prioritar în tematicile de control este verificarea respectării prevederilor legale cu privire la controlul medical al lucrătorilor, urmărindu-se modul de realizare al controlului medical în cazul persoanelor cu nevoi speciale sau al tinerilor.

Inspekția Muncii nu deține în prezent o statistică individuală cu privire la numărul de sancțiuni aplicate pentru nerespectarea efectuării controlului medical al tinerilor ci numai una generală, care cuprinde toate categoriile profesionale, indiferent de vârstă.

În perioada 2014-2017 s-au efectuat un nr. 252.256 de controale pentru verificarea respectării legislației în domeniul securității și sănătății în muncă de către angajatori, fiind aplicate un nr. de 953 de sancțiuni contravenționale pentru neconformități depistate privind modul de efectuare a controlului medical la angajare sau periodic.

Paragraful 10

Protection against sexual exploitation

Legea nr. 286/2009 privind Codul penal² a fost modificată prin Ordonanța de Urgență nr. 18/2016, care a asigurat transpunerea în legislația națională a Directivei 2011/93/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile și de înlocuire a Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului³.

În prezent, Codul Penal incriminează următoarele fapte, după cum urmează:

➤ Art. 182 Exploatarea unei persoane

„Prin exploatarea unei persoane se înțelege:

(...);

c) obligarea la practicarea prostituției, la manifestări pornografice în vederea producerii și difuzării de materiale pornografice sau la alte forme de exploatare sexuală;

(...)”.

➤ Art. 211 Traficul de minori

„(1) Recrutarea, transportarea, transferarea, adăpostirea sau primirea unui minor, în scopul exploatării acestuia, se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Pedepsa este închisoarea de la 5 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi atunci când:

a) fapta a fost săvârșită în condițiile art. 210 alin. (1);

b) fapta a fost săvârșită de către un funcționar public în exercițiul atribuțiilor de serviciu;

c) fapta a pus în pericol viața minorului;

d) fapta a fost săvârșită de un membru de familie al minorului;

e) fapta a fost săvârșită de către o persoană în a cărei îngrijire, ocrotire, educare, pază sau tratament se afla minorul ori de o persoană care a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului.

(3) Consimțământul persoanei victimă a traficului nu constituie cauză justificativă”.

➤ Art. 213 Proxenetismul

„(1) Determinarea sau înlesnirea practicării prostituției ori obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției de către una sau mai multe persoane se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) În cazul în care determinarea la începerea sau continuarea practicării prostituției s-a realizat prin constrângere, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Dacă faptele sunt săvârșite față de un minor, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu jumătate.

(4) Prin practicarea prostituției se înțelege întreținerea de acte sexuale cu diferite persoane în scopul obținerii de foloase patrimoniale pentru sine sau pentru altul”.

➤ Art. 216 Folosirea serviciilor unei persoane exploatate

„Fapta de a utiliza serviciile prevăzute în art. 182, prestate de o persoană despre care beneficiarul știe că este victimă (...) a traficului de minori, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă”.

➤ Art. 216¹ Folosirea prostituției infantile

„Întreținerea oricărui act de natură sexuală cu un minor care practică prostituția se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă”.

² Publicat în M. Of. nr. 510 din 24 iulie 2009.

³ Publicat în JOUE nr. 335 L din 17 de decembrie 2011.

➤ **Art. 217 Sancționarea tentativei**

„Tentativa la infracțiunile prevăzute în art. 209 - 211, art. 213 alin. (2), art. 216 și 216¹ se pedepsește”.

➤ **Art. 374 Pornografia infantilă**

„(1) Producerea, deținerea, procurarea, stocarea, expunerea, promovarea, distribuirea, precum și punerea la dispoziție, în orice mod, de materiale pornografice cu minori se pedepsește cu închisoarea de la un an la 5 ani.

(1¹) Cu pedeapsa prevăzută la alin. (1) se pedepsește și îndemnarea sau recrutarea unui minor în scopul participării lui în cadrul unui spectacol pornografic, obținerea de foloase de pe urma unui astfel de spectacol în cadrul căruia participă minori sau exploatarea unui minor în orice alt fel pentru realizarea de spectacole pornografice.

(1²) Vizionarea de spectacole pornografice în cadrul cărora participă minori se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) au fost săvârșite printr-un sistem informatic sau alt mijloc de stocare a datelor informatice, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

(3) Accesarea, fără drept, de materiale pornografice cu minori, prin intermediul sistemelor informatice sau altor mijloace de comunicații electronice, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(3¹) Dacă faptele prevăzute la alin. (1), (1¹), (1²) și (2) au fost săvârșite în următoarele împrejurări:

a) de către un membru de familie;

b) de către o persoană în a cărei îngrijire, ocrotire, educare, pază sau tratament se afla minorul sau de o persoană care a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului;

c) fapta a pus în pericol viața minorului, limitele speciale ale pedepselor se majorează cu o treime.

(4) Prin materiale pornografice cu minori se înțelege orice material care prezintă un minor ori o persoană majoră drept un minor, având un comportament sexual explicit sau care, deși nu prezintă o persoană reală, simulează, în mod credibil, un minor având un astfel de comportament, precum și orice reprezentare a organelor genitale ale unui copil cu scop sexual.

(4¹) Prin spectacol pornografic se înțelege expunerea în direct adresată unui public, inclusiv prin tehnologia informațiilor și comunicațiilor, a unui copil implicat într-un comportament sexual explicit ori a organelor genitale ale unui copil, cu scop sexual”.

Protection against the misuse of information technologies

Referitor la asigurarea protecției copiilor față de folosirea greșită a tehnologiilor informației, Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale (MCSI) a întreprins următoarele acțiuni:

- MCSI a sprijinit programul comunitar CEF Telecom - Safer Internet 2014-2020, care continuă activitățile programului Safer Internet Plus, orientat către transformarea internetului într-un mediu mai sigur pentru copii, prin acțiuni care să-i protejeze când navighează în mediul online. În acest sens, a fost încurajată utilizarea în siguranță a Internetului și a altor tehnologii de comunicație, educarea utilizatorilor, în special copiii, dar și părinții și educatorii și combaterea conținutului online ilegal și dăunator.

- MCSI a realizat împreună cu CERT.ro un ghid pentru părinți și profesori cu informații necesare educării copiilor care navighează online, prin care sunt evidențiate riscurile la care se expun copiii prin navigarea în mediul digital, sunt oferite o serie de măsuri de protecție pentru situațiile periculoase la care pot fi expuși copiii, precum și ilustrate o serie de sfaturi pentru a-i ajuta pe copii să facă față pericolelor vieții digitale și relaționării în mediul online. Ghidul este realizat sub o formă ilustrată, prietenoasă, interactivă și conține mesaje care să fie ușor de

înțeles de copii și nu numai.

În conformitate cu dispozițiile art. 11⁴ din Legea nr. 196/2003 privind prevenirea și combaterea pornografiei, republicată, Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM) deține anumite competențe legale a căror exercitare poate impacta, din perspectiva efectelor, indirect, domeniul protecției copilului (mai exact, accesul la o anumită categorie de conținut disponibil pe Internet).

Astfel, în considerarea atribuțiilor menționate, precum și a necesității identificării unor măsuri eficiente care să contribuie la protecția copiilor în mediul virtual, în special prin combaterea accesului acestora la conținuturi ilegale sau dăunătoare, ANCOM a încheiat, la data de 23 noiembrie 2009, un protocol de colaborare cu Centrul Român pentru Copii Dispăruți și Exploatați sexual (CRCDES). Acest protocol a fost reînnoit în luna septembrie a anului 2015.

Protection from other forms of exploitation

Identificarea copiilor victime ale traficului de persoane, semnalarea acestor cazuri, modalitatea de intervenție, precum și protecția copiilor victime ale traficului la victimizare secundară și prevenirea traumelor asociate participării în procedurile penale împotriva făptuitorilor sunt reglementate de Hotărârea nr. 49 din 19 ianuarie 2011 pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind prevenirea și intervenția în echipă multidisciplinară și în rețea în situațiile de violență asupra copilului și de violență în familie și a Metodologiei de intervenție multidisciplinară și interinstituțională privind copiii exploatați și aflați în situații de risc de exploatare prin muncă, copiii victime ale traficului de persoane, precum și copiii români migranți victime ale altor forme de violență pe teritoriul altor state.

Acest act normativ stabilește un cadru metodologic comun pentru autoritățile responsabile cu protecția copilului și a familiei împotriva violenței, traficului și exploatarei prin munca pentru furnizorii de servicii din acest domeniu și profesioniștii care lucrează direct cu copiii, adresându-se profesioniștilor din domeniul protecției copilului și a familiei, asistenței sociale în general, precum și celorlalți profesioniști care intră în contact direct cu copilul.

Dat fiind faptul că este conceput pentru a se constitui într-un instrument de lucru pentru toți profesioniștii care intervin în prevenirea și intervenția în cazurile de violență asupra copilului, trafic și exploatare prin muncă, documentul legislativ are o structură complexă, reglementează modalitatea în care se realizează identificarea copiilor victime ale traficului de persoane, semnalarea acestor cazuri, modalitatea de intervenție, precum și protecția copiilor victime ale traficului la victimizare secundară și prevenirea traumelor asociate participării în procedurile penale împotriva făptuitorilor.

Astfel, identificarea copiilor victime ale traficului de persoane se realizează de către profesioniștii care interacționează cu copilul în diverse domenii de activitate, în sistemul public sau privat: protecția copilului, asistență socială, sănătate, educație, poliție, justiție etc.

În susținerea profesioniștilor care intră în contact cu copilului, hotărârea de guvern menționată prevede liste complete cu simptome ale abuzului, exploatarei prin muncă, consecințele exploatarei prin muncă, dar și muncile intolerabile pentru copii.

Semnalarea suspiciunii trafic sau a cazului unui copil victimă a traficului poate fi făcută fie de către copilul victimă, fie de orice persoană care intră în contact cu copilul, în mediul familial, comunitar sau profesional, la DGASPC. În consecință, această persoană poate fi un membru al familiei, o rudă, un vecin sau un alt cunoscut al familiei, un martor, dar și profesioniști cu profiluri diferite, cum ar fi: personal medico-sanitar (medicul de familie, pediatrul, asistentul medical comunitar etc.), psihologi, psihoterapeuți, cadre didactice (educatorii din creșe,

⁴ (1) Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații primește sesizări cu privire la nerespectarea prevederilor art. 7. (2) În cazul primirii unei sesizări și al verificării conținutului site-ului, Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații solicită furnizorilor de servicii pentru internet blocarea accesului la site-ul în cauză. (3) Nerespectarea de către furnizorii de servicii pentru internet a obligației de a bloca accesul la site-urile care nu respectă prevederile art. 7, în termen de 48 de ore de la primirea solicitării prevăzute la alin. (2) din partea Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații, constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 10.000 lei la 50.000 lei.

grădinițe, învățătorii din ciclul primar, profesorii din școli, licee, școli profesionale etc.), polițiști, jandarmi, personal din diverse instituții (servicii rezidențiale pentru copii, centre de reeducare și penitenciare pentru minori și tineri), asistenții sociali din cadrul SPAS, persoanele cu atribuții în asistența socială de la nivelul comunelor, preoți, reprezentanți ai mass-media etc.

În cazul în care există o îndoială cu privire la veridicitatea unor fapte și la oportunitatea semnalării, acest obstacol poate fi depășit prin comunicarea cu alți profesioniști, cu precădere cu experții aflați în evidența DGASPC. Orice prezumție de pericol pentru copil trebuie să declanșeze un proces de semnalare către autoritățile abilitate, chiar dacă acesta nu se va confirma.

Semnalarea se poate face: direct - persoana care semnalează, inclusiv copilul/ adultul victimă, se prezintă direct la una dintre autoritățile abilitate; prin intermediul telefonului - în această situație se pot utiliza următoarele tipuri de servicii telefonice: serviciul telefonic obișnuit al autorităților abilitate, serviciul telefonul copilului de la nivelul DGASPC (de exemplu, 983, 9852); la Asociația Telefonul Copilului, care deține licența pentru implementarea numărului unic european de asistență pentru copii (116.111), care în baza protocoalelor încheiate, semnalează cazurile de violență asupra copilului sau de trafic autorităților abilitate; prin autosesizare de către autoritățile abilitate - profesioniștii din cadrul acestor autorități care se pot întâlni cu situații care relevă sau ridică suspiciunea unui caz de copil victimă a traficului trebuie să inițieze procedurile utilizate în mod obișnuit în astfel de situații.

Intervenția în cazurile de copii victime ale traficului de persoane se realizează prin metoda managementului de caz, iar dat fiind faptul că situația unui copil victimă a violenței sau a traficului de persoane poate prezenta aspecte complexe legate de copil, familie și presupusul făptuitor/agresor, astfel încât nu este suficient și nu este recomandabil ca un singur profesionist să o evalueze, H.G 49/2011 prevede intervenția în echipa multidisciplinară și interinstituțională.

Echipa multidisciplinară și interinstituțională poate interveni atât în procesul de evaluare, cât și în furnizarea serviciilor specializate.

ANPDCA este instituția responsabilă cu coordonarea și monitorizarea politicilor publice în domeniul protecției drepturilor copilului, inclusiv în ceea ce privește victimele traficului de minori. DGASPC, instituții ce funcționează în fiecare județ al României, și în fiecare din cele 6 sectoare ale capitalei sunt instituțiile responsabile cu punerea în practică a politicilor și cu asistarea copiilor în dificultate, inclusiv a minorilor victime ale traficului de persoane.

Asigurarea furnizării serviciilor destinate asigurării protecției copiilor victime ale traficului de persoane aparține Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, în conformitate cu prevederile legale în materie. Până la debutul procesului direct de asistență și protecție socială a victimelor, o instituție cheie este Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane, care, prin intermediul Centrelor Regionale asigură referirea cazurilor victimelor către instituțiile specializate de asistență, ca urmare a evaluării nevoilor individuale ale victimei.

În momentul identificării victimei traficului de persoane, copil, indiferent de țara de origine a acestuia, ANITP anunță reprezentantul DGASPC sau cel al Serviciului specializat pentru copilul victimă a abuzului, neglijării și a traficului de persoane pentru luarea unei măsuri de protecție specială. În situația în care victima, copil, este cetățean străin, aceasta va beneficia, fără discriminare, de aceleași măsuri de asistență și protecție ca toți copiii, victime ale traficului de persoane. În situația în care sunt mai multe victime de aceeași naționalitate/cetățenie, printre care și copii, se recomandă asistarea acestora de către același furnizor de servicii sociale. În cazul străinilor minori neînsoțiți, victime ale traficului de persoane, în vederea stabilirii regimului juridic aplicabil acestora, IGI cooperează cu alte instituții, precum și cu organizații naționale și internaționale specializate în domeniul ocrotirii minorilor, în condițiile prevăzute de OUG nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România.

Nu există un Mecanism distinct pentru identificarea și referirea victimelor traficului minori, precizări cu privire la această etapă a intervenției existând în MNIR național. În același timp, repatrierea minorilor cetățeni români victime ale traficului de persoane, identificați pe teritoriul altor state, se realizează cu respectarea prevederilor HG 1443/2004 privind repatrierea minorilor neînsoțiți și/sau victime ale traficului de persoane.

O măsură importantă, în domeniul identificării victimelor traficului de persoane, o reprezintă debutul (în anul 2017) unui proces de revizuire a MNIR, prin care se urmărește îmbunătățirea sub aspect conceptual și procedural a mecanismului, fiind planificat și un proces de instruire a profesioniștilor cu atribuții pe linia prevenirii și combaterii traficului de persoane și a asistenței acordate victimelor acestuia, în perioada 2018 - 2019.

În ceea ce privește asistența victimelor traficului de minori, pentru exemplificare, datele statistice deținute de către ANITP, pentru anul 2017 arată:

⁵Asistența acordată victimelor traficului de persoane identificate în anul 2017					
Tipuri de asistență	Total victime	Distribuția pe vârstă și gen			
		MINORI		ADULȚI	
		feminin	masculin	feminin	masculin
Victime care au beneficiat de asistență	307	130	55	91	31
Asistență acordată de instituții publice	215	101	51	42	21
Asistență acordată de ONG	48	11	2	29	6
Asistență acordată în parteneriat public-privat	44	18	2	20	4
Asistență acordată de INSTITUȚII PUBLICE	259	119	53	62	25
Cazare	61	36	16	7	2
centre de asistență a victimelor traficului de persoane	7	1	2	3	1
alte tipuri de centre rezidențiale	54	35	14	4	1
Asistență medicală	62	32	11	16	3
Consiliere psihologică	205	103	48	45	9
Ajutor financiar	21	13	2	5	1
Ajutor material (îmbrăcăminte, medicamente, alimente, produse igienico-sanitare)	42	26	8	7	1
Consiliere/asistență juridică	14	4	5	4	1
Reintegrare școlară	38	27	7	4	0
Consiliere profesională	34	0	0	23	11
Recalificare profesională	2	0	0	2	0
Reintegrare în muncă	8	0	0	3	5
Asistență acordată de ONG	92	29	4	49	10
Cazare	21	4	0	15	2
centre de asistență a victimelor traficului de persoane	10	2	0	8	0
alte tipuri de centre rezidențiale	11	2	0	7	2
Asistență medicală	32	10	0	21	1
Consiliere psihologică	48	16	1	28	3
Ajutor financiar	69	19	0	42	8
Ajutor material (îmbrăcăminte, medicamente, alimente, produse igienico-sanitare)	39	12	0	23	4
Consiliere/asistență juridică	9	3	2	4	0
Reintegrare școlară	5	4	1	0	0

⁵ Sursa: ANITP.

Consiliere profesională	13	0	0	11	2
Recalificare profesională	3	0	0	3	0
Reintegrare în muncă	8	0	0	0	0

Prevenirea traficului de persoane

În contextul obiectivelor Strategiei naționale împotriva traficului de persoane pentru perioada 2018-2022, abordarea strategică a A.N.I.T.P. privind prevenirea traficului de persoane și descurajarea și reducerea cererii care favorizează traficul de persoane a implică acțiunea asupra unor cauze esențiale traficului, folosindu-se, în acest sens, mecanisme de prevenire complexe și diversificate, adaptate nevoilor de intervenție reliefate de normativele, recomandările, studiile și cercetările în domeniu.

În perioada anilor 2014 - 2017, ANITP și partenerii săi guvernamentali și neguvernamentali au implementat o serie de activități de prevenire, la nivel local, regional și național, care au avut ca obiectiv principal informarea, sensibilizarea și conștientizarea copiilor și tinerilor în legătură cu fenomenul traficului de persoane. Aceste activități au urmărit acoperirea tuturor formelor de exploatare a victimelor (exploatare sexuală, exploatare prin muncă, obligarea la cerșetorie).

Canale de transmitere a mesajelor antitrafic au presupus utilizarea unor mijloace de implementare noi și extrem de diferite, mergând de la întâlniri directe cu grupul țintă și distribuirea de materiale de informare și promovare, până la colantarea mijloacelor de transport în comun, spoturi audio, spoturi video, filme documentare, flashmob-uri, campanii online, promovare prin intermediul mass-media, etc.

Numărul ridicat al campaniilor de prevenire a traficului de persoane, diversitatea mijloacelor preventive utilizate, precum și totalul beneficiarilor acestor demersuri antitrafic, subliniază faptul că a crescut gradul de informare și conștientizare a populației, alături de un mai bun control al factorilor de risc ce conduc la victimizare.

Exemple: campanii care au avut minorii ca grup tinta principal sau ca unul dintre grupurile tinta principale:

- Campania națională de prevenire „Nepasarea ne face complici”
- The NO Project powerd by Bancpost
- Victimă a traficului de persoane poti fi chiar TU
- Proiectul național „Freedom Tour/*
- „Cere ajutor, nu cerși!”
- „Mâna întinsă nu primește ajutor, primește bani pentru traficanți!”
- „Nu ignora fata...invizibilă! Povestea ei poate deveni și povestea ta!”
- „Mânuțe fericite, NU mânuțe chinuite!”/

Campania națională de prevenire „**Nepăsarea ne face complici**” a fost implementată în România de Asociația Caritas București și Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane, având ca scop creșterea conștientizării opiniei publice europene cu privire la violarea drepturilor omului, prin turismul sexual și traficul de persoane în scopul exploatarei sexuale.

Au fost organizate întâlniri directe cu reprezentanții grupului țintă: elevi, studenți, tineri aflați în sistemul de protecție socială, cadre didactice, părinți, actori guveramentali și neguvernamentali.

Numărul total al beneficiarilor campaniei a fost de aproximativ 46.500 persoane.

În cadrul proiectului RO 20 „Modele de bune practici în domeniul serviciilor de asistență acordate victimelor traficului de persoane”, A.N.I.T.P. a desfășurat o campanie de prevenire a traficului de persoane în scopul exploatarei prin cerșetorie. Partenerii de implementare: Inspectoratul General al Poliției Române, Asociația pentru Dezvoltarea Practicilor Alternative de Reintegrare și Educație (ADPARE), Asociația Telefonul Copilului, Asociația Zâmbetul Îngerilor și Asociația Ecumenică a Bisericilor din România (AIDRom). Mesajul campaniei, „**Mâna întinsă nu primește ajutor, primește bani pentru traficanți!**”, s-a adresat minorilor cu vârste cuprinse între 8 și 18 ani, aflați în situații de risc, reprezentanților adulți ai comunităților vulnerabile (părinți, lideri informali, etc.), reprezentanților instituțiilor implicate în prevenirea și

combaterea traficului de persoane (autorități locale, poliție, inspectorate școlare, serviciilor publice de asistență socială etc), precum și publicului larg.

Au fost realizate materiale informative și de promovare: afișe, pliante, sisteme roll-up, pixuri, tricouri, șepci, brățări siliconice și ghiozdane/rucsacuri echipate cu rechizite școlare.

A fost realizat un film documentar privind problematica traficului de persoane în scopul exploatării prin cerșetorie, în general, cu accent pe victimele din rândul copiilor, film moderat de către domnul Călin GOIA, solistul trupei de muzică Voltaaj. Pentru eficientizarea modului de transmitere a mesajului antitrafic al campaniei, a fost realizată și varianta scurtă a filmului documentar, cu o durată de 30 secunde, care să poată fi folosită de sine stătător, putând fi încărcată și dată spre difuzare ca spot video la posturile TV. De asemenea, a fost realizată varianta audio a spotului video de 30 secunde, aceasta putând fi difuzată la posturile de radio.

Deși obiectivele campaniei nu au vizat, în principal, perspectiva descurajării și reducerii acțiunilor care favorizează traficul de persoane în scopul exploatării prin cerșetorie, spoturile radio și TV de 30 de secunde au transmis un puternic mesaj de descurajare a cetățenilor care întrețin fenomenul cerșetoriei, prin oferirea de bani și foloase persoanelor care cerșesc. Difuzarea spotului video și a variantei audio a acestuia a reprezentat elementul central al componentei media a campaniei, fiind înregistrate 8.587 de difuzări ale spotului audio (la diferite posturi de radio, în centre comerciale etc) și 182.937 de difuzări ale spotului video (la televiziuni locale/regionale, la televiziuni cu circuit închis existente în aeroporturi, sedii ale instituțiilor publice, mijloace de transport în comun, stații de așteptare destinate călătorilor cu transportul public, centre comerciale/mall-uri etc.).

În anul 2016, ANITP a implementat campania națională de prevenire „Nu ignora fata...invizibilă! Povestea ei poate deveni și povestea ta!”. Campania a fost rezultatul unui parteneriat public-privat activ în domeniul traficului de persoane, fiind realizată cu sprijinul cântăreței de muzică pop Brighitta GHEORGHE (cunoscută sub numele de BRIGHI) și al S.C. Cat Music S.R.L. și având drept scop prevenirea traficului de persoane în scopul exploatării sexuale. Elementul central al campaniei a fost reprezentat de melodia „Invizibilă”, lansată de BRIGHI la sfârșitul anului 2015, piesă ce ilustrează tragedia unei tinere exploatare sexual și oferă publicului un tablou complet și plin de emoție al traficului de persoane. Videoclipul melodiei a înregistrat, în doar câteva săptămâni de la momentul lansării, peste nouă sute de mii de vizualizări pe www.youtube.com.

Obiectivele campaniei au constat în creșterea gradului de informare a categoriilor vulnerabile, cu privire la riscurile asociate exploatării sexuale, precum și în informarea și sensibilizarea opiniei publice privind implicațiile traficului de persoane, în vederea reducerii cererii de servicii prestate de către victimele traficului.

Aproximativ 25.800 de persoane au beneficiat de activitățile campaniei, majoritatea minori și tineri, dar și specialiști în domeniul traficului de persoane, cadre didactice, publicul larg, reprezentanți ai diferitelor categorii socio-profesionale, etc.. Acestora li se adaugă cei peste 530.000 de beneficiari indirecti, receptori ai mesajului campaniei.

O serie de programe de formare a diferitelor categorii de profesioniști (asistenți sociali, psihologi, polițiști, magistrați, personal didactic, etc.) au fost implementate în perioada anilor 2014 - 2017, una dintre temele tratate fiind cea a identificării victimelor traficului de persoane, adulți și copii.

Exemple:

1. La nivelul școlilor de poliție, în curricula școlară sunt prevăzute teme în domeniul drepturilor omului, respectiv: „Protecția victimelor” (descrierea și tipologia victimelor, comunicare în situații de victimizare, prevenirea victimizării, intervenția pentru protecția victimelor, protecția și autoprotecția împotriva victimizării, aducerea la cunoștința victimei a drepturilor acesteia), „Protecția juridică a grupurilor vulnerabile” (minori, femei, persoane cu dizabilități).
2. Prevenirea victimizării se realizează prin intermediul unităților de învățământ, informarea cadrelor didactice cu privire la riscurile traficului de persoane fiind realizată în colaborare (ISJ și CR ANITP). De exemplu, în primul semestru al anului școlar 2013 - 2014 s-au organizat 1000 activități locale și regionale, în care au fost implicați 155.000 elevi, 6700 cadre didactice și 2200 părinți.

3. În cadrul proiectului transnațional *Mario "Joint action to protect Central and South East European migrant children from abuse, exploitation and trafficking in Europe"*, implementat în România, de organizația *Terre des Hommes*, a fost organizat seminarul „Condițiile de intrare și de ieșire din țară a minorilor români. Prevenirea traficului de copii” la care au participat 30 de notari publici. Proiectul a urmărit să îmbunătățească nivelul de protecție a copiilor migranți din EC/ESE, vulnerabili la abuz, exploatare și/sau trafic, dar și nevoia de informare și specializare a notarilor publici în vederea identificării posibilelor situații de trafic de persoane, prin natura activităților de performare a actelor specifice deplasării minorilor în străinătate. O astfel de formare și capacitate a notarilor publici poate sprijini și îmbunătăți identificarea victimelor și preveni traficul de persoane.

Articolul 8 - Dreptul lucrătoarelor la protecția maternității

Paragraful 1

Dreptul la concediul de maternitate îl au toate persoanele asigurate pentru concedii și indemnizații de asigurări sociale de sănătate în sistemul de asigurări sociale de sănătate, indiferent de sectorul în care persoanele respective lucrează, respectiv public sau privat.

În conformitate cu prevederile art. 1 alin. (1) din OUG nr. 158/2005 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate, cu modificările și completările ulterioare, persoanele asigurate pentru concedii și indemnizații de asigurări sociale de sănătate în sistemul de asigurări sociale de sănătate au dreptul, pe perioada în care au domiciliul sau reședința pe teritoriul României, la concedii medicale și indemnizații de asigurări sociale de sănătate, dacă: desfășoară activități pe bază de contract individual de muncă sau în baza raportului de serviciu, precum și orice alte activități dependente; desfășoară activități în funcții electivă sau sunt numite în cadrul autorității executive, legislative ori judecătorești, pe durata mandatului, precum și membrii cooperatori dintr-o organizație a cooperăției meșteșugărești, ale căror drepturi și obligații sunt asimilate, în condițiile prezentei legi, cu ale persoanelor care desfășoară activități pe bază de contract individual de muncă sau în baza raportului de serviciu; beneficiază de drepturi bănești lunare ce se suportă din bugetul asigurărilor pentru șomaj, în condițiile legii.

De aceleași drepturi beneficiază și persoanele care nu se află în una dintre situațiile prevăzute mai sus dar sunt: asociați, comanditari sau acționari; membri ai asociației familiale; autorizate să desfășoare activități independente; persoane care încheie un contract de asigurări sociale pentru concedii și indemnizații pentru maternitate și concedii și indemnizații pentru îngrijirea copilului bolnav, în condițiile în care au început stagiul de cotizare până la data de 1 ianuarie 2006; soția/soțul titularului întreprinderii individuale/persoanei fizice autorizate care, fără a fi înregistrată/înregistrat în registrul comerțului și autorizată/autorizat să funcționeze ea însăși/el însuși ca titular a/al întreprinderii individuale/persoană fizică autorizată sau fără a fi salariată/salariat, participă în mod obișnuit la activitatea întreprinderii individuale/persoanei fizice autorizate, îndeplinind fie aceleași sarcini, fie sarcini complementare.

Astfel, singura condiție prevăzută de legiuitor este aceea ca persoanele să fie asigurate pentru concedii și indemnizații, nefiind condiționată obținerea drepturilor prevăzute de OUG nr. 158/2005, cu modificările și completările ulterioare, de sectorul în care persoanele respective lucrează, respectiv public sau privat.

Prin urmare beneficiază de concediu de maternitate și asiguratele salariate din sectorul public care desfășoară activități pe bază de contract individual de muncă sau în baza raportului de serviciu.

Asiguratele au dreptul la concedii pentru sarcină și lăuzie, pe o perioadă de 126 de zile calendaristice, perioadă în care beneficiază de indemnizație de maternitate.

De aceleași drepturi beneficiază și femeile care nu se mai află, din motive neimputabile lor, în una dintre situațiile prevăzute mai sus, dacă nasc în termen de 9 luni de la data pierderii

calității de asigurat. Faptul că pierderea calității de asigurat nu s-a produs din motive imputabile persoanei în cauză se dovedește cu acte oficiale eliberate de către angajatori sau asimilații acestora, iar indemnizația se achită din bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate de către casele de asigurări de sănătate unde medicul de familie al asiguratului are încheiată convenție.

Au dreptul la indemnizația de maternitate toate asiguratele (inclusiv toate salariatele din sectorul public) care au un stagiu minim de cotizare de o lună realizată în ultimele 12 luni anterioare lunii pentru care se acordă concediul medical.

Stagiul de cotizare în sistemul de asigurări sociale de sănătate, se constituie din însumarea perioadelor: pentru care s-a achitat contribuția pentru concedii și indemnizații de către angajator sau, după caz, de către asigurat, respectiv de către fondul de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale sau bugetul asigurărilor pentru șomaj.

Se asimilează stagiului de cotizare în sistemul de asigurări sociale de sănătate perioadele în care asiguratul beneficiază de concediile și indemnizațiile prevăzute de OUG nr. 158/2005, cu modificările și completările ulterioare.

Se asimilează stagiului de cotizare în sistemul de asigurări sociale de sănătate și perioadele în care asiguratul: a beneficiat de pensie de invaliditate; a urmat cursurile de zi ale învățământului universitar, organizat potrivit legii, pe durata normală a studiilor respective, cu condiția absolvirii acestora; a beneficiat de concediu și indemnizație pentru creșterea copilului în vârstă de până la 2 ani sau, în cazul copilului cu handicap, de până la 3 ani, potrivit Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 148/2005 privind susținerea familiei în vederea creșterii copilului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 7/2007, cu modificările și completările ulterioare, respectiv perioadele în care persoanele asigurate au beneficiat de drepturile prevăzute la art. 12 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Perioadele prevăzute mai sus se asimilează stagiului de cotizare numai dacă în aceste perioade asiguratul nu a realizat un stagiu minim de cotizare de o lună realizată în ultimele 12 luni anterioare lunii.

Baza de calcul a indemnizațiilor se determină ca medie a veniturilor lunare din ultimele 6 luni din cele 12 luni din care se constituie stagiul de cotizare, până la limita a 12 salarii minime brute pe țară lunar, pe baza cărora se calculează contribuția pentru concedii și indemnizații.

Cuantumul brut lunar al indemnizației de maternitate este de 85% din baza de calcul stabilită. Indemnizația de maternitate se suportă integral din bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate.

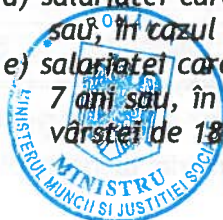
Paragraful 2

Prohibition of dismissal

Potrivit art.21 din OUG nr.96/2003 privind protecția maternității la locurile de muncă, cu modificările și completările ulterioare:

“(1) Este interzis angajatorului să dispună încetarea raporturilor de muncă sau de serviciu în cazul:

- a) salariatei prevăzute la art. 2 lit. c) - e), din motive care au legătură directă cu starea sa;*
- b) salariatei care se află în concediu de risc maternal;*
- c) salariatei care se află în concediu de maternitate;*
- d) salariatei care se află în concediu pentru creșterea copilului în vârstă de până la 2 ani sau, în cazul copilului cu dizabilități, în vârstă de până la 3 ani;*
- e) salariatei care se află în concediu pentru îngrijirea copilului bolnav în vârstă de până la 7 ani sau, în cazul copilului cu dizabilități cu afecțiuni intercurante, până la împlinirea vârstei de 18 ani.*

(2) *Interdicția prevăzută la alin. (1) lit. b) se extinde, o singură dată, cu până la 6 luni după revenirea salariatei în unitate.*

(3) *Dispozițiile alin. (1) nu se aplică în cazul concedierii pentru motive ce intervin ca urmare a reorganizării judiciare, a dizolvării sau falimentului angajatorului, în condițiile legii.”*

În conformitate cu art.1, alin.(1), lit a) din OUG nr.96/2003, prevederile OUG nr.96/2003, se aplică salariatelor gravide și mame, lăuze sau care alăptează, care au raporturi de muncă sau raporturi de serviciu cu un angajator.

Potrivit art.1, alin.(1) din Legea nr.188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, cu modificările și completările ulterioare, raporturile de serviciu sunt raporturile juridice dintre funcționarii publici și stat sau administrația publică locală, prin autoritățile administrative autonome ori prin autoritățile și instituțiile publice ale administrației publice centrale și locale. Prin urmare dispozițiile art.21 din OUG nr.96/2003 se aplică și salariatelor din domeniul public care își desfășoară activitatea în baza raporturilor de serviciu cu un angajator.

Redress in case of unlawful dismissal

Potrivit art. 22 din OUG nr.96/2003 privind protecția maternității la locurile de muncă, cu modificările și completările ulterioare:

“(1) Salariatele prevăzute la art. 21 alin. (1), ale căror raporturi de muncă sau raporturi de serviciu au încetat din motive pe care le consideră ca fiind legate de starea lor, au dreptul să conteste decizia angajatorului la instanța judecătorească competentă, în termen de 30 de zile de la data comunicării acesteia, conform legii.

(2) Acțiunea în justiție a salariatei prevăzute la alin. (1) este scutită de taxa judiciară de timbru și de timbru judiciar”.

Paragraful 3

Potrivit art.17 din OUG nr.96/2003, cu modificările și completările ulterioare:

“(1) Angajatorii sunt obligați să acorde salariatelor care alăptează, în cursul programului de lucru, două pauze pentru alăptare de câte o oră fiecare, până la împlinirea vârstei de un an a copilului. În aceste pauze se include și timpul necesar deplasării dus-întors de la locul în care se găsește copilul.

(2) La cererea mamei, pauzele pentru alăptare vor fi înlocuite cu reducerea duratei normale a timpului său de muncă cu două ore zilnic.”

Prevederile art.17, din OUG nr.96/2003, cu modificările și completările ulterioare se aplică și salariatelor din domeniul public care își desfășoară activitatea în baza raporturilor de serviciu cu un angajator. A se vedea argumentarea de la Articolul 8 paragraful 2, privind aplicarea prevederilor Legii nr.188/1999.

UG nr.96/2003, nu conține prevederi referitoare la salariatele care muncesc part-time sau la durata timpului de muncă pe care acestea trebuie să o desfășoare pentru a beneficia de pauze de alăptare.

Potrivit art.134 alin.(1) din Codul Muncii, în cazurile în care durata zilnică a timpului de muncă este mai mare de 6 ore, salariații au dreptul la pauză de masă și la alte pauze, în condițiile stabilite prin contractul colectiv de muncă aplicabil sau prin regulamentul intern. Așadar, salariații au dreptul la pauze numai în situația în timpul de muncă este mai mare de 6 ore.

Paragraful 4

Prevederile art.17, din OUG nr.96/2003, cu modificările și completările ulterioare se aplică și salariatelor din domeniul public care își desfășoară activitatea în baza raporturilor de serviciu cu un angajator. A se vedea argumentarea de la Articolul 8 paragraful 2, privind aplicarea prevederilor Legii nr.188/1999.

Paragraful 5

The Committee asks whether other dangerous activities, such as those involving exposure to benzene, ionizing radiation or vibration are also prohibited or strictly regulated for the categories of women concerned.

Potrivit art. 5 din OUG nr.96/2003, cu modificările și completările ulterioare, pentru toate activitățile care pot prezenta un risc specific de expunere la agenți, procese sau condiții de muncă, a căror listă neexhaustivă este prezentată în Anexa nr. 1, angajatorul trebuie să evalueze natura, gradul și durata expunerii salariatelor prevăzute la art. 2 lit. c) - e) în întreprinderea și/sau unitatea respectivă.

În conformitate cu art. 9 din OUG nr.96/2003, cu modificările și completările ulterioare în cazul în care rezultatele evaluării la care se face referire la art. 5 și 6 evidențiază un risc pentru securitatea sau sănătatea salariatelor prevăzute la art. 2 lit. c) - e) sau o repercusiune asupra sarcinii sau alăptării, angajatorul trebuie să ia măsurile necesare pentru ca, printr-o modificare temporară a condițiilor de muncă și/sau a programului de lucru al salariatei în cauză, să fie evitată expunerea acesteia la riscurile evidențiate, conform recomandării medicului de medicina muncii sau a medicului de familie, cu menținerea veniturilor salariale.

Anexa nr.1 a OUG nr.96/2003, cu modificările și completările ulterioare, enumeră neexhaustiv, agenții și procesele care pot prezenta un risc specific de expunere, respectiv:

1. Agenți fizici, considerați ca agenți cauzali pentru leziuni ale fătului și/sau dezlipirea de placenta, în special:

- a) șocuri, vibrații sau mișcări bruște;
- b) manipularea manuală de mase grele, implicând riscuri în special la nivelul coloanei vertebrale dorsolombare;
- c) zgomot;
- d) radiații ionizante;
- e) radiații neionizante;
- f) ambianțe termice extreme, reci sau calde;
- g) mișcări și poziții de muncă, deplasări (fie în interiorul, fie în exteriorul unității), oboseală mentală, fizică, alte eforturi fizice legate de activitatea salariatelor prevăzute la art. 2 lit. c) - e).

2. Agenți biologici

Agenții biologici din grupele de risc 2, 3 și 4, în înțelesul art. 5 lit. b) - d) din Hotărârea Guvernului nr. 1.092/2006 privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți biologici în muncă, în măsura în care se cunoaște că acești agenți sau măsurile terapeutice pe care le necesită existența lor pun în pericol sănătatea femeilor gravide și a copiilor ce urmează să se nască și în măsura în care nu apar încă în anexa nr. 2.

3. Agenți chimici

Următorii agenți chimici, în măsura în care se știe că pun în pericol sănătatea femeii gravide și a copilului ce urmează a se naște și în măsura în care nu figurează în anexa nr. 2:

a) substanțe și amestecuri care îndeplinesc criteriile de clasificare în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1. 272/2008 al Parlamentului European și al Consiliului în una sau mai multe din următoarele clase de pericol și categorii de pericol, cu una sau mai multe din următoarele fraze de pericol, în măsura în care nu apar încă în anexa nr. 2:

- mutagenitatea celulelor embrionare, categoria 1A, 1B sau 2 (H340, H341);
- cancerigenitate, categoria 1A, 1B sau 2 (H350, H350i, H351);
- toxicitate pentru reproducere, categoria 1A, B sau 2 sau categoria suplimentară pentru efecte asupra alăptării ori prin intermediul alăptării (H360, H360D, H360FD, H360Fd, H360Df, H361, H361d, H361fd, H362);

- toxicitate asupra unui organ-țintă specific după o expunere unică, categoria 1 sau 2 (H370, H371);

b) agenții chimici din anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 1.093/2006 privind stabilirea cerințelor minime de securitate și sănătate pentru protecția lucrătorilor împotriva riscurilor

legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă, cu modificările ulterioare.

- c) mercurul și derivații săi;
- d) medicamentele antimitotice;
- e) monoxidul de carbon;
- f) agenții chimici periculoși cu cale de absorbție cutanată.

Procese

Procesele industriale prevăzute în anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 1. 093/2006, cu modificările ulterioare.

It furthermore asks whether the same protection applies to domestic workers which are pregnant, have recently given birth or are nursing their infant.

În conformitate cu art.1, alin.(1), lit a) din OUG nr.96/2003, prevederile OUG nr.96/2003, se aplică salariatelor gravide și mame, lăuze sau care alăptează, care au raporturi de muncă sau raporturi de serviciu cu un angajator.

Tuturor salariatelor care au raporturi de muncă li se aplică prevederile Legii nr.53/2003, cu modificările și completările ulterioare, Codul muncii.

Prin urmare același nivel de protecție prevăzut de OUG nr.96/2003 se aplică și lucrătoarelor casnice care au raporturi de muncă cu un angajator, raporturi guvernate de prevederile Legii nr.53/2003, cu modificările și completările ulterioare.

The Committee previously noted that the risk maternity benefit represented 75% of her average salary over the last ten months and asked how the notion of "objectively justified reasons" was construed in the case law of domestic courts. It furthermore asked whether the same regime applies to women employed in the public sector.

Potrivit art.10 din OUG nr.96/2003, cu modificările și completările ulterioare:

“(1) În cazul în care angajatorul, din motive justificate în mod obiectiv, nu poate să îndeplinească obligația prevăzută la art. 9 alin. (2), salariatele prevăzute la art. 2 lit. c) - e) au dreptul la concediu de risc maternal, după cum urmează:

a) înainte de data solicitării concediului de maternitate, stabilit potrivit dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 158/2005 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 399/2006, cu modificările și completările ulterioare, salariatele prevăzute la art. 2 lit. c);

b) după data revenirii din concediul de lăuzie obligatoriu, salariatele prevăzute la art. 2 lit. d) și e), în cazul în care nu solicită concediul și indemnizația pentru creșterea și îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 2 ani sau, în cazul copilului cu dizabilități, până la 3 ani.”

Prevederile art.10, din OUG nr.96/2003, cu modificările și completările ulterioare se aplică și salariatelor din domeniul public care își desfășoară activitatea în baza raporturilor de serviciu cu un angajator. A se vedea argumentarea de la Articolul 8 paragraful 2, privind aplicarea prevederilor Legii nr.188/1999.

It furthermore asks the next report to indicate whether, in case of temporary transfert to another post the woman concerned retains the right to return to her previous employment at the end of the protected period.

Potrivit prevederilor art.9, alin.(1) din OUG nr.96/2003 “în cazul în care rezultatele evaluării la care se face referire la art. 5 și 6 evidențiază un risc pentru securitatea sau sănătatea salariatelor prevăzute la art. 2 lit. c) - e) sau o repercusiune asupra sarcinii sau alăptării, angajatorul trebuie să ia măsurile necesare pentru ca, printr-o modificare temporară a condițiilor de muncă și/sau a programului de lucru al salariatei în cauză, să fie evitată expunerea acesteia la riscurile evidențiate, conform recomandării medicului de medicina muncii sau a medicului de familie, cu menținerea veniturilor salariale.”

Prin urmare modificarea condițiilor de muncă sau repartizarea la un alt post de lucru este temporară, salariați având dreptul a se reîntoarce la locul de muncă ocupat anterior.

Articolul 16 - Dreptul familiei la protecție socială, juridică și economică

Protecția socială a familiilor

Locuințe pentru familii

Referitor la solicitarea privind numărul beneficiarilor locuințelor sociale și numărul persoanelor eligibile care pot avea acces la locuințele sociale, menționăm că Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (MDRAP) nu colectează date cu privire la numărul efectiv al beneficiarilor locuințelor sociale, iar numărul persoanelor eligibile este imposibil de estimat în lipsa dosarelor depuse de solicitanți, având în vedere categoriile de beneficiari și criteriile de acces la locuințele sociale.

Astfel, atragem atenția asupra faptului că, în conformitate cu prevederile art. 42 din Legea locuinței nr. 114/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare, *au acces la locuință socială, în vederea închirierii, familiile sau persoanele cu un venit mediu net lunar pe persoană, realizat în ultimele 12 luni, sub nivelul câștigului salarial mediu net lunar pe total economie*, comunicat de Institutul Național de Statistică în ultimul Buletin statistic anterior lunii în care se analizează cererea, precum și anterior lunii în care se repartizează locuința.

Potrivit art. 43 din același act normativ, locuințele sociale se repartizează de către autoritățile administrației publice locale care le au în administrare *pe baza criteriilor stabilite anual de acestea, în condițiile prevederilor prezentului capitol*, și de ele pot beneficia, *în ordinea de prioritate stabilită potrivit legii, următoarele categorii de persoane*: persoanele și familiile evacuate sau care urmează a fi evacuate din locuințele retrocedate foștilor proprietari, tinerii care au vârsta de până la 35 de ani, tinerii proveniți din instituții de ocrotire socială și care au împlinit vârsta de 18 ani, invalizii de gradul I și II, persoanele cu handicap, pensionarii, veteranii și vădulele de război, beneficiarii prevederilor Legii recunoștinței față de eroii-martiri și luptătorii care au contribuit la victoria Revoluției române din decembrie 1989, precum și față de persoanele care și-au jertfit viața sau au avut de suferit în urma revoltei muncitorești anticomuniste de la Brașov din noiembrie 1987 nr. 341/2004, cu modificările și completările ulterioare, și ai prevederilor Decretului-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare, alte persoane sau familii îndreptățite.

În acest context, atragem atenția asupra prevederilor legislației speciale privind tinerii, privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, privind protecția și promovarea drepturilor copilului, precum și altele asemenea, care instituie măsuri speciale pentru protecția unor categorii de persoane, inclusiv în ceea ce privește accesul la locuințe.

În baza art. 48 din Legea nr. 114/1996, nu pot beneficia de locuințe sociale, potrivit prezentei legi, persoanele sau familiile care: dețin în proprietate o locuință; au înstrăinat o locuință după data de 1 ianuarie 1990; au beneficiat de sprijinul statului în credite și execuție pentru realizarea unei locuințe; dețin, în calitate de chiriaș, o altă locuință din fondul locativ de stat.

În conformitate cu prevederile art. 21 alin. (1) - (3) ale Normelor metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii locuinței nr. 114/1996, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1275/2000, cu modificările și completările ulterioare, în vederea soluționării cererilor privind repartizarea unei locuințe sociale, *autoritățile administrației publice locale vor stabili măsurile necesare pentru luarea în evidență și pentru analiza solicitărilor primite*. În acest scop prin hotărâri ale consiliilor locale se vor constitui comisii de analiză a solicitărilor de locuințe sociale și se vor stabili și da publicității, prin afișare la sediul primăriilor, *criteriile în baza cărora se repartizează locuințele sociale, actele justificative necesare care însoțesc cererea și locul de primire a cererilor*.

Atragem atenția asupra prevederilor alin. (3) al aceluiași articol, conform căruia, *la stabilirea criteriilor se va ține seama de prevederile art. 42 și 43 din lege. În cadrul fiecărui criteriu, la stabilirea ordinii de prioritate se vor avea în vedere: condițiile de locuit ale solicitanților; numărul copiilor și al celorlalte persoane care gospodăresc împreună cu solicitanții; starea sănătății solicitanților sau a unor membri ai familiilor acestora; vechimea cererilor.*

Conform art. 22 din Normelor metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii locuinței nr. 114/1996, aprobate prin HG nr. 1275/2000, în limita numărului și structurii locuințelor sociale disponibile *consiliile locale vor emite repartiții în ordinea stabilită în lista de priorități rămasă definitivă. Repartizarea locuințelor de necesitate se va efectua în baza criteriilor și în condițiile stabilite de consiliile locale conform legii.*

Având în vedere cele menționate mai sus, opinăm că art. 42 din Legea nr. 114/1996 stabilește *condiția principală și obligatorie de acces la locuințele sociale, aplicabilă tuturor categoriilor de beneficiari prevăzuți de lege.*

Totodată, art. 43 din Legea nr. 114/1996 enumeră *categoriile de persoane care pot beneficia de locuințele sociale, în ordinea de prioritate stabilită potrivit legii, pe baza criteriilor stabilite anual de către autoritățile administrației publice locale care le au în administrare. Menționăm că enumerarea prevăzută la art. 43 nu este limitativă, acesta stipulând că și alte persoane sau familii îndreptățite pot beneficia de locuințele sociale.*

În acest sens, spre exemplu, raportat la categoria de persoane care poate beneficia de locuințele sociale, respectiv tinerii care au vârsta de până la 35 de ani, menționăm faptul că persoanele încadrate în această categorie trebuie să îndeplinească atât prevederile art. 42 din Legea nr. 114/1996, precum și a celorlalte prevederi legale. Totodată, acestei categorii, conform celor menționate mai sus, i se aplică criteriile în baza legislației în vigoare.

Dorim totodată, să reiterăm distincția dintre categoriile de persoane care pot avea acces la locuințele sociale (de ex. tinerii care au vârsta de până la 35 de ani) și criteriile de acces la locuințele sociale, așa cum sunt reglementate de art. 21 alin. (3) din Normele metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii locuinței nr. 114/1996, aprobate prin HG nr. 1275/2000. Astfel, ordinea de prioritate pentru repartizarea locuințelor sociale se stabilește în baza criteriilor de acces conform art. 21 din Normele metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii locuinței nr. 114/1996, aplicate categoriilor de persoane beneficiare conform art. 43 din Legea nr. 114/1996, și cu îndeplinirea celorlaltor prevederi legale în vigoare.

Totodată, atragem atenția asupra faptului că menționarea categoriilor de beneficiari prevăzută la art. 43 din Legea nr. 114/1996 nu trebuie interpretată ca fiind o enumerare în ordine prioritară de acces la locuințe sociale⁶.

Ținând cont de cele menționate mai sus, reiterăm faptul că la acest moment, având în vedere prevederile legale în vigoare și competențele MDRAP, numărul persoanelor eligibile pentru acces la locuințele sociale nu poate fi aproximat.

Pentru fundamentarea documentelor strategice elaborate de MDRAP, în perioada septembrie - noiembrie 2014, toate unitățile administrativ-teritoriale urbane din România (217 orașe și 103 municipii) au primit un chestionar (realizat, aplicat și interpretat cu sprijinul Băncii Mondiale) cu scopul de a obține o imagine de ansamblu asupra locuințelor publice din România și de a oferi date pentru elaborarea și fundamentarea Strategiei Naționale a Locuirii. Rata generală de răspuns a fost de 93%, cele mai ridicate rate de răspuns înregistrându-se în regiunile Sud-Est (97%) și Centru (96%), iar cele mai scăzute în București-Ilfov (79%). Constatările evidențiază aspecte interesante privind distribuirea locuințelor sociale, precum și problemele cu care se confruntă autoritățile locale în legătură cu locuințele sociale. Datele trebuie interpretate, totuși, cu prudență, în contextul înțelegerii diferite dată termenului de „locuință socială” de către autoritățile administrației publice locale. Astfel, a existat o diferență notabilă între răspunsuri, în multe cazuri „locuințele sociale” fiind percepute în sens strict juridic, respectiv

⁶ Strict în sensul art. 43 din Legea nr. 114/1996, categoria „persoane evacuate sau care urmează a fi evacuate din locuințele ce urmează a fi retrocedate foștilor proprietari”, chiar dacă este enunțată la începutul enumerării, nu înseamnă că este prioritară categoriei „tinerii care au vârsta de până la 35 de ani” sau altei categorii prevăzute la respectivul articol, prioritatea fiind stabilită în baza aplicării criteriilor conform art. 21 din Normele metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii locuinței nr. 114/1996.

locuințe sociale construite prin programe specifice și care respectă reglementările legale în vigoare; în alte cazuri, autoritățile locale au răspuns că acestea cuprind toate „locuințele cu caracter social” (respectiv spații locative publice închiriate diferitelor grupuri vulnerabile). Totuși, anumite tipuri de locuințe publice, cum ar fi locuințele pentru tineri, locuințele de necesitate etc., au fost clasificate eronat ca locuințe sociale, acestea nefiind tocmai locuințe sociale din punct de vedere strict juridic sau al sursei de finanțare. Fondul de locuințe sociale înregistrat din unitățile administrativ-teritoriale respondente este constituit din 29.167 de locuințe sociale (din punct de vedere juridic) și 47.507 de unități, dacă sunt incluse și locuințele publice raportate că ar avea caracter social.

Mai puțin de două treimi dintre primăriile respondente (57%) au raportat că dețin un fond de locuințe sociale. De asemenea, există disparități semnificative între regiuni, în regiunile Sud-Est, Nord-Vest și Centrală aflându-se o proporție mai mare a orașelor cu locuințe sociale (62-68%) decât în regiunea Sud-Muntenia (53% dintre orașe).

În orașele mai mici există mai puține locuințe sociale. Ponderea orașelor cu locuințe sociale crește de la 39% în orașele foarte mici (cu o populație de sub 10.000 de locuitori) la 49% în orașele mici (cu o populație cuprinsă între 10.000 și 20.000 de locuitori) și 79% în orașele medii (cu o populație cuprinsă între 20.000 și 50.000 de locuitori). Practic, toate orașele respondente cu populația de cel puțin 50.000 de locuitori au răspuns că dispun de un anumit fond de locuințe sociale⁷.

Prezența locuințelor sociale este corelată cu nivelul de dezvoltare al orașelor respondente. Cota orașelor cu locuințe sociale crește progresiv de la 25% în orașele cel mai puțin dezvoltate (cu cel mai mic indice al dezvoltării umane locale 2011) la peste 86% în orașele cele mai dezvoltate. În același timp, doar 30% dintre orașele cu o rată ridicată a populației sărace beneficiază de locuințe sociale, în timp ce procentul devine 81% în orașele cu o rată scăzută a sărăciei.

Acest aspect reflectă faptul că fondul de locuințe sociale este generat într-o măsură mai mare de capacitatea de implementare (respectiv în orașele mai dezvoltate) decât de stringența nevoii.

O parte importantă din totalul locuințelor sociale (38%) se concentrează în două regiuni, respectiv Sud-Est și Centrală, în timp ce un număr redus se află în regiunile Nord-Est, Muntenia Sud, Sud-Vest (8%) și mai ales București-Ilfov (5%). Peste jumătate (54%) din locuințele sociale existente sunt situate în orașe cu cel puțin 50.000 de locuitori. Toate cele 134 de orașe cu mai puțin de 10.000 de locuitori reprezintă împreună doar 9,2% din totalul spațiilor locative sociale (2.693 de unități). Dintre orașele mici, 51 de localități declarate recent orașe (în perioada 2002 - 2006) sunt cele mai dezavantajate și cuprind doar 0,5% din totalul locuințelor sociale (un total de 139 de unități). În cele 65 de orașe cu cel mai ridicat nivel de sărăcie, sunt disponibile doar 2% din totalul spațiilor locative sociale existente în toate zonele urbane ale României (în total 592 de unități).

În general, locuințele sociale sunt ocupate în totalitate (rata totală de ocupare fiind de 96-97%). Beneficiarii de locuințe sociale sunt în principal persoane cu venit redus: 56-57% dintre locuințe sunt închiriate familiilor cu venit redus. Cu toate acestea, restul de 40% sunt închiriate altor grupuri țintă (conform art. 43 din Legea locuinței nr. 114/1996 - persoanele și familiile evacuate sau care urmează a fi evacuate din locuințele retrocedate foștilor proprietari, tinerii care au vârsta de până la 35 de ani, tinerii proveniți din instituții de ocrotire socială și care au împlinit vârsta de 18 ani, invalizii de gradul I și II, persoanele cu handicap, pensionarii, veteranii și văduvele de război etc.).

Un aspect important în repartizarea și gestiunea locuințelor sociale vizează acele locuințe destinate familiilor aflate în situație de sărăcie extremă, fără venituri, pentru care este nevoie de o abordare integrată din punctul de vedere al asistenței sociale. Problematika asigurării serviciilor publice minimale și maniera în care sunt acoperite cheltuielile de întreținere, astfel încât aceste locuințe să nu se degradeze, impune o analiză de detaliu la nivel local și implicit, măsuri de însoțire socială adecvate pentru fiecare caz în parte.

⁷ <http://mdrap.ro/hg-pentru-aprobarea-strategiei-nationale-a-locuirii>

Aproximativ 87% din totalul autorităților administrației publice locale care au participat la ancheta privind locuințele sociale mai sus menționată consideră că în localitățile lor sunt necesare mai multe investiții în locuințele sociale. Marea majoritatea oferă, de asemenea, o estimare a necesității, respectiv între 10 și 6.000 de unități, cu o medie de 233 de unități. Cu toate acestea, numărul mediu de unități variază foarte mult de la aproximativ 70 de unități în orașele foarte mici (cu o populație de până la 10.000 de locuitori) la aproximativ 150 de unități în orașele mici (cu o populație cuprinsă între 10.000 și 20.000 de locuitori), 230-250 de spații în orașele medii (cu o populație între 20.000 și 50.000 de locuitori), și aproximativ 900 de spații în orașele mari (cu o populație de peste 50.000 de locuitori).

În continuarea măsurilor privind incluziunea socială a cetățenilor români de etnie romă, Guvernul României a adoptat Hotărârea nr. 18/2015 pentru aprobarea Strategiei de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2015-2020 (Strategia). Procesul a avut la bază dialogul atât cu instituțiile publice competente din România, cu partenerii europeni, dar și cu societatea civilă.

Strategia este însoțită de planuri de acțiune pentru fiecare domeniu major de interes (educație, ocupare a forței de muncă, sănătate, locuire), prevede surse de finanțare, precum și un sistem de monitorizare și raportare.

În ceea ce privește accesul la locuire este necesar să amintim următoarele programe:

La nivelul MDRAP se derulează, prin Agenția Națională pentru Locuințe (ANL) "*Programul-pilot locuințe sociale pentru comunitățile de romi*". Acesta reprezintă o componentă experimentală pentru aplicarea Strategiei Guvernului României de îmbunătățire a situației romilor.

Programul are ca obiect implementarea unor proiecte-pilot pentru construcția a 300 de unități locative (ul.), locuințe sociale repartizate în cele 8 regiuni de dezvoltare a României, în locații stabilite de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, în urma propunerilor primite de la Agenția Națională pentru Romi și de la autoritățile administrației publice locale. Construcția de locuințe sociale prevăzute în program se realizează prin obiective de investiții publice promovate și derulate de către Agenția Națională pentru Locuințe, *cu finanțare din surse ale bugetului de stat*, alocate cu această destinație prin bugetul MDRAP.

Stadiul Programului de construcții locuințe sociale pentru comunitățile de romi este următorul:

Nr. crt.	Județul	Localitatea	Nr. u.l.	Stadiul investițiilor
Investiții finalizate în 2015-2017				
1	Arad	Pecica	49	Lucrări finalizate în anul 2016
2	Bihor	Com Tăuteu	14	Lucrări finalizate în anul 2016
3	Bistrița-Năsăud	Com Budacu de Jos, sat Budacu de Jos	14	Lucrări finalizate în anul 2016
4	Bistrița-Năsăud	Com Budacu de Jos, sat Jelna	7	Lucrări finalizate în anul 2016
5	Brașov	Hălchiu	21	Lucrări finalizate în anul 2017
6	Mehedinți	Baia de Aramă	28	Lucrări finalizate în anul 2015
7	Olt	Corabia	28	Lucrări finalizate în anul 2016
8	Sibiu	Nochrich	28	Lucrări finalizate în anul 2016
TOTAL			189	
Investiții contractate în 2017				
1	Bihor	Oșorhei	14	În execuție

Nr. crt.	Județul	Localitatea	Nr. u.l.	Stadiul investițiilor
2	Constanța	Mircea Vodă	28	În execuție
3	Dâmbovița	Potlogi	21	În execuție
4	Ilfov	1 Decembrie	21	Indicatori tehnico-economici în curs de aprobare la MDRAP
TOTAL			84	
Nr. crt.	Județul	Localitatea	Nr. u.l.	Stadiul investițiilor
Investiții incluse în program și pentru care nu se pot demara lucrările				
1	Iași	Mironeasa	21	Primăria nu a prezentat documentația pentru transmiterea terenului în folosință gratuită a ANL. În data de 20.07.2017, ANL a solicitat MDRAP înlocuirea acestui amplasament
TOTAL			294	

De asemenea, în vederea creșterii fondului locativ, sunt în derulare următoarele programe:

- Programul locuințe sociale;
- Programul locuințe pentru tineri;
- Programul locuințe pentru chiriașii evacuați.

Referitor la accesul comunităților de romi la locuințele sociale, menționez faptul că accesul la locuințele sociale nu este condiționat sau restrictiv față de o anumită etnie sau de apartenența la unul din grupurile minoritare. Având în vedere cele enunțate mai sus, și ținând cont de prevederile Constituției României, Legii locuinței nr. 114/1996 și Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, nu considerăm că legislația în vigoare permite discriminarea cetățenilor de etnie romă, aceștia nefiind discriminați în ceea ce privește accesul la locuințe.

Mai mult, trebuie avut în vedere faptul că etnia nu reprezintă o categorie socială iar legislația în vigoare privind locuințele sociale face referire la categorii sociale dezavantajate și nu la etnii.

Referitor la modificările legislative survenite în perioada 2014-2017, asupra Legii locuinței nr. 114/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și a normelor metodologice pentru punerea sa în aplicare, menționez:

- Modificări ale Legii locuinței nr. 114/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare:

Prin Legea nr. 143/2017 pentru completarea Legii locuinței nr. 114/1996, a fost introdusă o nouă categorie de locuință, *locuința de sprijin, definită astfel*:

"f¹) Locuință de sprijin - Locuință cu o suprafață utilă de cel mult 100 mp, care se atribuie cu chirie unor persoane sau familii care au fost evacuate prin proceduri de executare silită din locuințele proprietate personală, în urma neachitării obligațiilor contractuale prevăzute în contracte de credit ipotecar, și a căror situație economică nu le permite accesul la o locuință în proprietate sau închirierea unei locuințe în condițiile pieței."

Conform prevederilor art. 56¹ din Legea locuinței nr. 114/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare, locuințele de sprijin aparțin domeniului public al unităților administrativ-teritoriale și nu pot fi înstrăinate de către acestea. La art. 56² al aceluiași act normativ se prevede că locuințele de sprijin se repartizează de către autoritățile administrației publice locale, care le-au cumpărat prin licitație publică, pe baza criteriilor stabilite anual prin

hotărâre a consiliului local. De aceste locuințe pot beneficia persoanele și familiile care urmează a fi evacuate sau au fost evacuate prin proceduri de executare silită din locuințe, în urma neachitării obligațiilor derivate din contractele de credit ipotecar.

Totodată, art. 56³ prevede la alin. (1) *contractul de închiriere se încheie de către primar sau de către o persoană împuternicită de acesta cu beneficiarii stabiliți de consiliul local, pe o perioadă de 5 ani, cu posibilitatea prelungirii pe baza declarației de venituri și a actelor doveditoare necesare conform prevederilor legale.* Conform alin. (2) al aceluiași articol, *nivelul chiriei nu va depăși 10% din venitul net lunar, calculat pe ultimele 12 luni, pe familie. Diferența până la valoarea nominală a chiriei va fi subvenționată de la bugetul local al unității administrativ-teritoriale unde este situată locuința de sprijin.* Conform art. 56⁷ alin. (1), *în cazul în care locuința de sprijin nu este solicitată de către fostul proprietar al locuinței, aceasta va fi repartizată altor persoane a căror locuință a fost executată silit în urma neplății unui contract de credit ipotecar.*

- Modificări ale Hotărârii Guvernului nr. 1.275/2000 privind aprobarea Normelor metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii locuinței nr. 114/1996:

Prin aprobarea Hotărârii Guvernului nr. 457/2017 privind modificarea și completarea Normelor metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii locuinței nr. 114/1996, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1.275/2000, art. 1 al acesteia a fost completat cu un nou alineat, alin. (1¹), cu următorul cuprins:

"(1¹) Autoritățile administrației publice locale publică prin afișare pe site-ul instituției sau afișează într-un loc accesibil publicului, după caz, date actualizate privind numărul de locuințe pe care le dețin în proprietate și/sau în administrare, în funcție de destinația acestora, gradul de ocupare a acestora, precum și hotărârile prin care au fost aprobate listele cu solicitanții care beneficiază de respectivele locuințe."

Astfel, a fost avută în vedere creșterea transparenței cu privire atât la informațiile privind stocul de locuințe pe care autoritățile administrației publice locale le dețin în proprietate și/sau în administrare, în vederea informării potențialilor beneficiari cu privire la posibilitatea aplicării pentru repartizarea unei locuințe din fondul gestionat de acestea, cât și la utilizarea și modul de repartizare a acestora.

Din perspectiva fondurilor europene, domeniul locuirii este abordat și prin intervenții integrate destinate comunităților urbane marginalizate în cadrul mecanismului inovativ Dezvoltare Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității (DLRC) cu finanțare atât din Fondul European Dezvoltare Regională (POR) prin Programul Operațional Regional cât și din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman.

Instrumentul DLRC vizează incluziunea socială a persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, cu accent pe comunitățile cele mai marginalizate, inclusiv cele de romi, facilitând soluționarea unor probleme grave, precum: condiții de locuit precare sau lipsa spațiilor de locuit, acces limitat la educație, grad scăzut de ocupare, lipsa calificărilor profesionale, acces limitat la servicii socio-medicale etc.

Menționăm că au fost selectate spre finanțare un număr de 40 de Strategii de Dezvoltare Locală (SDL), 37 dintre acestea adresându-se comunităților urbane marginalizate din regiunile mai puțin dezvoltate. Intervențiile finanțate în cadrul acestor strategii vizează, inclusiv, îmbunătățirea spațiilor de locuit prin construirea/ reabilitare/ modernizare locuințelor sociale (finanțare acordată prin POR, program aflat în coordonarea MDRAP).

Proiectele propuse în cadrul SDL vor fi implementate cu implicarea activă a membrilor comunităților vizate și a unui Grup de Acțiune Locală, asigurându-se astfel abordarea nevoilor reale ale persoanelor aflate într-o situație de vulnerabilitate.

Conform programului de guvernare, problematica legată de comunitatea romilor reprezintă un domeniu aparte, care necesită atât eforturi pe plan intern, cât și corelarea cu eforturile europene de eliminare a decalajelor în societate. În acest sens, se are în vedere aplicarea mult mai eficientă a strategiei naționale (HG nr. 18/2015) și reorientarea acestei strategii spre

programe specifice, menite să asigure îmbunătățirea substanțială a situației romilor, cu un accent deosebit pe comunitățile de romi aflate într-o situație de sărăcie extremă în ansamblu. Documentul principal de politică publică în domeniul incluziunii sociale a romilor îl constituie Strategia Guvernului României de îmbunătățire a situației romilor, adoptată prin HG 430/2001, prima inițiativă guvernamentală care abordează cercul vicios al excluziunii sociale a minorității romilor, actualizată prin HG nr. 522/2006, HG nr. 1221/2011 și HG nr. 18/2015 - strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2015-2020.

Viziunea de implementare a Strategiei prevede intervenția în vederea asigurării justiției și protecției sociale, și pentru a valorifica, sprijini și dezvolta potențialul capitalului uman pe care îl reprezintă cetățenii români aparținând minorității rome. Totodată măsurile de intervenție vor fi adaptate, coroborate și integrate pentru a le asigura eficiența; o reală importanță este parteneriatul cu societatea civilă care se manifestă în etapele de implementare, monitorizare și evaluare.

Având în vedere documentele de politici publice adoptate de Guvernul României în domeniul locuirii, precum și complexitatea situațiilor de evacuare ale cetățenilor de etnie romă din imobilele construite pe domeniul public sau privat, Agenția Națională pentru Romi, instituție guvernamentală cu rolul de a elabora politica și strategia Guvernului României în domeniul protecției minorităților romilor, propune înființarea unui grup de lucru (Task-Force) în domeniul locuirii care să aibă ca principală sarcină, pe de o parte, să identifice și să aplice soluții eficiente în vederea rezolvării problematicei locuirii romilor și pe de altă parte, să dezvolte metodologii de lucru și să intervină în procesul de prevenire a efectelor negative datorate proceselor de evacuare inițiate de organele competente.

Conștient de faptul că, problemele legate de starea locuințelor romilor, evacuarea din locuințe sociale, demolări ale caselor construite pe teren public sau privat, lipsa locuințelor pentru tineri sau starea drumurilor și lipsa infrastructurii de la nivel comunitar, accesul limitat la o locuire adecvată constituie o manifestare a excluziunii sociale a populației vulnerabile de etnie romă, ANR propune încheierea unui Memorandum de colaborare, instituțiile semnatare fiind: Secretariatul General al Guvernului, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, Ministerul Fondurilor Europene, Ministerul Afacerilor Interne, Agenția Națională pentru Romi.

Scopul și obiectivele memorandumului de cooperare - îl constituie dezvoltarea și implementarea de acțiuni comune care să contribuie la eficientizarea procesului de implementare a măsurilor în domeniul locuirii membrilor comunităților vulnerabile cu romi, în conformitate cu documentele de politici publice care se adresează procesului de incluziune socială a cetățenilor români de etnie romă

Având în vedere necesitatea de a asigura comunicarea cu toți actorii sociali implicați în procesul de incluziune socială a romilor și conștient de necesitatea de a dezvolta politici publice bazate pe cunoașterea problemelor reale cu care se confruntă multe dintre comunitățile cu romi, Agenția Națională pentru Romi în parteneriat cu Punctul Național de Contact pentru Romi din cadrul MDRAPFE, organism responsabil de monitorizarea și evaluarea implementării măsurilor cuprinse în Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2015-2020, în perioada septembrie - noiembrie 2017, ANR a organizat un număr de 7 întâlniri regionale cu participarea tuturor factorilor interesați de la nivel local/județean/regional (reprezentanți ai instituțiilor deconcentrate, reprezentanți ai instituțiilor prefecturilor, reprezentanți ai autorităților locale, reprezentanți ai societății civile rome și nerome, lideri formali și informali ai romilor, lucrători în beneficiul comunităților cu romi), responsabili de implementarea măsurilor din planul de măsuri regăsit în HG 18/2015.

În vederea asigurării unui proces de consultare efectiv și diferențiat cu societatea civilă a romilor, la toate nivelurile, ANR a reactivat Consiliul Consultativ ca organism de consultare format din specialiști din sfera organizațiilor neguvernamentale rome și nerome, tradiționale și netradiționale, cu experiență de intervenție în comunitățile cu populație romă.

Având la bază rezultatele studiului sociologic intitulat „Identificarea barierelor formale și non-formale de la nivel comunitar care afectează procesul de incluziune socială a comunităților vulnerabile cu romi din jud. Harghita”, realizat de Agenția Națională pentru Romi în perioada iunie - septembrie 2017, ANR a elaborat o recomandare de politică publică județeană, care își propune să contribuie, pe de o parte procesul de incluziune socială a populației vulnerabile de etnie romă și pe de altă parte, la îmbunătățirea relațiilor de conviețuire inter-etnică în vederea prevenirii situațiilor conflictuale motivate de ură rasială.

În perioada septembrie - decembrie 2015, ANR a derulat o serie de campanii de informare cu privire la dreptul la liberă circulație în cadrul UE în 21 de județe. Evenimentele au avut loc cu ocazia reuniunilor de lucru ale Birourilor Județene pentru Romi, dar și a întâlnirilor de la nivel local prilejuite de lansarea proiectelor finanțate de ANR din fondurile nerambursabile de la bugetul de stat, prin capitolul "Transferuri interne". Cei 1.542 de participanți au beneficiat de materiale informative legate de cetățenia UE, drepturile și obligațiile asociate, dreptul la liberă circulație și dreptul de ședere în statele membre ale UE, normele Schengen, beneficiile egalității de tratament, restricții și garanții procedurale, protecția sporită pentru rezidenții permanenți și minori, accesul la căi judiciare de atac, expulzare, abuz și fraudă, precum și surse oficiale de informație privind drepturile ca cetățean european.

Dezbateri regionale pe tema „obstacolelor și oportunităților existente în dezvoltarea de proiecte pentru incluziunea comunităților de romi, cu finanțare europeană, în cadrul exercițiului financiar 2014-2020” - În luna iulie 2015, în județele Arad, Buzău, Cluj, Prahova, Vaslui și în București s-a desfășurat o serie de 6 dezbateri regionale. Acestea au fost găzduite de prefecturile din județele menționate, fiind organizate în parteneriat cu Fundația Agenția de Dezvoltare Comunitară „Împreună” și cu participarea reprezentanților ANR. Scopul dezbaterilor a vizat identificarea de către toți factorii interesați, autoritățile locale, experții locali, reprezentanții societății civile și reprezentanți ai guvernului, răspunsuri concrete și durabile în depășirea obstacolelor întâmpinate de autoritățile și ONG-urilor locale în accesarea fondurilor europene în cadrul programelor operaționale 2014 - 2020.

Campanie în domeniul justiției sociale "Pensii de ghetou (Ghettorenten) pentru supraviețuitorii romi ai deportărilor în Transnistria în timpul celui de Al Doilea Război Mondial" - Campania derulată de Agenția Națională pentru Romi, cu sprijinul Ambasadei Republicii Federale Germania și în parteneriat cu Centrul de Resurse pentru Comunitate, are ca scop identificarea, consilierea și asigurarea de consultanță specifică pentru supraviețuitorii romi ai deportărilor în Transnistria, în vederea obținerii pensiilor de ghetou, pe care statul german le acordă acestora în contul muncii efectuate de romi în ghettouri în perioada 1942-1945.

Demersuri și rezultate: În perioada februarie - decembrie 2015, ANR a derulat următoarele activități: - informare prin website-ul ANR www.anr.gov.ro - secțiunea „Comunicate de presă” (Comunicat de presă 12 februarie 2015 - Drept de pensie pentru activitatea de muncă desfășurată într-un ghetou - 1.786 vizualizări); - informare directă pentru un număr de peste 800 de familii de romi din România (apeluri telefonice, răspunsuri petiții, audiențe la sediul ANR, întâlniri locale); - consultanță de specialitate pentru potențialii beneficiari: peste 200 de dosare au fost analizate din punctul de vedere al eligibilității, în conformitate cu regulile impuse de casele de pensii din Germania; - au fost transmise autorităților germane un număr de 60 de dosare, întocmite de ANR în perioada de raportare și depuse de către beneficiari către casele de pensii din Germania.

Campanie de informare și prevenire asupra victimizării minorilor, a consecințelor nerespectării regulilor de circulație rutieră și a consumului de tutun și alcool Campania a fost derulată în luna mai 2015, cu sprijinul Inspectoratului de Poliție al Județului Sibiu într-o serie de școli din județul Sibiu.

Campanie de sensibilizare și informare privind respectarea drepturilor copilului, organizată împreună cu DGASPC Neamț.

Construirea unei societăți inclusive este vitală pentru atingerea obiectivelor Uniunii Europene privind creșterea economică durabilă, ameliorarea calitativă și cantitativă a locurilor de muncă și o mai mare coeziune socială - elemente intrinseci ale Modelului Social European.

Analiza noastră arată faptul că pentru cazul romilor, populația cu cel mai înalt grad de risc din rândul grupurilor vulnerabile este nevoie de punerea cu strictețe în aplicare a sistemului de elaborare, coordonare și planificare a politicilor publice la nivelul administrației publice centrale, vizând îmbunătățirea calității actului guvernamental și a managementului politicilor publice. Este nevoie de o bună colaborare între nivelul politic și cel executiv al administrației publice și societatea civilă romă, la fel cum este nevoie de dezvoltarea cunoștințelor și aptitudinilor tuturor factorilor cheie angrenați în procesul elaborării și implementării politicilor publice.

Legea nr. 134/2010 privind Codul de Procedură Civilă, cu modificările ulterioare⁸, instituie o procedură specială nouă, și anume: evacuarea din imobilele folosite sau ocupate fără drept, care poate privi:

- (i.) fostul locatar, care a folosit în temeiul unui titlu imobilul sau
- (ii.) terțul care ocupă fără drept imobilul.

Domeniul de aplicare a procedurii are în vedere situații variate care se pot ivi în practică, respectiv:

- i. cazurile în care persoana care urmează a fi evacuată a ocupat imobilul, în mod legitim, în temeiul unui titlu, care îi conferea un drept de folosință asupra imobilului (dar al cărei drept a încetat) și
- ii. ipotezele în care persoana ce urmează a fi evacuată ocupă fără niciun drept imobilul.

Menționăm faptul că procedura specială de evacuare este jurisdicțională. Astfel, în conformitate cu Legea nr. 287/2009 privind Codul Civil⁹, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se instituie la art. 1.831 alin. (1), în cazul chiriașilor¹⁰, regula potrivit căreia evacuarea acestora se face numai prin hotărâre judecătorească. Mai mult, pentru a se oferi posibilitatea chiriașilor să elibereze voluntar imobilul ocupat, evacuarea pe cale judiciară este precedată de o procedură prealabilă, constând în notificarea acestora.

Cu privire la termenul de notificare a fostului locatar / terț, precizăm faptul că:

- (i.) notificarea fostului locatar în vederea eliberării și predării libere a imobilului se efectuează într-un termen mai îndelungat, respectiv 30 de zile de la data comunicării notificării¹¹,
- (ii.) în cazul terțului care ocupă fără drept imobilul, acesta este obligat să evacueze imobilul, în termen de 5 zile de la comunicarea notificării de evacuare¹².

Printre particularitățile procedurii speciale de evacuare amintim:

- cererea de evacuare se judecă, de regulă, cu citarea părților; cu titlu de excepție, cererea de evacuare se judecă fără citare (respectiv, în cazul în care evacuarea imobilului pentru neplata chiriei sau a arenzii se solicită în baza unui contract care constituie, pentru plata acestora, titlu executoriu, potrivit legii¹³);
- hotărârea de evacuare poate fi atacată cu apel¹⁴, ca și cale de atac obișnuită, de drept comun, care se poate împotrivi hotărârii pronunțată de prima instanță, asigurându-se, astfel, două judecăți de fond, deci dublul grad de jurisdicție¹⁵;
- împotriva executării hotărârii de evacuare pronunțată de instanță cei interesați pot introduce contestație la executare, în condițiile legii¹⁶.

Din rațiuni umanitare și de protecție socială și având în vedere situația juridică diferită a persoanelor evacuate (indiferent de calea procedurală urmată - specială sau de drept comun), legiuitorul a instituit o serie de măsuri de protecție a acestor persoane¹⁷, măsuri ce sunt stipulate în legislația secundară din acest domeniu¹⁸.

⁸ Publicat în M. Of. nr.485 din 15 iulie 2010.

⁹ Publicat în M. Of. nr.511 din 24 iulie 2009.

¹⁰ A se înțelege fostului locatar / terțul - n.n.

¹¹ art. 1.038 alin. 1 Cod de Procedură Civilă.

¹² art. 1.039 Cod de Procedură Civilă.

¹³ art. 1.042 alin. 1 Cod de Procedură Civilă.

¹⁴ art. 1.042 alin. 5 Cod de Procedură Civilă.

¹⁵ A se vedea V.M. Ciobanu, în V.M. Ciobanu, M. Nicolae (coord.), *Noul Cod de procedură civilă comentat și adnotat*, vol. I, Ed. Universul Juridic, București, 2013, comentariul art. 466 NCPD, p. 1052.

¹⁶ art. 1.044 Cod de Procedură Civilă.

¹⁷ Avem în vedere situația chiriașilor evacuați/ce urmează a fi evacuați din imobilele naționalizate de statul român, restituite foștilor proprietari pe cale administrativă/judiciară.

¹⁸ Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 40/1999 privind protecția chiriașilor și stabilirea chiriei pentru spațiile cu destinația de locuințe; Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 68/2006 privind măsuri pentru dezvoltarea activității în domeniul construcțiilor de locuințe prin programe la nivel național; Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2007 privind asigurarea fondului de locuințe sociale destinate chiriașilor evacuați sau care urmează a fi evacuați din

Sub aspectul asigurării asistenței juridice pentru persoanele care nu pot să își permită alegerea unui avocat și, deci apărarea drepturilor lor inclusiv în cadrul procedurii de evacuare, menționăm faptul că începând cu anul 2008, România a stabilit prin *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008*¹⁹ un sistem public de *asistență juridică în materie civilă* pentru a asigura un *acces real la justiție*, prin asigurarea unei bune calificări a avocaților²⁰.

Așadar, în conformitate cu secțiunea a 2-a din OUG nr.51/2008, tipurile de asistență juridică care sunt asigurate tuturor persoanelor fără posibilități financiare în a-și angaja avocații aleși, deci și persoanelor menționate anterior sunt:

- asistența prin avocat;
- plata onorariului experților, traducătorilor sau interpreților folosiți în timpul procesului, prin încheierea de încuviințare a asistenței de către instanță, dacă asemenea plată incumbă solicitantului;
- plata onorariului executorilor judecătorești;
- scutiri, reduceri, eşalonări sau amânări în ceea ce privește taxele judiciare prevăzute de lege, inclusiv în ceea ce privește taxele ce trebuie plătite pe parcursul etapei de executare.

Family counselling services

Legea nr. 292/2011 a asistenței sociale cu modificările și completările ulterioare prevede următoarele:

- Obligatorietatea autorităților administrației publice centrale și locale, precum și a societății civile de a interveni în cadrul sistemului național de asistență socială pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea efectelor temporare ori permanente ale situațiilor care pot genera marginalizarea sau excluderea socială a persoanei, familiei, grupurilor ori comunităților (art. 2); Asistența socială, prin măsurile și acțiunile specifice, are drept scop dezvoltarea capacităților individuale, de grup sau colective pentru asigurarea nevoilor sociale, creșterea calității vieții și promovarea principiilor de coeziune și incluziune socială.
- Sistemul național de asistență socială intervine subsidiar sau, după caz, complementar sistemelor de asigurări sociale și se compune din sistemul de beneficii de asistență socială și sistemul de servicii sociale.

ART. 3

(1) Responsabilitatea privind dezvoltarea propriilor capacități de integrare socială și implicarea activă în soluționarea situațiilor de dificultate revine fiecărei persoane, precum și familiei acesteia, autoritățile statului intervenind prin crearea de oportunități egale și, în subsidiar, prin acordarea de beneficii de asistență socială și servicii sociale adecvate.

(2) Statul, prin autoritățile administrației publice centrale și locale, își asumă responsabilitatea de realizare a măsurilor și acțiunilor prevăzute în actele normative privind beneficiile de asistență socială și serviciile sociale.

(3) Statul, prin politicile publice din domeniul serviciilor sociale, contribuie la promovarea, respectarea și garantarea drepturilor beneficiarilor la o viață independentă, împlinită și demnă, precum și la facilitarea participării acestora la viața socială, economică, politică și culturală.

(4) Autoritățile administrației publice centrale asigură elaborarea cadrului legislativ în domeniul

locuințele retrocedate foștilor proprietari; *cât privește situația persoanelor sau familiilor, a căror situație economică nu le permite accesul la o locuință în proprietate sau închirierea unei locuințe în condițiile pieței*, a se vedea, cu titlu de exemplu: Legea locuinței nr. 114/1996; Legea nr. 152/1998 privind înființarea Agenției Naționale pentru Locuințe; *chiar în ceea ce privește situația persoanelor vizate în scrisoare*, a se vedea, tot cu titlu de exemplu: Hotărârea Guvernului nr. 1237/2008 privind aprobarea Programului-pilot "Locuințe sociale pentru comunitățile de romi".

¹⁹ OUG nr.51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, publicată în M. Of. nr.327/2008.

²⁰ Acest sistem îndeplinește cerințele prevăzute în Directiva 8/2002/CE a Consiliului din 27 ianuarie 2003 asupra îmbunătățirii accesului la justiție în litigiile transfrontaliere prin stabilirea unor reguli minime comune referitoare la ajutorul acordat în astfel de cauze.

asistenței sociale, pentru susținerea categoriilor defavorizate, combaterea sărăciei și a riscului de excluziune socială, dezvoltarea politicilor de susținere a familiei pe parcursul întregului ciclu de viață a membrilor acesteia, precum și transferul către autoritățile administrației publice locale și societatea civilă, inclusiv către instituțiile de cult recunoscute de lege, a atribuțiilor și mijloacelor financiare necesare acțiunilor de asistență socială, prevăzute prin legile speciale.

Responsabilitatea dezvoltării serviciilor sociale revine furnizorilor publici și privați (serviciile publice de asistență socială) de servicii sociale.

În același timp, sistemul național de asistență socială se întemeiază pe valori și principii generale (art.5), precum:

- subsidiaritatea, potrivit căreia, în situația în care persoana sau familia nu își poate asigura integral nevoile sociale, intervin colectivitatea locală și structurile ei asociative și, complementar, statul;
- nediscriminarea, potrivit căreia persoanele vulnerabile beneficiază de măsuri și acțiuni de protecție socială fără restricție sau preferință față de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, categorie socială, opinie, sex ori orientare sexuală, vârstă, apartenență politică, dizabilitate, boală cronică necontagioasă, infectare HIV sau apartenență la o categorie defavorizată;
- egalitatea de șanse

Procesul de acordare a serviciilor sociale are următoarele etape obligatorii (ART. 46):

- a) evaluarea inițială;
- b) elaborarea planului de intervenție;
- c) evaluarea complexă;
- d) elaborarea planului individualizat de asistență și îngrijire;
- e) implementarea măsurilor prevăzute în planul de intervenție și în planul individualizat;
- f) monitorizarea și evaluarea acordării serviciilor.

ART. 47

(1) Evaluarea inițială și planul de intervenție sunt realizate de asistentul social sau, în lipsa acestuia, de personalul cu competențe în domeniul asistenței sociale din cadrul serviciului public de asistență socială din subordinea autorităților administrației publice locale.

(2) Evaluarea inițială are drept scop identificarea nevoilor individuale și familiale, în baza cărora este elaborat planul de intervenție.

(3) Planul de intervenție realizat în condițiile alin. (2) se adresează persoanei și, după caz, familiei acesteia și cuprinde măsurile de asistență socială, respectiv serviciile recomandate pentru soluționarea situațiilor de nevoie sau risc social identificate, precum și beneficiile de asistență socială la care persoana are dreptul.

(4) În cadrul procesului de evaluare inițială, persoana primește gratuit informațiile referitoare la riscurile sociale și drepturile de protecție socială de care poate beneficia, precum și, după caz, consilierea necesară în vederea depășirii situațiilor de dificultate.

(5) Evaluarea inițială poate avea în vedere inclusiv realizarea diagnozei sociale la nivelul grupului și comunității și elaborarea planului de servicii comunitare.

În conformitate cu prevederile art. 47, toate serviciile sociale acreditate (care sunt atestate că îndeplinesc standardele minime de calitate în servicii sociale) - în nr. de 3625 la nivel național în prezent, respectă obligativitatea informării/consilierii beneficiarului/familiei acestuia asupra drepturilor pe care le are/au în ceea ce privește asistența socială.

În ceea ce privește domeniul protecției drepturilor copilului, potrivit datelor centralizate la nivel național pe baza informațiilor transmise de către Direcțiile Generale de Asistență Socială și

Protecția Copilului, numărul centrelor de consiliere funcționale la nivel național în perioada indicată este următoarea:

AN	Nr. servicii consiliere
2014	73
2015	74
2016	67
2017	76

Participation of associations representing families

Toate inițiativele elaborate, de ordin legislativ sau strategic, au la bază un proces de consultare cu principalii actori instituționali sau parteneri din societatea civilă care activează în domeniile respective.

Acestea au fost permanent consultate și implicate în procesul de elaborare și definitivare a actelor normative sau strategice.

Ca exemplu, în ceea ce privește activitatea ANPDCA, un rol important în acest sens a revenit principalei structurii asociative a copiilor - Consiliul Elevilor, care reunește reprezentanți ai elevilor din toate unitățile școlare de pe teritoriul național, dar și organizații care reprezintă interesele părinților/familiilor, atunci când problemele supuse dezbaterii au vizat domenii de interes pentru obiectul de activitate al acestora organizații (ex. proiecte de acte normative privind regimul juridic al adopției, legislația cadru privind protecția și promovarea drepturilor copilului, etc.).

Protecția legală a familiilor

Serviciile de mediere

La nivelul Ministerului Justiției, prin modulul de statistică judiciară al sistemului ECRIS, sunt evidențiate datele statistice care se referă exclusiv la activitatea instanțelor. În schimb, nu sunt disponibile informații privind alegerea părților, care sunt implicate în cauze din cadrul materiei juridice *minori și familie*, de a recurge la servicii de mediere, pentru rezolvarea situațiilor conflictuale.

Cu toate acestea, având în vedere că în nomenclatorul obiectelor statistice, folosit de instanțele de judecată pentru introducerea cauzelor în sistemul ECRIS, există, în cadrul listei de obiecte aferentă materiei juridice *minori și familie*, obiectul statistic consfințire acord de mediere, pentru a veni în întâmpinarea solicitării adresate, prezentăm, în tabelul de mai jos, situația cauzelor judecate în fond la nivelul curților de apel și al instanțelor arondate acestora, în perioada 1 ianuarie 2014 - 31 decembrie 2017, după cum urmează:

Anul de referință	Obiectul principal al cauzei	Număr total de cauze, din care:	Cauze nou intrate în perioada de referință	Număr de cauze soluționate, din care:	Cauze admise (total sau în parte)
2014	consfințire acord de mediere (minori și familie)	1256	1256	881	677
2015		1296	921	1072	798
2016		955	731	762	587
2017		759	566	608	456

Violența domestică împotriva femeilor

1. Serviciile sociale oferite victimelor

Legea nr. 217/2003, pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, prevede următoarele tipuri de servicii, iar din perspectiva datelor statistice, față de anul 2016, a crescut numărul de adăposturi pentru victimele violenței în familie la număr total de 92 servicii sociale, astfel:

- Servicii cu cazare (în regim rezidențial) 60, din care: Centre de primire în regim de urgență (adăposturi) - 45; Centre de recuperare pentru victimele violenței în familie - 15; Locuințe protejate.
- Servicii fără cazare (servicii de zi) 32, din care: Centre de consiliere pentru prevenirea și combaterea violenței în familie - 25; Centre de informare și sensibilizare a populației - 7.

Conform legii, sunt prevăzute și servicii de asistență destinate agresorilor, momentan existând 2 centre de zi pentru aceștia.

Toate aceste servicii la nivel local pot fi oferite de către Consiliile locale, Direcțiile Județene de Asistență Socială și Protecția Copilului sau de către entități private.

Numărul total al cazurilor de violență domestică (femei, bărbați și copii), care au beneficiat la cerere de servicii sociale, centralizate în perioada 2014 - 2016 la nivelul ANES este evidențiat astfel:

- 2014 - 11.598 cazuri;
- 2015 - 12.273 cazuri;
- 2016 - 13.019 cazuri.

2. Ordinul de protecție

Începând cu anul 2012 în România a fost reglementată posibilitatea emiterii unui ordin de protecție (Legea 25/2012), Cererile pentru emiterea acestuia se judecă de urgență și, în orice situație, soluționarea acestora nu poate depăși un termen de 72 de ore de la depunerea cererii.

Rezultate extrase din centralizarea dosarelor aflate pe rolul instanțelor judecătorești din ultimii ani, având ca obiect cereri de emitere a ordinelor de protecție se prezintă astfel:

- Anul 2015: 3947 dosare intrate, 4024 dosare soluționate;
- Anul 2016: 3989 dosare intrate, 4226 dosare soluționate (ianuarie-septembrie);

Se poate remarca că numărul de cereri de emitere a ordinelor de protecție este în creștere de la an, iar acest lucru relevă faptul că din ce în ce mai multe victime ale violenței domestice solicită sprijin și le este asigurat accesul la informații, consiliere și asistență juridică, această măsură fiind din ce în ce mai cunoscută și utilizată de către acestea.

3. Concordarea legislației naționale cu prevederile Convenției de la Istanbul

În ultimii 3 ani, România și-a asumat un demers ambițios și complex de reformă a legislației din domeniul violenței domestice și a depus în mod constant diligențe în vederea ratificării și pregătirii implementării Convenției de la Istanbul. Cooperările noastre cu Norvegia (efectuarea a două vizite de lucru în Norvegia) și Spania (întrevederi bilaterale și acțiuni în parteneriat cu Ambasada Spaniei în România și efectuarea unor vizite de lucru în Spania), au reprezentat linii directoare în privința pașilor de urmat pentru îmbunătățirea legislației naționale și a politicilor publice în domeniul violenței domestice.

Prin Legea nr. 30/2016, România a ratificat Convenția de la Istanbul, în prezent armonizarea legislației interne cu prevederile Convenției de la Istanbul constituie una dintre prioritățile actualului Guvern.

România se află într-o etapă avansată de progres în ceea ce privește implementarea Convenției și, în acest sens, subliniem că a fost elaborat un pachet care cuprinde următoarele acte normative:

- Proiectul de Lege privind modificarea și completarea Legii nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați (introducerea definiției violenței de gen);
- Proiectul de Lege privind modificarea și completarea Legii nr. 217/2003 privind prevenirea și combaterea violenței în familie;
- Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal;
- Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de Procedură Penală;
- Proiectul de Ordin Comun privind înființarea și funcționarea centrelor integrate de urgență în caz de violență sexuală.

Pe lângă modificarea legislației primare, România și-a concentrat eforturile pe dezvoltarea legislației secundare și terțiare care să asigure instrumente de lucru, proceduri și metodologii concrete care să sprijine realizarea sarcinilor și atribuțiilor pentru toți specialiștii din domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice.

4. Măsuri complementare celor legislative dezvoltate în ultimii 3 ani

Guvernul României a conștientizat importanța cooperării interinstituționale și a implicării deopotrivă a societății civile, și, din această perspectivă, la data de 5 octombrie 2016, prin aprobarea unui Memorandum a fost creat **Comitetul Interministerial pentru Prevenirea și combaterea violenței domestice** ca organism care trebuie să asigure facilitarea implementării Convenției de la Istanbul prin coeziunea tuturor actorilor relevanți în domeniu.

La nivelul național, funcționează linia telefonică gratuită pentru victimele violenței domestice cu numărul unic 0800 500 333. Astfel, victimele violenței domestice, precum și potențialii martori sau alte persoane care au cunoștință despre acte de violență de acest gen și care au nevoie de sprijin, de informații și consiliere, pot apela gratuit, atât de pe teritoriul României, cât și din străinătate, la numărul unic disponibil 24 de ore din 24. Operatorii comunică apelantului informații despre tipurile de acțiuni pe care le poate întreprinde, în funcție de tipologia faptelor de violență domestică descrise și, după caz, referă cazurile către structurile locale abilitate, în funcție de domiciliul victimei, pentru a se putea realiza o intervenție adecvată. De la înființare (decembrie 2015) și până la sfârșitul semestrului 1 al anului 2017 au fost înregistrate un număr total de 3222 de apeluri, din care, în 2016 - 1887 de apeluri și 51 2017 - 1335 apeluri.

Suntem conștienți de faptul că polițiștii se confruntă cu multiple dificultăți, și, că, acestora le revine o mare responsabilitate în domeniul violenței domestice, de aceea, ANES participă în mod activ în procesul de formare inițială și continuă a polițiștilor prin parteneriatul constant cu Institutul de Studii pentru Ordine Publică, cu concentrare pe două module de pregătire care vizează violența domestică și egalitatea de șanse între femei și bărbați. În cadrul acestor programe de formare accentul se deplasează pe partea practică prin propunerea unor studii de caz și exerciții.

Campanii de informare a populației și de educare a tinerilor:

- Între 2014-2015, ANES a implementat proiectul START - O viață de calitate în siguranță!, finanțat din fondul social european, adresându-se inițial unui grup țintă de 11.150 persoane, din care: 5.050 persoane din grupuri vulnerabile (4.000 victime ale violenței domestice, 1.000 copii în situații de risc, 50 victime ale traficului de persoane), 1.000 femei (informate cu privire la problematica prevenirii și combaterii violenței domestice și a traficului de persoane care să devină persoane de sprijin pt. victimele VD/TP), 4.000 experți din cadrul structurilor publice care au responsabilități în prevenirea și combaterea violenței domestice și a traficului de persoane și/sau interacționează cu victime, 1100 specialiști din autoritățile publice care să fie formați în ocupația de expert în egalitate de șanse.
- ANES a derulat în perioada aprilie 2015-aprilie 2017 proiectul „Campanie Națională de Conștientizare și Informare Publică privind Violența în Familie”, finanțat prin Mecanismul Financiar Norvegian 2009-2014, gândită astfel încât să asigure o acoperire cât mai largă, fiind

centrată pe existența și utilitatea liniei telefonice gratuite dedicată combaterii violenței domestice ca vector de informare a opiniei publice.

- În perioada 4-11 mai 2016, Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (ANES) a organizat „Săptămâna egalității de șanse”, pentru a celebra ziua de 8 mai, declarată prin lege în anul 2015 „Ziua egalității de șanse între femei și bărbați”. Peste 1200 de elevi și studenți au participat la dezbateri organizate în 11 licee din București, în cadrul cărora au putut interacționa cu femei de succes, au participat la proiecții de filme și dezbateri pe tema violenței domestice, a traficului de persoane sau la piese de teatru interactiv (teatru forum).
- În 2016, cu ocazia „Zilei internaționale pentru eliminarea violenței împotriva femeilor”, marcată anual pe 25 noiembrie, în timpul meciului de pregătire pe care echipa națională de rugby a României l-a susținut în fața reprezentativei Uruguayului, au fost afișate mesaje de condamnare a violenței împotriva femeilor. De asemenea, înaintea partidei, în poza oficială cele două reprezentative au afișat bannere cu mesajele „Rugby-ul spune NU violenței împotriva femeilor” și „Rugby says NO to violence against women”. La meci au participat 4000 spectatori și a fost vizionat de 200 de mii telespectatori.
- În perioada 8-12 mai 2017 ANES a organizat o serie de evenimente sub egida „Săptămâna egalității de șanse între bărbați și femei”. Pe parcursul acestei săptămâni ANES în colaborare cu Fundația „Friends for Friends”, Organizația „Salvati Copii” și Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile au organizat întâlniri cu elevii din 5 licee bucurestene despre violența fizică și de limbaj, violența în cuplu și relațiile dintre adolescent, despre discriminare și bullying, și despre limbajul sexist în mediul online. Dezbaterile au vizat un număr aprox. 300 de liceeni.

Protecția economică a familiilor

Prestații familiale

Prestațiile familiale acordate pentru susținerea familiei cu copii, în perioada 1 ianuarie 2014 - 31 decembrie 2017:

1. **Alocația de stat pentru copii**, este un drept universal, acordat de stat pentru toți copiii până la împlinirea vârstei de 18 ani, fără discriminare. Tinerii care au împlinit vârsta de 18 ani și care urmează cursurile învățământului liceal sau profesional, sunt îndreptățiți la acordarea alocației de stat pentru copii, până la terminarea acestora. Alocația de stat pentru copii este acordată în cuantumuri diferite, după cum urmează:
 - 84 lei pentru copiii cu vârsta cuprinsă între 2 ani și 18 ani, precum și pentru tinerii care au împlinit vârsta de 18 ani, care urmează cursurile învățământului liceal sau profesional, până la terminarea acestora;
 - 200 lei pentru copiii cu vârsta de până la 2 ani sau până la 18 ani, în cazul copilului cu dizabilitate.

Tipul prestației	Vârsta copiilor	2014 (lei)	2015 (lei)	2016 -2017 (lei)
Alocația de stat pentru copii (cuantumul au fost majorate începând cu iulie 2015)	copii > 2 ani	42	42/ 84 (Iunie 2015)	84
	copil cu dizabilitate > 3 ani	84	84/200 (Iunie 2015)	200
	copii < 2 ani	200	200	200

2. **Concediul și indemnizația pentru creșterea copilului** (OUG nr. 111/2010) este un program de tip categorial, care a fost modificat prin Legea nr. 66/2016 care a stabilit noi criterii de

eligibilitate pentru acordarea concediului parental și a indemnizației pentru creșterea copilului sau după caz, a stimulentului lunar de inserție.

Începând cu luna iulie 2016, indemnizația pentru creșterea copilului și stimulentul lunar de inserție sunt acordate persoanelor care, în ultimii doi ani anteriori datei nașterii copilului, au realizat timp de cel puțin 12 luni venituri supuse impozitului pe venit potrivit prevederilor Codului Fiscal.

Conform prevederilor OUG nr. 111/2010 toate formele de angajare sunt luate în considerare la stabilirea dreptului la concediu și indemnizația pentru creșterea copilului, precum și toate categoriile de venituri, respectiv cele din activități salariale, veniturile din activități independente, precum și veniturile din activități agricole.

În prezent, există o singură variantă a concediului pentru creșterea a copilului iar indemnizația pentru creșterea copilului reprezintă o compensație, asigurată din bugetul de stat, pentru părinții care decid să își întrerupă activitatea profesională și solicită concediu pentru creșterea copilului până la vârsta de 2 ani, respectiv 3 ani, în cazul copilului cu dizabilitate.

În perioada de referință 2014-2017, cuantumul minim al indemnizației pentru creșterea copilului a fost majorat de la 600 lei la 85% din salariul minim brut garantat în plată a cărui valoare a fost 1.450 lei (1.233 lei din luna februarie 2017). Cuantumul maxim al indemnizației pentru creșterea copilului a fost stabilit la 85% din media veniturilor nete realizate de către părinte, fără limitare la un anumit prag începând cu luna iulie 2016 și cu limitare la 8.500 lei, începând cu luna Septembrie 2017.

Au dreptul la indemnizația lunară și stimulentul de inserție, opțional, oricare dintre părinții firești ai copilului, precum și una dintre persoanele care a adoptat copilul, căreia i s-a încredințat copilul în vederea adopției, sau care are copilul în plasament sau în plasament în regim de urgență, cu excepția asistentului maternal profesionist, precum și persoana care a fost numită tutore. Aceste două prestații sunt acordate pentru fiecare naștere sau, după caz, pentru fiecare dintre situațiile menționate anterior.

De asemenea, potrivit prevederilor OUG nr. 111/2010 privind concediu și indemnizația lunară pentru creșterea copiilor, cu modificările și completările ulterioare, dreptul la concediu pentru creșterea copilului se acordă pe bază netransferabilă, în situația în care ambii părinți din familia respectivă îndeplinesc condițiile de acordare a acestuia. Astfel, cel puțin o lună din perioada totală a concediului de creștere a copilului este alocată uneia dintre persoanele care nu a solicitat acest drept. În situația în care persoana care are dreptul la această lună nu solicită dreptul la concediu care îi revine, celălalt părinte nu poate beneficia de dreptul la concediu în locul acesteia.

Așadar, tatăl are dreptul la o lună de concediu pentru creștere a copilului acordată pe bază netransferabilă.

Conform prevederilor Codului Muncii (Legea nr. 53/2003) angajatul are dreptul de a solicita suspendarea contractului individual de muncă pentru a putea beneficia de concediu de creștere a copilului. Conform prevederilor OUG nr. 111/2010 concediu pentru creșterea a copilului se aprobă de angajator la solicitarea persoanei îndreptățite iar angajatorul are obligația de a aproba perioada concediului de comun acord cu angajatul.

Legislația privind acordarea concediului pentru creșterea copilului prevede și alte măsuri de protecție a locului de muncă pentru persoanele care sunt îndreptățite la acest concediu. Aceste măsuri au în vedere următoarele:

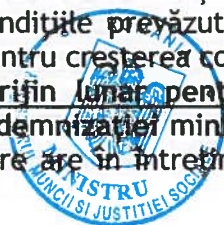
- este interzis angajatorilor să dispună încetarea raportului de muncă sau de serviciu în cazul salariatului care se află în concediu pentru creșterea copilului sau în plata stimulentului de inserție. Această interdicție se extinde cu 6 luni, după revenirea persoanei în activitate.
- la finalizarea concediului, lucrătorul are dreptul de a se întoarce la ultimul loc de muncă sau la un loc de muncă echivalent, având condiții de muncă echivalente, și de asemenea, de a beneficia de orice îmbunătățire a condițiilor de muncă la care ar fi avut dreptul pe perioada absenței.

Persoanele care sunt îndreptăţite să beneficieze de indemnizaţia pentru creşterea copilului şi care desfăşoară activităţi profesionale şi obţin venituri supuse impozitului, au dreptul la un stimulent lunar de inserţie.

Stimulentul lunar de inserţie se acordă până la împlinirea de către copil a vârstei de 3 ani, în cuantum de 50% din cuantumul indemnizaţiei minime, respectiv 532 lei începând cu iulie 2016 şi 616 lei până în luna marie 2017, dacă printele decide să îşi reia activitatea profesională cu 60 zile înainte de împlinirea de către copil a vârstei de 2 ani. Acest stimulent reprezintă o măsură de stimulare a părinţilor de reîntoarcere în activitate înainte de împlinirea de către copil a vârstei de 2 ani, respectiv 3 ani, în cazul copilului cu handicap. Începând cu luna aprilie 2017, stimulentul de inserţie de acordă în cuantum fix, 650 lei /lunar.

Indemnizaţii şi ajutoare pentru creşterea copilului cu dizabilitate (articolele 31 şi 32 din OUG nr. 111/2010 privind concediul şi indemnizaţia pentru creşterea copilului, cu modificările şi completările ulterioare). Acordate persoanelor care au în îngrijire copii cu dizabilitate cu vârsta de până la 7 ani, sau persoanelor cu dizabilitate care devin părinţi şi au copii în îngrijire. Conform prevederilor Legii nr.66/2016, cuantumul indemnizaţiei pentru creşterea copilului cu dizabilitate, acordat părinţilor care au în îngrijire un copil cu dizabilitate cu vârsta cuprinsă între 3 şi 7 ani, şi care au dreptul la concediul de creştere a copilului a fost majorat de la 450 lei la 1.233 lei, începând cu luna februarie 2017. De asemenea, au fost majorate şi cuantumurile indemnizaţiilor şi ajutoarelor acordate persoanelor/părinţilor care au în îngrijire copii cu dizabilitate precum şi persoanelor cu dizabilitate care au în îngrijire copii. Cuantumurile acestora variază în anul 2017 între 185 lei şi 555 lei.

- **indemnizaţie lunară pentru creşterea copilului cu handicap**, în cuantum de 1.233 lei, care se acordă persoanelor care au în îngrijire copii cu dizabilitate cu vârsta cuprinsă între 3 - 7 ani şi care au beneficiat de drepturile stabilite de OUG nr. 111/2010 şi care doresc să beneficieze de concediu pentru creşterea copilului până la împlinirea de către copil a vârstei de 7 ani;
- **sprijin lunar pentru creşterea copilului cu dizabilitate**, în cuantum de 555 lei (45% din cuantumul indemnizaţiei minime - 1.233 lei), acordat persoanelor cu dizabilitate gravă sau accentuată care au în îngrijire copii cu dizabilitate, cu vârsta cuprinsă între 0 şi 3 ani şi care nu realizează alte venituri în afara beneficiilor de asistenţă socială acordate persoanelor cu dizabilităţi.
- **sprijin lunar pentru creşterea copilului cu dizabilitate**, în cuantum de 432 lei (35% din cuantumul indemnizaţiei minime - 1.233 lei), acordat persoanelor cu dizabilitate gravă sau accentuată care au în îngrijire copii cu dizabilitate, cu vârsta cuprinsă între 3 şi 7 ani şi care nu realizează alte venituri în afara beneficiilor de asistenţă socială acordate persoanelor cu dizabilităţi.
- **sprijin lunar pentru creşterea copilului dizabilitate**, în cuantum de 432 lei (35% din cuantumul indemnizaţiei minime - 1.233 lei), acordat persoanei care are în îngrijire copii cu dizabilitate, cu vârsta cuprinsă între 0 şi 3 ani şi care nu îndeplineşte condiţiile prevăzute de OUG nr. 111/2010 pentru acordarea concediului şi indemnizaţiei lunare pentru creşterea copilului.
- **sprijin lunar pentru creşterea copilului dizabilitate**, în cuantum de 185 lei (15% din cuantumul indemnizaţiei minime - 1.233 lei), acordat persoanei care are în îngrijire copii cu dizabilitate, cu vârsta cuprinsă între 3 şi 7 ani şi care nu îndeplineşte condiţiile prevăzute de OUG nr. 111/2010 pentru acordarea concediului şi indemnizaţiei lunare pentru creşterea copilului.
- **sprijin lunar pentru creşterea copilului**, în cuantum de 555 lei (45% din cuantumul indemnizaţiei minime - 1.233 lei), acordat persoanei cu dizabilitate gravă sau accentuată care are în întreţinere un copil cu vârsta cuprinsă între 0 şi 2 ani şi care nu îndeplineşte condiţiile prevăzute de OUG nr. 111/2010 pentru acordarea concediului şi indemnizaţiei pentru creşterea copilului.
- **sprijin lunar pentru creşterea copilului**, în cuantum de 185 lei (15% din cuantumul indemnizaţiei minime - 1.233 lei), acordat persoanei cu dizabilitate gravă sau accentuată care are în întreţinere un copil cu vârsta cuprinsă între 2 şi 7 ani şi care nu îndeplineşte

condițiile prevăzute de OUG nr. 111/2010 pentru acordarea concediului și indemnizației pentru creșterea copilului.

Noua prevedere legală stabilește un nou tip de indemnizație acordată persoanelor care au în îngrijire un copil cu dizabilitate și care sunt active în câmpul muncii sau doresc să revină în activitate, având încheiat un contract de muncă cu timp parțial. Acestea beneficiază de o indemnizație egală cu 50% din cuantumul minim al indemnizației (616 lei în anul 2017), suma care poate fi cumulată cu salariul persoanei.

Tipul prestației	2014 - Iunie 2016 (lei)	Iulie 2016 - Ianuarie 2017 (lei)	February 2017 (lei)
Indemnizația pentru creșterea copilului	85% din media veniturilor nete realizate în ultimele 12 luni anterior datei nașterii copilului, care nu poate fi mai mică de 600 lei și nici mai mare de 1.200 lei sau 3.400 lei.	85% din media veniturilor nete realizate în ultimele 12 luni din ultimii 2 ani anteriori datei nașterii copilului, care nu poate fi mai mică de 85% din cuantumul salariului minim brut pe țară garantat în plată. (1.063 lei)	85% din media veniturilor nete realizate în ultimele 12 luni din ultimii 2 ani anteriori datei nașterii copilului, care nu poate fi mai mică de 85% din cuantumul salariului minim brut pe țară garantat în plată (1.233 lei) Cuantumul maxim al indemnizației a fost stabilit la 8.500 lei începând cu luna septembrie 2017.
<u>Indemnizații și ajutoare pentru creșterea copiilor cu dizabilitate</u> (acordate persoanelor care au în îngrijire copii cu dizabilitate sau persoanelor cu dizabilitate care au copii în îngrijire)	150/300/450	159/372/478/532	185/432/555
Stimulentul de inserție	500/532	532/616	616/650 de la 1 aprilie 2017

Prestații pentru susținerea copilului și familiei	2014 Număr mediu lunar de beneficiari	2015 Număr mediu lunar de beneficiari	2016 Număr mediu lunar de beneficiari	2017 Număr mediu lunar de beneficiari
Alocația de stat pentru copii				
Total, din care :	3.727.859	3.691.195	3.662.793	3.635.792
200 lei < 2 ani (3 ani copil cu dizabilitate)	337.951	335.576	339.183	340.468
200 lei dizabilitate > 3 ani	55.216	55.976	58.266	58.824
84 RON > 2 ani	3.334.692	3.299.643	3.265.344	3.236.501
Indemnizația pentru creșterea copilului	139.572	138.350	141.151	159.369
Stimulentul de inserție	33.659	37.384	41.334	74.539
Indemnizațiile speciale pentru îngrijirea copiilor cu dizabilitate				
Total, din care:	8.497	8.566	8.644	8.999
Indemnizație pentru creșterea copilului cu handicap, pentru copiii cu vârsta cuprinsă între 3 to 7 ani;	4.291	4.059	3.858	4.087

Sprijin lunar acordat persoanelor cu dizabilitate gravă sau accentuată care au în îngrijire copii cu dizabilitate, cu vârsta cuprinsă între 0 și 3 ani și care nu realizează alte venituri;	38	46	71	104
Sprijin lunar acordat persoanelor cu dizabilitate gravă sau accentuată care au în îngrijire copii cu dizabilitate, cu vârsta cuprinsă între 3 și 7 ani și care nu realizează alte venituri;	99	102	153	122
Sprijin lunar acordat persoanei care are în îngrijire copii cu dizabilitate, cu vârsta cuprinsă între 0 și 3 ani și care nu îndeplinește condițiile pentru acordarea concediului și indemnizației lunare pentru creșterea copilului.	211	269	186	158
Sprijin lunar acordat persoanei care are în îngrijire copii cu dizabilitate, cu vârsta cuprinsă între 3 și 7 ani și care nu îndeplinește condițiile pentru acordarea concediului și indemnizației lunare pentru creșterea copilului.	575	591	647	737
Sprijin lunar acordat persoanei cu dizabilitate gravă sau accentuată care are în întreținere un copil cu vârsta cuprinsă între 0 și 2 ani și care nu îndeplinește condițiile pentru acordarea concediului și indemnizației pentru creșterea copilului.	1.192	1.237	1.132	919
Sprijin lunar acordat persoanei cu dizabilitate gravă sau accentuată care are în întreținere un copil cu vârsta cuprinsă între 2 și 7 ani și care nu îndeplinește condițiile pentru acordarea concediului și indemnizației pentru creșterea copilului.	2.091	2.262	2.573	2.774
Indemnizație lunară acordată persoanelor care au în îngrijire un copil cu dizabilitate și care sunt active, având încheiat un contract de muncă cu timp parțial.	-	-	24	98

Prestații pentru susținerea copilului și familiei	2014 Sume plătite	2015 Sume plătite	2016 Sume plătite	2017 Sume plătite
Alocația de stat pentru copii	2.684.862.102	3.541.590.789	4.415.501.616	4.396.915.235
Indemnizația pentru creșterea copilului	1.552.480.562	1.578.924.746	2.060.258.501	3.409.347.828
Stimulentul de inserție	207.880.985	230.358.988	263.932.900	575.599.491
Indemnizațiile speciale pentru îngrijirea copiilor cu dizabilitate	37.356.001	36.238.816	48.060.642	77.321.616

Vulnerable families

Beneficiile de asistență socială acordate familiilor vulnerabile pentru prevenirea și combaterea sărăciei și a riscului de excluziune socială, în perioada 1 ianuarie 2014 - 31 decembrie 2017:

În România, lupta împotriva sărăciei și excluziunii sociale continuă să fie o prioritate națională. Măsurile de prevenire și combatere a sărăciei și riscului de excluziune socială se înscriu în cadrul general de acțiuni multidimensionale ale procesului de incluziune socială prin care se asigură oportunitățile și resursele necesare pentru participarea persoanelor vulnerabile în mod deplin la viața economică, socială și culturală a societății, precum și la procesul de luare a deciziilor care privesc viața și accesul lor la drepturile fundamentale.

Politica de incluziune socială a Guvernului României are drept obiectiv general creșterea standardului de viață al populației și stimularea câștigurilor obținute din muncă prin facilitarea ocupării și promovarea politicilor publice cu adresabilitate către toate grupurile vulnerabile, inclusiv populația roma, persoanele cu dizabilități, femeile, copiii străzii, tinerii de 18 ani care părăsesc instituțiile de protecție ale statului, persoanele în vârstă, etc.

Dreptul la beneficiile de asistență socială este garantat în România, fără nici un fel de discriminare, pentru toți cetățenii români și pentru cetățenii altor state sau apatrizi, care au domiciliul sau reședința în România, conform prevederilor Legii asistentei sociale nr. 292/2011. Potrivit acestui principiu, persoanele vulnerabile beneficiază de măsuri și acțiuni de protecție socială fără restricție sau preferință de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, categorie socială, opinie, sex sau orientare sexuală, vârstă, apartenență politică, dizabilitate, boală cronică sau apartenență la o categorie defavorizată.

Astfel, programele derulate în prezent de Ministerul Muncii și Justiției Sociale pentru prevenirea și combaterea sărăciei și a riscului de excluziune socială sunt următoarele:

1. Ajutorului social (VMG). Se acordă în baza Legii nr.416/2001 privind venitul minim garantat, cu modificările și completările ulterioare, tuturor familiilor și persoanelor singure cu venituri reduse sau fără venituri, care se află în dificultate, pentru a le ajuta să depășească această situație. Ajutorul social este calculat ca diferență între venitul net lunar al familiei sau persoanei singure și nivelul lunar al venitului minim garantat prevăzut de lege. Astfel, nivelul lunar al venitului minim garantat a crescut începând cu ianuarie 2014:

Nivelul lunar al venitului minim garantat în perioada 2014-2017:

Tip familie	2014 - 2017 (lei) (lei)
Persoana singură	142
Familia cu 2 persoane	255
Familia cu 3 persoane	357
Familia cu 4 persoane	442
Familia cu 5 persoane	527
Pentru fiecare altă persoană peste numărul de 5	37

Stabilirea dreptului la ajutorul social se realizează ținându-se seama de veniturile familiei, luând în considerare și bunurile mobile și imobile deținute.

Familiiile și persoanele singure cu venituri nete lunare până la nivelul venitului minim garantat beneficiază de o majorare cu 15% a cuantumului ajutorului social pe familie, în cazul în care cel puțin un membru al familiei face dovada că lucrează pe bază de contract individual de muncă, are statut de funcționar public sau prestează o activitate, realizând venituri cu caracter salarial.

Ajutorul social se condiționează de căutarea activă a unui loc de muncă iar beneficiarul este obligat să presteze munca în folosul comunității în număr de ore echivalente cu cuantumul ajutorului social, raportat la salariul minim pe economie. Astfel, pentru sumele acordate ca ajutor social, una dintre persoanele majore apte de muncă din familia beneficiară are obligația de a presta lunar, la solicitarea primarului, acțiuni sau lucrări de interes local, fără a se putea depăși regimul normal de lucru și cu respectarea normelor de securitate și igienă a muncii. Fac excepție familiile pentru care ajutorul social rezultat din calcul este de până la 50 lei /lună, pentru acestea orele de muncă se stabilesc trimestrial și se efectuează în prima lună de plată.

Persoanele apte de muncă, ce nu realizează venituri din salarii sau din alte activități, se iau în considerare la stabilirea numărului membrilor de familie pentru determinarea nivelului de venit pe familie numai dacă fac dovada că sunt în evidența agenției teritoriale pentru ocuparea forței de muncă, pentru încadrare în muncă, și nu au refuzat un loc de muncă ori participarea la serviciile pentru stimularea ocupării forței de muncă și de formare profesională oferite de aceste agenții.

Fac excepție de la obligațiile menționate anterior persoanele apte de muncă care se află în una dintre următoarele situații:

- a) asigură creșterea și îngrijirea unuia sau a mai multor copii în vârstă de până la 7 ani și până la 18 ani în cazul copilului cu handicap grav sau accentuat;
- b) asigură îngrijirea uneia sau a mai multor persoane cu handicap grav ori accentuat sau persoane vârstnice dependente care nu beneficiază de asistent personal sau îngrijitor la domiciliu;

- c) participă la un program de pregătire profesională;
d) este încadrată în muncă.

De asemenea, familiile și persoanele singure cu venituri nete lunare până la nivelul venitului minim garantat beneficiază de o majorare cu 15% a cuantumului ajutorului social pe familie, în cazul în care cel puțin un membru al familiei face dovada că lucrează pe bază de contract individual de muncă, are statut de funcționar public sau prestează o activitate, realizând venituri cu caracter salarial.

2. Alocația pentru susținerea familiei conform prevederilor Legii nr.277/2010, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Alocația pentru susținerea familiei este o formă de sprijin pentru familiile cu venituri reduse care au în creștere și îngrijire copii în vârstă de până la 18 ani. Acordarea alocației are drept scop completarea veniturilor familiilor în vederea asigurării unor condiții mai bune pentru creșterea, îngrijirea și educarea copiilor, precum și stimularea frecventării de către copiii de vârstă școlară, aflați în îngrijirea familiilor cu venituri reduse, a cursurilor unei forme de învățământ. Beneficiază de alocație familia formată din soț, soție și copii aflați în întreținerea acestora, care locuiesc împreună dar și familia formată din persoana singură și copiii aflați în întreținerea acesteia și care locuiesc împreună cu aceasta.

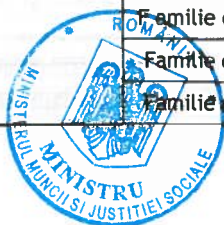
Stabilirea dreptului la alocația pentru susținerea familiei se realizează ținându-se seama de toate veniturile familiei, precum și de bunurile acesteia dar și în funcție de numărul copiilor din familie.

Alocația pentru susținerea familiei stimulează creșterea gradului de educație a copiilor prin condiționarea acordării alocației de frecventarea cursurilor de învățământ de către copiii de vârstă școlară din familiile beneficiare; cuantumul alocației poate fi diminuat în raport de absențele școlare (pe baza situațiilor transmise de inspectoratele școlare teritoriale).

Alocația pentru susținerea familiei este acordată familiilor cu copii al căror venit net mediu lunar pe membru de familie se situează până la 530 lei, inclusiv.

Alocația pentru susținerea familiei este acordată și familiilor monoparentale, iar cuaturile sunt diferite de cele acordate familiei biparentale. Prin aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.65/2014 pentru modificarea și completarea unor acte normative, alocația pentru susținerea familiei a fost majorată după cum urmează:

	Tip familie, nivelul veniturilor și numărul copiilor	2014 - 2017 (lei)
Alocația pentru susținerea familiei	Alocația de susținerea familiei biparentală cu venituri ≤ 200 lei	
	Familie cu 1 copil	82
	Familie cu 2 copii	164
	Familie cu 3 copii	246
	Familie cu 4 copii și mai mulți	328
	Alocația de susținerea familiei biparentale cu venituri între 201 lei și 370 lei și venituri între 201 lei și 530 (începând cu iulie 2013)	
	Familie cu 1 copil	75
	Familie cu 2 copii	150
	Familie cu 3 copii	225
	Familie cu 4 copii și mai mulți	300
	Alocația de susținerea familiei monoparentale cu venituri ≤ 200 lei	
	Familie cu 1 copil	107
	Familie cu 2 copii	214
	Familie cu 3 copii	321
	Familie cu 4 copii și mai mulți	428

	Alocația de susținerea familiei monoparentale cu venituri între 201 lei și 370 lei și între 201 lei - 530 lei (începând cu iulie 2013)		
	Familie cu 1 copil		102
	Familie cu 2 copii		204
	Familie cu 3 copii		306
	Familie cu 4 copii și mai mulți		408

3. Ajutoarele pentru încălzirea locuinței: aceste ajutoare se acordă în baza Ordonanței de urgență a Guvernului nr.70/2011 privind măsurile de protecție socială în perioada sezonului rece, cu modificările și completările ulterioare, pentru a suplini o parte din cheltuielile legate de încălzirea locuinței pe perioada sezonului rece. Aceste măsuri de protecție socială se acordă persoanelor singure sau familiilor ale căror venituri medii nete lunare pe membru de familie sunt situate sub un anumit prag prevăzut de lege. Stabilirea dreptului la ajutoarele pentru încălzire se realizează ținându-se seama de veniturile familiei, luând în considerare și bunurile mobile și imobile deținute. Nivelurile de venituri și cuantumurile ajutoarelor în perioada 2014-2017 sunt următoarele:

ENERGIE TERMICĂ				GAZE NATURALE			LEMNE, CĂRBUNI, COMBUSTIBILI PETROLIERI			ENERGIE ELECTRICĂ		
LIMITE VENITURI		COMPENSARE PROCENTUALĂ		LIMITE VENITURI		CUNȚUM	LIMITE VENITURI		CUNȚUM	LIMITE VENITURI		CUNȚUM
VMG + persoana singură		100%	0%	< 155	262	190	GMI		58	< 155	210	240
< 155		90%	0 - 7%				< 155		54			
155,1	210	80%	0 - 14%	155,1	210	190	155,1	210	48	155,1	210	216
210,1	260	70%	0 - 20%	210,1	260	150	210,1	260	44	210,1	260	192
260,1	310	60%	0 - 27%	260,1	310	120	260,1	310	39	260,1	310	168
310,1	355	50%	0 - 33%	310,1	355	90	310,1	355	34	310,1	355	144
355,1	425	40%	0 - 40%	355,1	425	70	355,1	425	30	355,1	425	120
425,1	480	30%	0 - 46%	425,1	480	45	425,1	480	26	425,1	480	96
480,1	540	20%	0 - 53%	480,1	540	35	480,1	540	20	480,1	540	72
540,1	615	10%	0 - 59%	540,1	615	20	540,1	615	16	540,1	615	48
615,1	786	5%	0 - 61%									
786,1	1082	0%	0 - 63%									

Aceste ajutoare se acordă familiilor și persoanelor (consumatori vulnerabili) care utilizează pentru încălzirea locuinței, după caz: energie termică furnizată în sistem centralizat, gaze naturale, energie electrică sau lemne, cărbuni, combustibili petrolieri.

Consumatorii vulnerabili, care utilizează pentru încălzirea locuinței energie termică furnizată în sistem centralizat, beneficiază de ajutor lunar pentru încălzirea locuinței acordat din bugetul de stat, în situația în care venitul net mediu lunar pe membru de familie este de până la 786 lei în cazul familiilor și 1.082 lei, în cazul persoanei singure. Ajutoarele pentru energie termică se acordă prin compensarea procentuală aplicată la contravaloarea energiei termice consumate lunar de consumatorul vulnerabil, în limita unui consum mediu lunar. Pentru familiile și persoanele singure beneficiare ale ajutorului social compensarea procentuală se acordă în proporție de 100%.

În funcție de venitul mediu net pe membru de familie familiile și persoanele singure care utilizează pentru încălzirea locuinței energie termică furnizată în sistem centralizat pot beneficia de o compensare procentuală suplimentară a facturii ca ajutor primit din bugetul local.

Consumatorii vulnerabili, care utilizează pentru încălzirea locuinței gaze naturale, beneficiază de ajutor lunar pentru încălzirea locuinței pe perioada sezonului rece, în cuantum de 20 lei dacă venitul net mediu lunar pe membru de familie, respectiv al persoanei singure se situează

între 540,1 lei și 615 lei sau de un ajutor lunar de 262 lei dacă veniul net mediu lunar pe membru de familie, respectiv al persoanei singure este de până la 155 lei.

Consumatorii vulnerabili, care utilizează pentru încălzirea locuinței energie electrică, beneficiază de ajutor lunar pentru încălzirea locuinței pe perioada sezonului rece, în cuantum de 48 lei dacă veniul net mediu lunar pe membru de familie, respectiv al persoanei singure se situează între 540,1 lei și 615 lei sau de un ajutor lunar de 240 lei dacă veniul net mediu lunar pe membru de familie, respectiv al persoanei singure este de până la 155 lei.

Famiile și persoanele singure cu venituri reduse, care utilizează pentru încălzirea locuinței lemne, cărbuni, combustibili petrolieri, beneficiază de ajutor lunar pentru încălzirea locuinței pe perioada sezonului rece, în cuantum de 16 lei dacă veniul net mediu lunar pe membru de familie, respectiv al persoanei singure se situează între 540,1 lei și 615 lei sau de un ajutor lunar de 58 lei dacă veniul net mediu lunar pe membru de familie, respectiv al persoanei singure este de până la 155 lei.

4. Stimulentul educațional: este un alt program care se adresează copiilor din familiile defavorizate a fost instituit prin **Legea nr. 248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate**. Prin această lege a fost instituit un stimulentul educațional sub forma tichetelor sociale în scopul stimulării participării în învățământul preșcolar a copiilor din familii defavorizate și al creșterii accesului la educație a acestora. Finanțarea acordării stimulentului educațional se face din bugetul de stat prin sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată, alocate pentru bugetele locale cu această destinație. Aceste stimulentele educaționale se acordă copiilor din familii defavorizate în condițiile în care sunt îndeplinite, cumulativ, următoarele criterii:

- copilul este înscris într-o unitate de învățământ preșcolar, conform Legii educației naționale nr. 1/2011;
- veniul lunar pe membru de familie este de până la de două ori nivelul venitului minim garantat pentru o persoană singură, prevăzut de Legea nr. 416/2001 privind veniul minim garantat, respectiv 284 lei.

Valoarea nominală lunară minimă a stimulentului educațional este de 50 lei, pentru fiecare copil înscris la grădiniță, beneficiar al stimulentului educațional.

Pentru derularea programului în anul 2016 au fost repartizate sume de la bugetul de stat către bugetele locale în valoare de 55,5 milioane lei, potrivit prevederilor Hotărârii de Guvern nr. 36/2016 privind repartizarea pe județe și municipiul București a sumelor defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru finanțarea drepturilor stabilite de Legea nr. 248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate, pe anul 2016.

Pentru anul 2017 au fost repartizate sume de la bugetul de stat către bugetele locale în valoare de 214,4 milioane lei pentru un număr de aproximativ 356.000 de copii preșcolari.

Prin Hotărâri de Guvern se pot acorda ajutoare de urgență familiilor și persoanelor care se află în situații de necesitate datorate calamităților naturale, incendiilor, accidentelor, precum și pentru alte situații deosebite datorate stării de sănătate ori altor cauze care pot conduce la riscul de excluziune socială. Aceste ajutoare de urgență se acordă în baza Legii nr. 416/2001 privind veniul minim garantat.

Totodată, primarii pot acorda din bugetul local alte ajutoare de urgență familiilor și persoanelor care se află în situații de necesitate cauzate de calamități naturale, incendii, accidente, precum și pentru alte situații deosebite, stabilite prin hotărâre a consiliului local.

Număr mediu lunar de beneficiari și sume acordate din bugetul de stat între 2014-2017:

Prestații bazate pe testarea veniturilor	2014		2015		2016		2017	
	Număr mediu lunar de beneficiari	Sume plătite -lei-	Număr mediu lunar de beneficiari	Sume plătite -lei-	Număr mediu lunar de beneficiari	Sume plătite -lei-	Număr mediu lunar de beneficiari	Sume plătite -lei-
Venitul minim garantat	240.617	663.894.250	245.545	673.411.053	244.814	811.680.726	233.966	781.129.846
Contribuții pentru asigurările sociale de sănătate aferente ajutorului social pentru asigurarea venitului minim garantat	240.617	36.361.834	255.220	37.112.869	244.761	44.614.672	233.966	43.064.082
Contribuții pentru asigurarea obligatoriu asigurare a locuinței pentru beneficiarii de ajutor social	11.974	650.123	52.700	3.075.005	52.434	3.055.137	45.610	2.746.167
Alocația pentru susținerea familiei	247.620	260.682.745	277.624	535.518.000	273.337	525.919.920	257.538	501.271.395
Ajutoarele pentru încălzirea locuinței, din care:	1.027.950	226.603.345	692.000	197.784.075	569.581	148.565.951		
Energie termică	267.757	50.383.876	118.697	42.904.969	87.193	26.538.635	71.012	22.942.914
Gaze naturale	265.091	80.588.652	157.971	72.019.403	115.475	50.994.126	90.782	42.651.904
Energie electrică	12.599	4.465.526	8.838	4.559.277	8.370	3.835.468	6.774	3.175.225
Lemne, cărbuni și combustibili petrolieri	482.503	91.165.291	406.494	78.300.426	358.543	67.197.722	288.274	52.807.849
Ajutoare de urgență (buget de stat)	1.655	3.866.050	2.409	7.885.103	1.779	9.499.395	1.507	6.604.787

Beneficiile de asistență socială pentru sprijinirea persoanelor cu nevoi speciale, în perioada 1 ianuarie 2014 - 31 decembrie 2017:

Beneficii speciale acordate copiilor cu dizabilități în perioada 2014-2017 (art. 58 din Legea nr.448/2006):

Familia sau reprezentantul legal al copilului cu dizabilitate gravă, accentuată ori medie beneficiază de buget personal complementar lunar, indiferent de veniturile pe care le deține, pe perioada în care are în îngrijire, supraveghere și întreținere copilul cu dizabilitate.

Cuquanturile sunt diferențiate în funcție de gradul de dizabilitate al copilului. Pentru anul 2017 au fost stabilite următoarele cuquanturi:

a) **106 lei**, pentru familia sau reprezentantul legal al copilului cu handicap grav, indiferent de venituri;

- b) 79 lei, pentru familia sau reprezentantul legal al copilului cu handicap accentuat, indiferent de venituri;
- c) 39 lei, pentru familia sau reprezentantul legal al copilului cu handicap mediu, indiferent de venituri;

Tipul prestației	2014 - 2015 (lei)	2016 - 2017 (lei)
Bugetul lunar complementar (cuantumul au crescut începând cu ianuarie 2015)	91/68/35,5	106/79/39

Bugetul lunar complementar	2014	2015	2016	2017
Număr mediu lunar de beneficiari, total din care:	59.068	60.276	61.361	61.326
Copil cu handicap grav	31.970	32.760	33.476	37.163
Copilul cu handicap accentuat	12.176	12.793	13.146	9.701
Copil cu handicap mediu	14.922	14.723	14.739	14.462
Sume plătite	50.845.500	59.975.749	61.941.732	63.236.100

Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 60/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, au fost majorate cuantumul prestațiilor sociale acordate persoanelor care se ocupă de creșterea și îngrijirea copilului cu handicap. Cuantumul majorate se acordă începând cu 1 ianuarie 2018.

Equal treatment of foreign nationals and stateless persons with regard to family benefits

Beneficiile de asistență socială acordate cetățenilor străini sau apatrizi, în perioada 1 ianuarie 2014 - 31 decembrie 2017:

Potrivit prevederilor legislației naționale, respectiv art. 4 din Legea nr. 292/2011, dreptul la beneficii de asistență socială este garantat în România, fără nici un fel de discriminare, pentru toți cetățenii români, precum și pentru cetățenii altor state sau apatrizi, care au domiciliul sau reședința în România. Potrivit acestui principiu, persoanele vulnerabile beneficiază de măsuri și acțiuni de protecție socială fără restricție sau preferință de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, categorie socială, opinie, sex sau orientare sexuală, vârstă, apartenență politică, dizabilitate, boală cronică sau apartenență la o categorie defavorizată.

Totodată, conform prevederilor art. 17 alin. (1) lit. n¹ din Legea nr. 122/2006 privind azilul în România, cu modificările și completările ulterioare, pe durata procedurii de azil străinul care solicită acordarea unei forme de protecție are dreptul de a primi asistență socială în condițiile prevăzute de Legea asistenței sociale nr. 292/2011, cu modificările ulterioare. De asemenea, potrivit prevederilor art. 20 alin. (1) lit. g) și m) din Legea nr. 122/2006, recunoașterea statutului de refugiat sau acordarea protecției subsidiare conferă beneficiarului dreptul de a beneficia de asistență socială în condițiile prevăzute de lege pentru cetățenii români precum și dreptul de a beneficia, la cerere, de un ajutor lunar nerambursabil, pentru o perioadă de 9 luni dacă, din motive obiective, persoana este lipsită de mijloacele de existență necesare. Acest ajutor poate fi extins pentru încă o perioadă de maximum 3 luni. Cuantumul ajutorului lunar nerambursabil este de 540 lei lunar/persoană. Fondurile bănești necesare în vederea acordării ajutorului lunar sunt asigurate din bugetul Ministerului Muncii și Justiției Sociale prin Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială și agențiile județene pentru plăți și inspecție socială.

De asemenea, potrivit prevederilor art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 44/2004 privind integrarea socială a străinilor care au dobândit protecție internațională sau un drept de ședere în România, precum și a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și Spațiului Economic European, cu modificările și completările ulterioare, *străinii care au dobândit protecție internațională în România au acces la sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale și la sistemul național de asistență socială, în condițiile prevăzute de lege pentru cetățenii români.*

Conform prevederilor art. 22 din OG nr. 44/2004, *străinii care beneficiază de protecție internațională în România, participanți în programul de integrare, care nu îndeplinesc condițiile pentru a beneficia de ajutorul nerambursabil și care nu au mijloace de întreținere, sunt sprijiniți în vederea îndeplinirii condițiilor legale pentru obținerea venitului minim garantat. De asemenea, până în prima lună de plată a ajutorului nerambursabil, străinii care beneficiază de protecție internațională în România și care nu au mijloace de întreținere beneficiază din partea Inspectoratului General pentru Imigrări de un ajutor material în cuantum egal cu cel acordat solicitanților statutului de refugiat, în limita fondurilor disponibile, dar nu mai mult de două luni.*

Referitor la ajutorul lunar nerambursabil, acesta se acordă pe o perioadă de maxim 12 luni, în cuantum de 540 lei/lunar pentru fiecare persoană din familie, indiferent de vârsta acesteia. După această perioadă dreptul încetează.

Potrivit art. 2 din Legea nr. 61/1993 beneficiază de alocația de stat pentru copii și copiii cetățenilor străini și ai persoanelor fără cetățenie rezidenți, în condițiile legii în România, dacă locuiesc împreună cu părinții în România.

Potrivit art. 1 alin.(2) din Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 277/2010 privind alocația pentru susținerea familiei, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 38/2011, alocația pentru susținerea familiei se acordă și familiilor și persoanelor singure care nu au cetățenie română, dacă se află în una dintre următoarele situații:

- sunt cetățeni ai unui stat membru al Uniunii Europene, ai Spațiului Economic European, ai Confederației Elvețiene sau ai altor state, pe perioada în care au domiciliul sau, după caz, reședința în România, în condițiile legii;
- sunt cetățeni străini sau apatrizi cărora li s-a acordat, în condițiile legii, o formă de protecție;
- sunt apatrizi care au domiciliul sau, după caz, reședința în România, în condițiile legii.

Așadar persoanele refugiate și persoanele străine care au dobândit o formă de protecție internațională sau un drept de ședere în România pot solicita orice beneficiu de asistență socială/drept de prestație familială, fără discriminare față de cetățenii români.

Prestații pentru refugiați	2014		2015		2016		2017	
	Număr mediu lunar de beneficiari	Sume plătite -lei-	Număr mediu lunar de beneficiari	Sume plătite -lei-	Număr mediu lunar de beneficiari	Sume plătite -lei-	Număr mediu lunar de beneficiari	Sume plătite -lei-
Ajutorul nerambursabil pentru refugiați	295	1.836.000	222	1.273.860	202	1.194.480	256	1.490.400

The legal status of the child

Potrivit legislației române în materie, dreptul persoanelor adoptate de a-și cunoaște originile și propriul trecut este un drept garantat prin Legea 273/2004 privind procedura adopției, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

În îndeplinirea acestui drept dar și pentru a facilita realizarea acestuia, în anul 2017 a fost aprobată de către Guvernul României HG 448/2017 pentru aprobarea Metodologiei privind contactarea părinților firești sau a rudelor biologice, accesul adoptatului la informații vizând originile sale și propriul trecut, precum și accesul părinților firești sau al rudelor biologice ale persoanelor adoptate la informații referitoare la persoana adoptată.

Aceasta reglementează procedura administrativă prin care persoanele adoptate pot obține informațiile solicitate dar și instituțiile responsabile-cu sprijinirea acestora în acest sens.

Astfel potrivit metodologiei de lucru aprobate prin HG mai sus menționate "în scopul realizării dreptului de cunoaștere a originilor și propriului trecut persoana adoptată beneficiază de sprijin pentru:

- a) obținerea de informații care atestă realizarea adopției, informații privind locul nașterii, numele și prenumele anterioare adopției, istoricul personal și traseul instituțional, informații privind identitatea părinților firești;
- b) căutarea părinților firești sau a rudelor biologice;
- c) facilitarea contactării părinților firești sau a rudelor biologice;
- d) organizarea și pregătirea întâlnirii cu părinții firești sau rudele biologice".

Aceste informații pot fi oferite de către Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție, în calitatea sa de autoritate centrală în domeniul protecției drepturilor copilului, numai persoanelor care au dobândit capacitate deplină de exercițiu.

Persoanele adoptate care nu au împlinit vârsta majoratului dar doresc cunoașterea acestor informații, pot formula o astfel de cerere "în nume propriu sau prin intermediul reprezentantului legal", obținerea acestora având loc numai după ce în prealabil minorul a participat la cel puțin o ședință de consiliere, din care să rezulte că este echilibrat din punct de vedere psihoemoțional.

În același timp, legislația națională prevede că în cazul persoanelor adoptate care nu au capacitate deplină de exercițiu, dezvăluirea identității părinților firești sau a rudelor biologice se realizează de către A.N.P.D.C.A. numai pentru motive medicale, la solicitarea persoanelor prevăzute în lege.

A.N.P.D.C.A. transmite informațiile referitoare la numele și prenumele părinților firești valabile la momentul adopției, data și locul nașterii acestora, iar dacă situația medicală o impune, A.N.P.D.C.A. realizează și demersurile necesare contactării părinților firești sau a rudelor biologice ale persoanei adoptate.

În cazul în care dezvăluirea identității părinților firești sau a rudelor biologice este cerută pentru situații care vizează intervenții medicale de urgență, A.N.P.D.C.A. solicită persoanelor juridice de drept public sau privat informațiile și documentele necesare pentru aplicarea prevederilor legale, acestea având obligația de a le pune la dispoziție în termen de 3 de zile lucrătoare de la data înregistrării solicitării.

Rights of the children in public care

Potrivit datelor centralizate la nivel național pe baza informațiilor transmise de către Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, numărul copiilor aflați în plasament, respectiv plasament familial, la nivel național, în perioada indicată este următoarea

Nr. crt.	Nr. total copii în	Plasament familial	Plasament de tip
----------	--------------------	--------------------	------------------

	sistemul de protecție specială	(AMP/rude/alte familii/persoane)	rezidențial (public și privat)
2014	58178	36638	21540
2015	57279	36988	20291
2016	56866	37497	19369
2017	55302	37105	18197

Tinerii infractori

În ceea ce privește al treilea paragraf de la pagina 38 din Concluziile 2015 ale ECSR, care face referire la art. 160 din Codul Penal (în vigoare înainte de anul 2014), menționăm următoarele:

- în elaborarea materialului ce stă la baza actualizării contribuției Ministerului Justiției s-a strecurat o eroare materială fiind vorba, de fapt, de articolele 160^e - 160^h din cadrul Secțiunii IV¹, "*Dispoziții speciale pentru minori*" din Codul de procedură penală (în vigoare înainte de anul 2014) și nu de art. 160 din Codul penal.

Față de minorul care, la data săvârșirii infracțiunii, avea vârsta cuprinsă între 14 și 18 ani se ia o măsură educativă neprivativă de libertate, potrivit art. 114 alin.(1) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, în vigoare de la data de 01.02.2014.

Potrivit art. 114 alin.(2) din același act normativ, o măsură educativă privativă de libertate se poate lua față de minor, în următoarele cazuri:

a) dacă acesta a mai săvârșit o infracțiune, pentru care i s-a aplicat o măsură educativă ce a fost executată ori a cărei executare a început înainte de comiterea infracțiunii pentru care este judecat;

b) atunci când pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este închisoarea de 7 ani sau mai mare ori detențiunea pe viață.

În ceea ce privește durata măsurilor educative privative de libertate precizăm următoarele:

- potrivit art.124 din Legea nr. 286/2009 măsura educativă a internării într-un centru educativ se dispune pe o perioadă cuprinsă între unu și 3 ani;
- potrivit art. 125 din Legea nr. 286/2009 măsura educativă a internării într-un centru de detenție se dispune pe o perioadă cuprinsă între 2 și 5 ani, afară de cazul în care pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este închisoarea de 20 de ani sau mai mare ori detențiunea pe viață, când internarea se ia pe o perioadă cuprinsă între 5 și 15 ani.

Cu privire la măsurile preventive care se pot aplica minorilor, precizăm că potrivit art. 243 alin.(1) din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală , cu modificările și completările ulterioare, față de suspectul și inculpatul minor se pot dispune aceleași măsuri preventive care se aplică și persoanelor majore .

Cu toate acestea, în cuprinsul art.243 alin.(2) din Legea nr. 135/2010 se prevede că reținerea și arestarea preventivă pot fi dispuse față de un minor, în mod excepțional, numai dacă efectele pe care privarea de libertate le-ar avea asupra personalității și dezvoltării acestuia nu sunt disproporționate față de scopul urmărit prin luarea măsurii.

În ceea ce privește durata măsurilor preventive, Legea nr. 135/2010 nu distinge între majori și minori. Totuși, conform art. 243 alin.(3) la stabilirea duratei pentru care se ia măsura arestării preventive se are în vedere vârsta inculpatului de la data când se dispune asupra luării, prelungirii sau menținerii acestei măsuri.

Astfel, cu privire la durata măsurilor preventive precizăm următoarele:

- măsura reținerii se poate dispune pentru cel mult 24 de ore;
- controlul judiciar și controlul judiciar pe cauțiune se pot dispune pe o durată de cel mult 60 de zile;
- arestul la domiciliu poate fi luat pe o durată de cel mult 30 de zile;

- arestarea preventivă nu poate depăși 30 de zile.

Măsurile preventive mai sus enumerate, pot fi prelungite în condițiile legii, durata totală a acestora neputând depăși:

- în cazul controlului judiciar și a controlului judiciar pe cauțiune, în cursul urmăririi penale, un an dacă pedeapsa prevăzută de lege este amenda sau închisoarea de cel mult 5 ani, respectiv 2 ani, dacă pedeapsa prevăzută de lege este detențiunea pe viață sau închisoarea mai mare de 5 ani. În cursul judecării în primă instanță, durata totală a controlului judiciar nu poate depăși un termen rezonabil și, în toate cazurile, nu poate depăși 5 ani de la momentul trimiterii în judecată ;
- în cazul arestului la domiciliu, durata maximă, în cursul urmăririi penale, este de 180 de zile , iar în cursul judecării în primă instanță nu poate depăși un termen rezonabil.

Regimul minorilor în detenție

Fiecare sistem sau model de justiție își propune ca obiectiv final reintegrarea socială a persoanei ce a săvârșit infracțiuni, iar în acest sens, promovează menținerea unei relații cu comunitatea, inclusiv pe parcursul executării unei măsuri preventive sau a unei sancțiuni privative de libertate, relațiile sociale constituind un factor de suport și sprijin post-liberare.

Sistemul românesc garantează unele drepturi legale speciale minorilor, de natură să permită o relație cât mai strânsă cu familia și comunitatea, prin numărul și durata mare de vizite acordate copilului.

Minorii reprezintă o categorie specială pentru care legiuitorul a prevăzut anumite reglementări menite a facilita procesul de reintegrare socială a acestora, ținând cont atât de stadiul de dezvoltare psihică cât și de impactul inițial al încarcerării în centrele de reținere și arestare preventivă.

Conform art. 117 (Regimul minorilor arestați) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare (intrată în vigoare la data de 01 februarie 2014), persoanele minore reținute sau arestate preventiv sunt cazate de regulă, în comun, separat de persoanele adulte. La nivelul fiecărui centru există cel puțin o încăpere destinată exclusiv cazării minorilor.

Comparativ cu persoanele adulte private de libertate, minorilor li se acordă obligatoriu asistență psihologică, precum și posibilitatea menținerii legăturii cu persoanele cu care are relații familiale sau puternice legături afective (6 vizite față de 4 la care au dreptul persoanele majore, fără dispozitiv de separare), convorbiri telefonice sau on-line, așa cum prevede art. 117 din Legea nr. 254/2013, în vederea diminuării efectelor negative asupra dezvoltării fizice, psihice sau morale, drepturi care pot fi suplimentate în condițiile Regulamentului de aplicare a acestei legi.

Un ultim aspect care trebuie precizat este acela că în cea mai mare parte a cazurilor, minorii execută măsura arestării preventive în centrele de reținere și arestare preventivă cu respectarea particularităților vârstei, cu asigurarea asistenței psihosociale necesare, pentru a nu fi prejudiciată dezvoltarea lor fizică, psihică sau morală pentru o perioadă de timp limitată, urmărindu-se transferarea acestora în unitățile penitenciar.

Paragraful 2

Accesul la educație al copiilor fără acte este permis sub forma acceptării acestora la școală concomitent cu desfășurarea demersurilor necesare pentru legalizarea situației lor. Există și soluția de înscriere a lor în Sistemul Informatic Integrat al Învățământului din România (SIIIR) cu un cod provizoriu în loc de CNP, pentru a permite introducerea acestora în statistici.

Pentru refugiați, Legea Nr. 122/2006 privind azilul în România, prevede la Art. 17 punctul p): "(1) Dreptul solicitanților de azil minori de a avea acces la învățământul școlar obligatoriu în aceleași condiții ca și minorii cetățeni români.

(2) Dacă solicitantul de azil este cazat în centrele de primire și cazare ale Ministerului Administrației și Internelor, suma prevăzută la alin. (1) lit. j) referitoare la cazare nu se acordă.

(3) Fondurile bănești necesare pentru asigurarea drepturilor prevăzute la alin. (1) lit. c), f), g), h), i), k), l), m) și n) se suportă de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Administrației și Internelor.

(4) Minorii neînsoțiți beneficiază de aceeași protecție oferită, în condițiile legii, minorilor români aflați în dificultate.

(5) Dacă solicitantul nu dispune de mijloace materiale, Oficiul Național pentru Refugiați îi poate stabili un loc de reședință și îi asigură asistența materială necesară pentru întreținere, pe întreaga durată a procedurii de azil.

(6) Pentru motive justificate de interesul public, securitatea națională, ordinea, sănătatea și morala publică, protecția drepturilor și libertăților altor persoane - chiar dacă străinul are mijloace materiale necesare pentru întreținere - Oficiul Național pentru Refugiați, pe toată durata procedurii de azil, îi poate stabili un loc de reședință și poate dispune transportarea lui cu însoțitor în acel loc, la solicitarea autorităților competente.

(7) Procedura de azil prevăzută la alin. (1) se finalizează, cu excepția cererilor soluționate în procedură accelerată sau în procedura la frontieră când procedura de azil se finalizează de îndată, în termen de 7 zile de la momentul comunicării deciziei de închidere a dosarului, de la data comunicării hotărârii Oficiului Național pentru Refugiați prin care s-a acordat statut de refugiat, de la data expirării termenului legal de depunere a plângerii sau, după caz, a recursului ori de la data pronunțării hotărârii instanței de recurs."

Articolul 19 - Dreptul lucrătorilor migranți și al familiilor lor la protecție și asistență

Paragraful 7

- Referitor la acordarea asistenței juridice de către avocați în procedurile penale, precum și plata acestora, Codul de Procedură Penală prevede acoperirea cheltuielilor judiciare, inclusiv plata onorariilor avocaților, după cum urmează:

- **Art. 272 Acoperirea cheltuielilor judiciare**

„(1) Cheltuielile necesare pentru (...), onorariile avocaților (...) se acoperă din sumele avansate de stat sau plătite de părți.

(2) Cheltuielile judiciare prevăzute la alin. (1), avansate de stat, sunt cuprinse distinct, după caz, în bugetul de venituri și cheltuieli al Ministerului Justiției, al Ministerului Public, precum și al altor ministere de resort”.

- **Art. 274 Plata cheltuielilor avansate de stat în caz de renunțare la urmărirea penală, condamnare, amânarea aplicării pedepsei sau renunțarea la aplicarea pedepsei**

„(1) În caz de renunțare la urmărirea penală, condamnare, amânare a aplicării pedepsei sau renunțare la aplicarea pedepsei, suspectul sau, după caz, inculpatul este obligat la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat, cu excepția cheltuielilor privind avocații din oficiu și interpreții desemnați de organele judiciare, care rămân în sarcina statului.

(2) Când sunt mai mulți suspecți sau, după caz, inculpați, procurorul sau, după caz, instanța hotărăște partea din cheltuielile judiciare datorate de fiecare. La stabilirea acestei părți se ține seama, pentru fiecare dintre suspecți sau, după caz, inculpați, de măsura în care a provocat cheltuielile judiciare.

(3) Partea responsabilă civilmente, în măsura în care este obligată solidar cu inculpatul la repararea pagubei, este obligată în mod solidar cu acesta și la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat”.

- **ART. 275 Plata cheltuielilor avansate de stat în celelalte cazuri**

„(...)

(6) Cheltuielile privind avocații din oficiu și interpreții desemnați de organele judiciare, potrivit legii, rămân în sarcina statului.

(7) În situația contestațiilor formulate de către administrația penitenciarului în cazurile prevăzute de Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare, cheltuielile judiciare rămân în sarcina statului”.

Totodată, acordarea asistenței juridice de către avocați în procedurile penale, precum și plata acestora sunt prevăzute și în „Protocolul privind stabilirea onorariilor avocaților pentru furnizarea serviciilor de asistență juridică în materie penală, pentru prestarea, în cadrul sistemului de ajutor public judiciar, a serviciilor de asistență juridică și/sau reprezentare ori de asistență extrajudiciară, precum și pentru asigurarea serviciilor de asistență juridică privind accesul internațional la justiție în materie civilă și cooperarea judiciară internațională în materie penală”, care este încheiat între Ministerul Justiției și Uniunea Națională a Barourilor din România.

Potrivit art.1 alin.1 litera b) din Protocolul indicat anterior: „se stabilesc cuantumul și modalitatea de plată a: b) onorariilor pentru avocații care acordă asistență juridică în materie penală”, iar în conformitate cu alin.(2) „Plata onorariilor prevăzute la alin. (1) se suportă din sumele cuprinse distinct în bugetul de venituri și cheltuieli al Ministerului Justiției la Capitolul „Ordine publică și siguranță națională”, titlul „Bunuri și servicii”, articolul „Ajutor public judiciar”, pentru finanțarea sistemului de ajutor public judiciar și a sistemului de asistență juridică”.

Referitor la cheltuielile judiciare avansate de către stat pentru plata onorariilor avocaților, menționăm faptul că acestea sunt cuprinse distinct în bugetul de venituri și cheltuieli al Ministerului Justiției la Capitolul 54.01 - „Alte Servicii Publice Generale” - articol bugetar 20.28 „Ajutor public judiciar”.

Astfel, în perioada de raportare, au fost prevăzute, în cadrul capitolului menționat anterior, următoarele sume pentru ajutorul public judiciar (onorarii avocați), după cum urmează:

- în anul 2014 - valoare totală a sumelor de 42.627.550 lei;
- în anul 2015 - valoare totală a sumelor de 39.925.992 lei;
- în anul 2016 - valoare totală a sumelor de 46.199.427 lei;
- în anul 2017 - valoare totală a sumelor de 46.420.898 lei;
- în perioada 1 ianuarie - 31 mai 2018 - valoare totală a sumelor de 22.323.782 lei.

- Codul de Procedură Penală reglementează la art. 83 și art. 88-92 asistența juridică acordată inculpaților, precum și cazurile în care aceasta este asigurată din oficiu:

“Art. 83 Drepturile inculpatului

„(...)

c) dreptul de a avea un avocat ales, iar dacă nu își desemnează unul, în cazurile de asistență obligatorie, dreptul de a i se desemna un avocat din oficiu (...)”.

Art. 88 Avocatul

„(1) Avocatul asistă sau reprezintă, în procesul penal, părțile ori subiecții procesuali principali, în condițiile legii.

(...)

(3) Avocatul ales sau desemnat din oficiu este obligat să asigure asistența juridică a părților ori a subiecților procesuali principali.

(4) Părțile sau subiecții procesuali principali cu interese contrare nu pot fi asistați sau reprezentați de același avocat.”

Art. 89 Asistența juridică a suspectului sau a inculpatului

„(1) Suspectul sau inculpatul are dreptul să fie asistat de unul ori de mai mulți avocați în tot cursul urmăririi penale, al procedurii de cameră preliminară și al judecății, iar organele judiciare sunt obligate să îi aducă la cunoștință acest drept. Asistența juridică este asigurată atunci când cel puțin unul dintre avocați este prezent.

(2) Persoana reținută sau arestată are dreptul să ia contact cu avocatul, asigurându-i-se confidențialitatea comunicărilor, cu respectarea măsurilor necesare de supraveghere vizuală, de pază și securitate, fără să fie interceptată sau înregistrată convorbirea dintre ei. Probele obținute cu încălcarea prezentului alineat se exclud”.

Art. 90*) Asistența juridică obligatorie a suspectului sau a inculpatului

„Asistența juridică este obligatorie:

a) când suspectul sau inculpatul este minor, internat într-un centru de detenție ori într-un centru educativ, când este reținut sau arestat, chiar în altă cauză, când față de acesta a fost dispusă măsura de siguranță a internării medicale, chiar în altă cauză, precum și în alte cazuri prevăzute de lege;

b) în cazul în care organul judiciar apreciază că suspectul ori inculpatul nu și-ar putea face singur apărarea;

c) în cursul procedurii în cameră preliminară și în cursul judecății în cauzele în care legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani.”

Art. 91 Avocatul din oficiu

„(1) În cazurile prevăzute în art. 90, dacă suspectul sau inculpatul nu și-a ales un avocat, organul judiciar ia măsuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu.

(2) În tot cursul procesului penal, când asistența juridică este obligatorie, dacă avocatul ales lipsește nejustificat, nu asigură substituirea sau refuză nejustificat să exercite apărarea, deși a fost asigurată exercitarea tuturor drepturilor procesuale, organul judiciar ia măsuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu care să îl înlocuiască, acordându-i acestuia un termen rezonabil și înlesnirile necesare pentru pregătirea unei apărări efective, făcându-se mențiune despre aceasta într-un proces-verbal ori, după caz, în încheierea de ședință. În cursul judecății, când asistența juridică este obligatorie, dacă avocatul ales lipsește nejustificat la termenul de judecată, nu asigură substituirea sau refuză să efectueze apărarea, deși a fost asigurată exercitarea tuturor drepturilor procesuale, instanța ia măsuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu care să îl înlocuiască, acordându-i un termen de minimum 3 zile pentru pregătirea apărării.

(3) Avocatul din oficiu desemnat este obligat să se prezinte ori de câte ori este solicitat de organul judiciar, asigurând o apărare concretă și efectivă în cauză.

(4) Delegația apărătorului din oficiu încetează la prezentarea apărătorului ales.

(5) Dacă la judecarea cauzei avocatul lipsește și nu poate fi înlocuit în condițiile alin. (2), cauza se amână”.

Art. 92 Drepturile avocatului suspectului și inculpatului

„(1) În cursul urmăririi penale, avocatul suspectului sau inculpatului are dreptul să asiste la efectuarea oricărui act de urmărire penală, cu excepția:

a) situației în care se utilizează metodele speciale de supraveghere ori cercetare, prevăzute în Cap. IV din Titlul IV;

b) percheziției corporale sau a vehiculelor în cazul infracțiunilor flagrante.

(2) Avocatul suspectului sau inculpatului poate solicita să fie încunoștințat de data și ora efectuării actului de urmărire penală ori a audierii realizate de judecătorul de drepturi și libertăți. Încunoștințarea se face prin notificare telefonică, fax, e-mail sau prin alte asemenea mijloace, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.

(3) Lipsa avocatului nu împiedică efectuarea actului de urmărire penală sau a audierii, dacă există dovada că acesta a fost încunoștințat în condițiile alin. (2).

(4) Avocatul suspectului sau inculpatului are de asemenea dreptul să participe la audierea oricărei persoane de către judecătorul de drepturi și libertăți, să formuleze plângeri, cereri și memorii.

(5) În cazul efectuării percheziției domiciliare, încunoștințarea prevăzută la alin. (2) se poate face și după prezentarea organului de urmărire penală la domiciliul persoanei ce urmează să fie percheziționată.

(6) În cazul în care avocatul suspectului sau al inculpatului este prezent la efectuarea unui act de urmărire penală, se face mențiune despre aceasta și despre eventualele obiecțiuni formulate, iar actul este semnat și de avocat.

(7) În cursul procedurii de cameră preliminară și în cursul judecății, avocatul are dreptul să consulte actele dosarului, să îl asiste pe inculpat, să exercite drepturile procesuale ale acestuia, să formuleze plângeri, cereri, memorii, excepții și obiecțiuni.

(8) Avocatul suspectului sau inculpatului are dreptul să beneficieze de timpul și înlesnirile necesare pentru pregătirea și realizarea unei apărări efective”.

Referitor la asistența juridică acordată refugiaților, Legea nr.122/2006²¹ privind azilul în România, cu modificările și completările ulterioare, prevede următoarele:

i. art.17 Drepturi:

„(1) Pe durata procedurii de azil străinul care solicită acordarea unei forme de protecție are următoarele drepturi: (...) b) dreptul de a fi asistat de un avocat în orice fază a procedurii de azil (...)”.

ii. art. 59 Exercițiul drepturilor procedurale

„Exercitarea drepturilor procedurale se face (...) prin asistența unui apărător”.

iii. art. 87 Cazarea solicitanților de azil în punctele de control pentru trecerea frontierei de stat

„(...)”

(6) Pe perioada în care se află în punctul de control pentru trecerea frontierei de stat, solicitantul de azil are dreptul la asistență juridico-socială și la ajutoare umanitare din partea organizațiilor neguvernamentale cu atribuții în materie de refugiați, precum și din partea reprezentanței din România a Întotului Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR) și, de asemenea, are drepturile și obligațiile prevăzute la art. 17 - 19, cu excepția celor care intră în contradicție cu prevederile acestei proceduri.”

Potrivit art. 85 alin. (6) din OUG nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România, republicată, cu modificările și completările ulterioare, străinului care contestă decizia de returnare îi sunt aplicabile dispozițiile OUG nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 193/2008, cu modificările și completările ulterioare, fără îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 2, 2¹ și 8¹ din respectiva ordonanță de urgență.

De asemenea, potrivit art. 17 alin. (1) lit. s) din Legea nr.122/2006 privind azilul în România, cu modificările și completările ulterioare, pe durata procedurii de azil, străinul care solicită acordarea unei forme de protecție are dreptul de a i se furniza, la cerere, informații juridice și procedurale, inclusiv informații privind procedura în faza administrativă, în condițiile legislației privind ajutorul public judiciar în materie civilă, luând în considerare situația personală a străinului.

Solicitanții de azil și străinii cu o formă de protecție pot beneficia de asistență juridică, astfel:

1. solicitanții de azil - pe parcursul întregii proceduri de azil, conform drepturilor prevăzute în Legea nr. 122/2006 privind azilul în România, cu modificările și completările ulterioare, la:

- art. 17, lit. b) - dreptul de a fi asistat de un avocat în orice fază a procedurii de azil, în condițiile prevăzute de lege pentru cetățenii români;

²¹ Publicată în M. Of. nr. 428 din 18 mai 2006.

- art. 17, lit. c) - dreptul de a i se asigura, în mod gratuit, în orice fază a procedurii de azil, un interpret apt să asigure o comunicare corespunzătoare;
 - art. 17, lit. d) - dreptul de a contacta și de a fi asistat de un funcționar UNHCR în orice fază a procedurii de azil;
 - art. 17, lit. e) - dreptul de a fi consiliat și asistat de un reprezentant al organizațiilor neguvernamentale, române sau străine, în orice faza a procedurii de azil;
2. străinii cu o formă de protecție în România - au acces liber la instanțele de judecată și la asistență administrativă, potrivit art. 20, lit. m) din *Legea nr. 122/2006 privind azilul în România, cu modificările și completările ulterioare*.

Cu privire la asistența acordată în procedurile penale, art.90 din Legea nr.135/2010, stipulează cazurile în care asistența juridică a suspectului sau inculpatului este obligatorie, iar în cuprinsul art.93 alin.(4) și alin.(5) din același act normativ sunt redate cazurile în care este obligatorie asistența juridică pentru persoana vătămată/parte civilă/parte responsabilă civilmente. În aceste cazuri, dacă nu a fost ales un avocat, organul judiciar ia măsuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu.

De asemenea, potrivit art.12 alin. (3) Legea nr.135/2010 părților²² și subiecților procesuali²³ care nu vorbesc sau nu înțeleg limba română ori nu se pot exprima, li se asigură, în mod gratuit, posibilitatea de a lua cunoștință de piesele dosarului, de a vorbi, precum și de a pune concluzii în instanță, prin interpret. În cazurile în care asistența juridică este obligatorie, suspectului sau inculpatului i se asigură în mod gratuit posibilitatea de a comunica, prin interpret, cu avocatul în vederea pregătirii audierii, a introducerii unei căi de atac sau a oricărei alte cereri ce ține de soluționarea cauzei.

Potrivit art.13 alin.(2) din legea precizată, aceasta se aplică actelor efectuate și măsurilor dispuse pe teritoriul României, cu excepțiile prevăzute de lege, fără a face distincție în funcție de cetățenie.

Paragraful 8

Cu titlu general, potrivit art. 67 alin.(1) din Legea nr. 286/2009, pedeapsa complementară a interzicerii exercitării unor drepturi²⁴ poate fi aplicată dacă pedeapsa principală stabilită este închisoarea sau amenda și instanța constată că, față de natura și gravitatea infracțiunii, împrejurările cauzei și persoana infractorului, această pedeapsă este necesară.

Potrivit art. 67 alin. (2) din același act normativ, aplicarea pedepsei interzicerii exercitării unor drepturi²⁵ este însă obligatorie când legea prevede această pedeapsă pentru infracțiunea săvârșită.

Cu privire la pedeapsa complementară a interzicerii exercitării dreptului străinului de a se afla pe teritoriul României, Legea nr. 286/2009 instituie două excepții, după cum urmează:

- potrivit art.66 alin.(4), pedeapsa nu se dispune atunci când există motive întemeiate de a crede că viața persoanei expulzate este pusă în pericol ori că persoana va fi supusă la tortură sau alte tratamente inumane ori degradante în statul în care urmează a fi expulzată;

- potrivit art. 67 alin.(3), pedeapsa nu se aplică nici în cazul în care s-a dispus suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.

Conform art.81 din OUG nr. 194/2002, situațiile în care se dispune returnarea împotriva străinilor pentru care constată șederea ilegală sunt:

- străinul a trecut sau a încercat să treacă ilegal frontiera de stat a României;
- străinul a intrat în România în perioada interdicției de intrare în România dispusă anterior;
- străinul nu mai îndeplinește condițiile de intrare și/sau de ședere;

²² Inculpatul, partea civilă și partea responsabilă civilmente - art.32 alin.(2)

²³ Subiecții procesuali principali sunt suspectul și persoana vătămată - art.33 alin.(1)

Sunt subiecți procesuali: martorul, expertul, interpretul, agentul procedural, organele speciale de constatare, precum și orice alte persoane sau organe prevăzute de lege având anumite drepturi, obligații sau atribuții în procedurile judiciare penale - art.34.

²⁴ Între care se află și dreptul străinului de a se afla pe teritoriul României, conform art.66 alin.(1) lit.c) din Legea nr.289/2009

²⁵ Idem

- dreptul de ședere al străinului, stabilit prin viză, în baza acordurilor de desființare a vizelor, sau, după caz, prin permisul de ședere ori de mic trafic de frontieră, a încetat;
- străinul pentru care s-a finalizat procedura de azil sau care a renunțat la aceasta și care nu a respectat obligația de a părăsi teritoriul României, stabilită potrivit legislației privind azilul;
- străinul a fost declarat indezirabil.

Cu privire la căile de atac, OUG nr. 194/2002 prevede, în art. 85, posibilitatea străinului de a contesta decizia de returnare prevăzută la art. 83 alin. (1)²⁶ în termen de 10 zile de la data comunicării la curtea de apel în a cărei rază de competență teritorială se află structura Inspectoratului General pentru Imigrări care a emis decizia de returnare.

Referitor la expulzarea străinilor, menționăm următoarele:

- Expulzarea se dispune de către instanța judecătorească împotriva străinului ca și pedeapsă complementară a interzicerii exercitării unor drepturi (art.66* alin.1 lit. c) din Codul Penal), ca urmare a condamnării acestuia pentru oricare dintre infracțiunile prevăzute în cap. IV *Infracțiuni și contravenții* din Legea nr.535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului²⁷, cu modificările și completările ulterioare sau pentru oricare dintre infracțiunile contra securității naționale prevăzute în Titlul X *Infracțiuni contra securității naționale*, art.394 - 412 din Codul Penal;
- Hotărârea prin care s-a dispus o astfel de măsură poate fi atacată o dată cu fondul cauzei, în funcție de competența materială a instanței de judecată care a pronunțat hotărârea în fond;
- Expulzarea se efectuează de către Inspectoratul General pentru Imigrări din cadrul Ministerului Afacerilor Interne prin îndepărtarea sub escortă a străinului, în condițiile prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr.194/2002 din 12 decembrie 2002 privind regimul străinilor în România, republicată²⁸.

Articolul 27 - Dreptul lucrătorilor cu responsabilități familiale la egalitate de șanse și de tratament

Paragraful 2

Au dreptul la indemnizația lunară și stimulentele de inserție, opțional, oricare dintre părinții firești ai copilului, precum și una dintre persoanele care a adoptat copilul, căreia i s-a încredințat copilul în vederea adopției, sau care are copilul în plasament sau în plasament în regim de urgență, cu excepția asistentului maternal profesionist, precum și persoana care a fost numită tutore.

Aceste două prestații sunt acordate pentru fiecare naștere sau, după caz, pentru fiecare dintre situațiile menționate anterior.

De asemenea, potrivit prevederilor OUG nr. 111/2010 privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copiilor, cu modificările și completările ulterioare, dreptul la concediul pentru creșterea copilului se acordă pe bază netransferabilă, în situația în care ambii părinți din familia respectivă îndeplinesc condițiile de acordare a acestuia.

Astfel, cel puțin o lună din perioada totală a concediului de creștere a copilului este alocată uneia dintre persoanele care nu a solicitat acest drept. În situația în care persoana care are dreptul la această lună nu solicită dreptul la concediul care îi revine, celălalt părinte nu poate beneficia de dreptul la concediu în locul acesteia.

Așadar, tatăl are dreptul la o lună de concediu pentru creștere a copilului acordată pe bază netransferabilă.

²⁶ Actul administrativ prin care Inspectoratul General pentru Imigrări constată șederea ilegală pe teritoriul României a străinului și stabilește obligația acestuia de returnare, precum și termenul pentru plecarea voluntară.

²⁷ Publicată în M. Of. nr. 1161 din 8 decembrie 2004.

²⁸ Publicată în M. Of. nr. 956 din 27 decembrie 2002.

